Valstybinių miškų urėdija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS PATIKĖJIMO TEISE VALDOMŲ ŠVENČIONĖLIŲ REGIONINIO PADALINIO ADMINISTRUOJAMŲ MIŠKŲ

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

REKREACINĖ DALIS

KAUNAS, 2020

T U R I N Y S

ĮVADAS	3
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI	4
2. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA	6
2.1. Rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas	6
2.2. Teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika	8
3. PAŽINTINIU POŽIŪRIU LANKYTINI GAMTOS IR KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI	11
4. REKREACINIAI IŠTEKLIAI	41
4.1. Miškų rekreacinio potencialo analizė	41
4.2. Esami rekreacijos objektai girininkijų miškuose	44
5. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS	53
5.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas	53
5.2. Poilsio organizavimo sprendiniai	54
5.3. Rekreacinės infrastruktūros elementai	58
5.4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	59
5.5. Rekreacinės infrastruktūros priežiūra	64
GRAFINĖ DALIS	65
1 Brėžinys. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KIRTIMAI	66
2 Brėžinys. KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ TERITORIJOS	81

ĮVADAS

Visuose miškuose, net ir tuose, kur numatoma intensyvinti miškų ūkį ir didinti medienos naudojimą, būtina, kaip nurodyta Lietuvos bendrajame plane, užtikrinti ir kitų – socialinių bei ekologinių – funkcijų vykdymą. Rekreacinių teritorijų diferencijavimas, naudojimas ir kryptys bei tvarkymas bendrajame plane priklausė nuo šių pagrindinių veiksnių: gamtinės aplinkos išteklių turtingumo, kultūros paveldo turtingumo, esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio, vietos gyventojų ekonominių galimybių, aplinkos sveikumo, aplinkos ekologinio atsparumo, rekreacinio aptarnavimo tradicijų. Pagal šiuos veiksnius Bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą.

Didžioji Švenčionėlių regioninio padalinio didžioji dalis patenka į Ignalinos – Molėtų labai didelio ir didelio potencialo rekreacinį arealą. Šiam arealui nustatytas aukščiausias rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo, kuriame plėtojamos nacionalinės rekreacinės sistemos. Mažesnė dalis patenka į vidutinio potencialo Švenčionių rekreacinį arealą (plėtojamos regioninės reikšmės rekreacinės sistemos). Likusi teritorijos dalis – gana mažo ir mažo potencialo Pabradės ir Adutiškio – Tverečiaus rekreaciniai arealai (kuriamos lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos bei pavieniai rekreaciniai objektai). Padidintas dėmesys šiame regione skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį Švenčionių krašto pažinimo aspektus, plėtrai ir vystymui, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos žmogaus tautinį identitetą ir reprezentuoja rajono teritoriją respublikiniu tarptautiniu mastu. Bendrasis prioritetas rekreacinės sistemos raidoje teikiamas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai. Pažintinio turizmo sistema Švenčionių krašte plėtotina, pirmiausiai siekiant atskleisti šio Aukštaitijos etnografinio regiono dalies gamtinius bei kultūrinius savitumus. Šioje miškotvarkos projekto dalyje aptarti rajono teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiški ar unikalūs, pasižymintys savitais bruožais, objektai, esantys padalinio administruojamų miškų teritorijoje. Projekto rekreacinėje dalyje taip pat pristatyti į Ignalinos krašto pažintinio turizmo sistemą įtraukti ir eksponuojami pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės ar kompleksai.

Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programoje buvusių miškų urėdijų miškai buvo suskirstyti į 4 rekreacijos intensyvumo lygmenis. Švenčionėlių regioninio padalinio miškai priskirti aukštam (II) rekreacijos intensyvumo lygmeniui.

Nacionalinės turizmo plėtros programoje akcentuojamas būtinumas įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones. Numatyta, kad sėkmingai plėtrai užtikrinti rekreacijos poreikiai turi būti integruoti ne tik į visus teritorinio planavimo dokumentus, bet ir į kitų ūkio šakų, tame tarpe, miškų, programas bei projektus. Atsižvelgiant į minėtas nuostatas, planinės miškotvarkos metu planuojami miškų pritaikymo žmonių poilsiui darbai visiems Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems miškams. Vidinės miškotvarkos projekto rekreacinė dalis parengta ir Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamiems miškams.

<u>Projekto rengėjai</u>:
tekstinę dalį parengė: kraštotvarkos skyriaus vadovė Viliūnė Naureckaitė
grafinę dalį parengė: kraštotvarkos skyriaus vyr.specialistas Linas Juozaitis
lauko vertinamuosius darbus atliko: Viliūnė Naureckaitė, Linas Juozaitis

1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI

Rekreacijos vystymą Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų teritorijoje įtakoja įvairūs teisės aktai bei teritorijos planavimo dokumentai:

1. LR Miškų įstatymas (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671).
2. LR Saugomų teritorijų įstatymas (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301).
3. LR Turizmo įstatymas (1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667).
4. LR Teritorijų planavimo įstatymas (1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120).
5. LR Žemės įstatymas (1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446).
6. LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452).
7. LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (2019m. birželio 6d. Nr. XIII-2166).
8. Vilniaus apskrities bendrasis (generalinis) planas, 2008.
9. Švenčionių rajono teritorijos bendrasis planas, 2009.
10. Švenčionių rajono teritorijos dalies (Pabradės seniūnija) bendrasis planas, 2019.
11. Molėtų rajono teritorijos bendrojo plano korektūra, 2018.
12. Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai), patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 416 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. spalio 16 d. Nr. 1041 redakcija);
13. Labanoro regioninio parko ir jo zonų ribų planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1530.
14. Labanoro regioninio parko tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-03-28 įsakymu Nr. D1-219;
15. Sirvėtos regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 187;
16. Sirvėtos regioninio parko tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m vasario 25 d. įsakymu Nr. D1-160;

Šie dokumentai sprendžia daugumą rekreacijos planavimo, projektavimo ir jos įgyvendinimo valstybiniuose miškuose klausimų. Taigi, Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų teritorijoje iš esmės sudarytos būtiniausios teisinės prielaidos miškų panaudojimui rekreacinėms reikmėms.

Siekiant miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymui bei kontroliuoti lankytojų srautus, VMU Švenčionėlių regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto rekreacinė dalis parengta atsižvelgiant į bendruosius normatyvinius dokumentus.

Esami rekreaciniai objektai bei projektuojamų objektų vietos padalinio administruojamuose miškuose buvo apžiūrėtos natūroje. Visos projektuojamų objektų vietos parinktos jas aptarus su girininkais ir su regioninio padalinio specialistais. Suvestiniai duomenys apie esamus bei suprojektuotus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus administruojamuose miškuose pateikti lentelėse bei pažymėti planinėje medžiagoje. Visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Visi lankytini kraštovaizdžio objektai yra pažymėti kartografinėje medžiagoje.

Rekreacinėje dalyje pateikiama rekreacijos vystymo padalinio administruojamuose miškuose strategija, sprendžiami miško rekreacinės infrastruktūros objektų išdėstymo klausimai, tuo tarpu rekreacijos objektų – takų, mažosios architektūros elementų ir kt. įrengimo

konkretūs sprendimai bei įrangos brėžiniai su detaliais ekonominiais skaičiavimais numatomi tik techniniuose projektuose.

Šiuo darbu siekiame realiai įvertinti esamą padėtį ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnės rekreacijos vystymo Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamuose miškuose.

<u>Pagaminta projektinė dokumentacija</u>:

1. „VĮ VMU Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamų miškų vidinės miškotvarkos projekto rekreacinė dalis". Aiškinamasis raštas.
2. VĮ VMU Švenčionėlių regioninio padalinio rekreacinės infrastruktūros schema M 1:50 000.
3. Kultūros paveldo teritorijų objektų planai M 1:10 000.
4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimų brėžiniai M 1:10 000.

1 pav. **Peršokšnos pažintinis takas**

2. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA

2.1. Rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas

Regiono, kuriame išsidėsčiusi Švenčionėlių regioninio padalinio teritorija, rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasą sudaro:

Svarbiausios rekreacinės vietovės:

- Labanoro regioninis parkas (Rašių, Peršokšnų, Didžiojo Siaurio, Juodųjų Lakajų),
- Sirvėtos regioninis parkas (Kančiogino, Miškinio, Beržuvio, Bėlio),
- Pailgio,
- Sarių.

Pagrindinės vandens rekreacijos vietovės:

- Žeimenos upė,
- Lakajos upė,
- Rašios ežeras,
- Didysis Siaurys ežeras,
- Mažasis Siaurys ežeras,
- Juodųjų Lakajų ežeras,
- Lakajo ežeras,
- Beržuvio ežeras.

Kultūros objektų sankaupos zonos:

- Švenčionėlių miestelio apylinkių,
- Švenčionių – Ceikinių,
- Adutiškio-Tverečiaus.

Svarbiausi turistiniai traktai ir koridoriai:

- Tranzitinis Vilnius – Švenčionys – Ignalina,
- „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“,
- „Aukštaitijos parkų žiedas“,
- Autoturizmo trasa „Aukštaitijos keliai“,
- Žeimenos vandens turizmo trasa,
- Lakajos vandens turizmo trasa.

Regioninio padalinio teritorija driekiasi valstybinių parkų, regioninės bei vietinės reikšmės automobilių, dviračių, pėsčiųjų bei vandens turizmo keliai.

Čia koncentruojasi žymi dalis regiono ir gretimų ir didesnių gyvenviečių gyventojų rekreacinių interesų:

- Utenos,
- Švenčionių,
- Vilniaus.

Svarbiausių regiono turizmo ir rekreacijos vietovių veiklos kryptys:

- bendrasis turizmas,
- kultūrinis (pažintinis) turizmas,
- poilsis gamtoje/kaime,
- pramoginė ir sportinė rekreacija.

Regione yra arba bus įrengiami nauji:

- pėsčiųjų turizmo takai,
- dviračių turizmo tematiniai takai panaudojant esamus vietinius ir rajoninius kelius,
- autoturizmo keliai,
- vandens turizmo trasos.

Rekreacijos rajonams priskirtos teritorijos, kuriose rekreacija yra (arba turi galimybių tapti) dominuojančia teritorijos naudojimo rūšimi. Tai vietovės, turinčios daugiausia poilsiautojus traukiančių bruožų. t. y., natūralią vaizdingą gamtą (ypač vandenis ir miškus) ir kultūros paveldo objektų gausą. Rekreacijos rajonams priskiriamos vietovės, kurių rekreacinis patrauklumas peržengia vietinį mastą. Tai tarptautiniu, šalies ar bent apskrities mastu patraukliausios poilsiui teritorijos.

Prioritetinė rekreacijos rajonų paskirtis – būti vietomis, kur galėtų ilsėtis ne tiktai Vilniaus apskrities, bet ir visos Lietuvos gyventojai, taip pat poilsiautojai iš užsienio.

Aukščiausio taksonominio rango rekreacinės teritorija nustatyta Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje: tai *Šiaurės Rytų Lietuvos* rekreacinės srities dalis, apimanti visą šiaurės vakarinę Švenčionių rajono savivaldybės teritorijos dalį (srities ribos sutampa su Ignalinos - Molėtų rekreacinio resursinio arealo ribomis). Švenčionių rajone, be to, išskiriamas vienas, funkciniais ryšiais apibrėžtas teritorines rekreacines sistemas formuojantis *Švenčionių - Pabradės* rekreacinis rajonas, apjungiantis Švenčionių ir Pabradės rekreacinių resursinių arealų išteklius bei infrastruktūrą. Likusioje Švenčionių rajono savivaldybės dalyje skiriamas *Adutiškio - Tverečiaus* rekreacinis resursinis arealas dėl mažo rekreacinio potencialo neformuoja aukštesnio taksonominio rango rekreacinių rajonų.

Kaip prioritetinės išskiriamos šios turizmo plėtros kryptys:

- gamtinių išteklių pritaikymas kuriant viešojo turizmo infrastruktūrą aktyviam poilsiui,
- kultūrinio ir pažintinio turizmo infrastruktūros plėtra,
- aktyvaus turizmo ir poilsio infrastruktūros plėtra: dviračių ir pėsčiųjų takų bei turizmo maršrutų kūrimas, pramogų centrų projektų plėtojimas,
- turizmo informacijos infrastruktūros bei aktyvios turizmo informacijos sklaidos, rinkodaros priemonių gerinimas.

Į regiono rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą neabejotinai įsijungia ir Švenčionėlių regioninio padalinio miškai su savo teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, pažintinių takų bei trasų visuma.

2.2. Teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika

Rekreacinių teritorijų sistemą sudaro planavimo dokumentuose nustatomi ar moksliniais tyrimais išaiškinami rekreaciniu geografiniu (resursiniu ir funkciniu) vientisumu bei rekreacinio naudojimo prioritetu pasižymintys skirtingų erdvinių lygmenų (taksonominių pakopų) arealai bei vietovės. Lietuvos sąlygomis šią sistemą sudaro: 1) rekreacinės vietovės (rekreacijos aptarnavimo centrai), 2) rekreaciniai rajonai ir 3) rekreacinės sritys (regionai). Rekreacinio naudojimo prioriteto raiška stiprėja einant link smulkesnių pakopų teritorinių vienetų.

Rekreacinę vietovę sudaro poilsiui, turizmui ar gydymui naudojamas arba numatomas naudoti atitinkamų gamtinės, kultūrinės bei socialinės aplinkos išteklių ir rekreacinės infrastruktūros lokalinis teritorinis kompleksas (žemės sklypų grupė), kuriam planavimo dokumentuose yra nustatomas rekreacinio naudojimo prioritetas. Rekreacinėje vietovėje, atsižvelgiant į planavimo lygmenį, žemės sklypų pagrindinę tikslinę paskirtį, teritorijų tvarkymo reglamento ar naudojimo ir tvarkymo režimo ypatumus, skiriamos viena ar keletas atskirų tvarkymo zonų.

Rekreacinį rajoną sudaro gamtinės aplinkos ir kultūros paveldo ištekliais pasižymintis ir funkciniu rekreacinio naudojimo bei rekreacinės infrastruktūros vientisumu išsiskiriantis vidutinio dydžio arealas, apjungiantis grupę gretimų rekreacinių vietovių.

Rekreacinę sritį (regioną) sudaro dislokacinį ir organizacinį bendrumą bei išreikštą rekreacinį vystymo profilį turintis stambus koncentruotų rekreacinių išteklių arealas, apjungiantis keletą išaiškintų ar nustatytų rekreacinių rajonų.

Pagal Vilniaus apskrities teritorijos generalinį planą teritorijos, kurią užima Švenčionių regioninis padalinys, rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo yra nuo aukščiausio (kai plėtojamos nacionalinės rekreacinės sistemos.) iki žemiausio, (kai kuriamos lokalinės reikšmės rekreacinės sistemos bei pavieniai rekreacijos objektai). Pagrindinės prioritetinės rekreacijos vystymo kryptys: pažintinė ir pramoginė rekreacija bei poilsis gamtoje, kitos – sportinė, verslinė ir gydomoji rekreacija. Vilniaus apskrities teritorija, į kurią patenka Švenčionėlių regioninio padalinio miškai, būdama gamtiniu – kultūriniu požiūriu itin heterogeniška, sudaro sąlygas formuotis skirtingo potencialo rekreacinėms teritorijoms (rekreaciniams arealams). Rekreacinių teritorijų naudojimo pobūdis, kryptys ir tvarkymas bei diferencijavimas priklauso nuo įvairių pagrindinių veiksnių: gamtinės aplinkos ištekliu turtingumo; kultūros paveldo turtingumo; esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio; vietos gyventoju ekonominių galimybių; aplinkos sveikumo; aplinkos ekologinio atsparumo; socialinės aplinkos saugumo; rekreacinio aptarnavimo tradicijų.

Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, teritorijoje išskirti keli rekreacinių išteklių arealai. Jų ribas didžiausia dalimi koreguoja gamtinės aplinkos įvairovė ir raiškumas, bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Skirtingas įvairių veiksnių raiškos pobūdis ir stiprumas teritorijoje, sąlygoja nevienodą rekreacinių arealų patrauklumą (potencialą).

Išskirti rekreaciniai arealai atitinka 5 plėtros potencialo kategorijas: labai didelio, didelio, vidutinio, gana mažo ir mažo potencialo rekreaciniai arealai, kurie atitinkamai sudaro regioninės ir lokalios svarbos rekreacinių sistemų dalis.

Padidintą dėmesį reikėtų skirti pažintinio turizmo, kuris apima tiek gamtinį, tiek kultūrinį Švenčionių ir Molėtų rajonų teritorijos pažinimo aspektus, plėtrai ir vystymui (pėsčiųjų, dviračių ir auto turistinių trasų, apjungiančių didžiausios vertės gamtinius ir kultūrinius šių rajonų objektus,

įrengimui bei populiarinimui), nes ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį stiprinant vietos žmogaus tautinį identitetą ir reprezentuoja krašto vertybes respublikiniu mastu. Tam būtinas racionalus esamų gamtinių ir kultūrinių išteklių panaudojimas.

Pažintinio turizmo sistema plėtotina pirmiausiai siekiant atskleisti šio krašto, kaip Aukštaitijos etnografinio regiono dalies gamtinius bei kultūrinius savitumus. Taip pat būtina išryškinti ir eksponuoti rajono teritorijos gamtinės ir kultūrinės aplinkos tipiškus ar unikalius objektus pasižyminčius savitais bruožus.

Gamtinių rekreacinių išteklių gausa šiame regione kuria ypač palankias sąlygas poilsinio turizmo (poilsio gamtoje) vystymuisi, todėl didelį dėmėsi reikia skirti esamos poilsinės rekreacijos infrastruktūros atnaujinimui, gerinimui, bei jų plėtrai tam perspektyviose teritorijos dalyse.

Konservaciniu (įvairovės apsaugos) atžvilgiu vertingiausi kraštovaizdžio kompleksai, kuriems reikalingas ypatingas dėmesys, yra:

- ypač vaizdingas ežerynas;
- ežerais paįvairintų prieledyninių upinių lygumų apaugusių sausais pušynais kompleksas;
- ypač raižytas Aukštaičių aukštumų dalies kalvynas;
- raiškūs upių slėniai, ežerų duburiai ir dubakloniai;
- vertingų kultūros paveldo objektų sankaupos arealai.

Pagal Švenčionių ir Molėtų savivaldybių bendruosius planus Švenčionėlių regioninio padalinio teritorija patenka į skirtingus rekreacinius resursinius arealus. Išskirti rekreaciniai arealai atitinka 5 plėtros potencialo kategorijas: labai didelio, didelio, vidutinio, gana mažo ir mažo potencialo. Rekreaciniai arealai atitinkamai sudaro regioninės ir lokalios svarbos rekreacinių sistemų dalis. Kiekvienas iš išvardintų lokalizuotų rekreacinių arealų yra Lietuvos Respublikos teritorijos rekreacinių arealų sistemos dalis.

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius.

Tokioms rekreacinėms teritorijoms priklauso rekreaciniai miškai, kurių Švenčionėlių regioninio padalinio teritorijoje yra 492,5 ha, tai sudaro 1,1 proc. padalinio miškų ploto. Daugiausiai (75,8 proc.) rekreacinių miškų tarpe užima valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai – 23,4 proc. rekreacinių miškų, o miško parkai – tik 3,9 ha (0,8 proc.). Daugiausiai rekreacinių miškų yra Pasiaurės (31 proc.) ir Lakajos (17 proc.) girininkijose, kiek mažiau yra Žeimenos (16 proc.) ir Labanoro (10 proc.) girininkijose.

Saugomos teritorijos. Saugomos teritorijos – tai sausumos ir vandens plotai bei kraštovaizdžio objektai, dėl savo vertės turintys specialų valstybės nustatytą aplinkos apsaugos ir naudojimo režimą**.** Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tikslas – išsaugoti ne tik gamtinius, bet ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinę įvairovę ir genetinį fondą, garantuoti gamtos išteklių atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo apsaugą.

Saugomos teritorijos statusas ne tik riboja ūkinę veiklą, bet ir padeda išsaugoti vertingus gamtinius (ar kultūrinius) išteklius, kurie yra svarbūs *kaip teritorijos rekreaciniai ištekliai*.

Įgyvendinant subalansuotos plėtros principus saugomos teritorijos tampa labai svarbiu veiksniu plėtojant gamtinį–pažintinį turizmą.

Švenčionėlių padalinyje, be Aukštaitijos nacionalinio ir 2 regioninių parkų, yra dar ir kitos saugomos teritorijos: Adutiškio - Guntauninkų, Geledėnės miškų biosferos poligonai bei 8 valstybiniai draustiniai.

Pažymėtina, kad esamose saugomose teritorijose yra galimas pažintinis turizmas, o regioniniuose parkuose rekreacijos vystymas yra labai pageidaujamas. Taigi, saugomos teritorijos yra pritaikytinos žmonių rekreacinių ir pažintinių poreikių tenkinimui.

Kompleksinės paskirties saugomose teritorijose sujungiamos išsaugančios, apsaugančios, rekreacinės ir ūkinės zonos pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą. Šiai kategorijai priskiriami ir valstybiniai parkai. Švenčionėlių regioninio padalinio teritorijoje yra Aukštaitijos nacionalinio parko bei Labanoro ir Sirvėtos regioniniai parkai, kuriuose sukoncentruota žymi dalis Švenčionėlių padalinio turistinių išteklių.

Valstybiniai parkai yra didžiausią rekreacinę vertę regionui sukuriantys objektai. Šios teritorijos yra perspektyviausios plėtojant kaimo turizmą, gamtinį - pažintinį turizmą, poilsį gamtoje (stovyklavimas, vandens pramogos ir pan.), žvejybą, grybavimą, uogavimą, vaistažolių rinkimą bei su šiomis veiklomis susijusias paslaugas.

Valstybinių parkų teritorijose yra išskiriamos šios teritorijų funkcijos: konservacinė, apsauginė, rekreacinė, ūkinių funkcijų prioriteto bei gyvenamoji.

Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai užima 370,4 ha miško žemės plotą. Tai sudaro 75,8 proc. regioninio padalinio rekreacinių miškų teritorijos ploto.

Saugomų teritorijų planavimo dokumentuose naudojamas polifunkcinis zonavimo būdas, kai teritorija dalijama į zonas pagal nustatytus esamų ar numatomų funkcijų kompleksus, nurodant šių funkcijų reiškimosi intensyvumą arba svarbą. Svarba vertinama šiais aspektais: prioritetinė pagrindinė, kita pagrindinė, svarbi ir papildoma svarba. Išsamią šių teritorinių kompleksų analizę galima rasti valstybinių parkų planavimo dokumentuose.

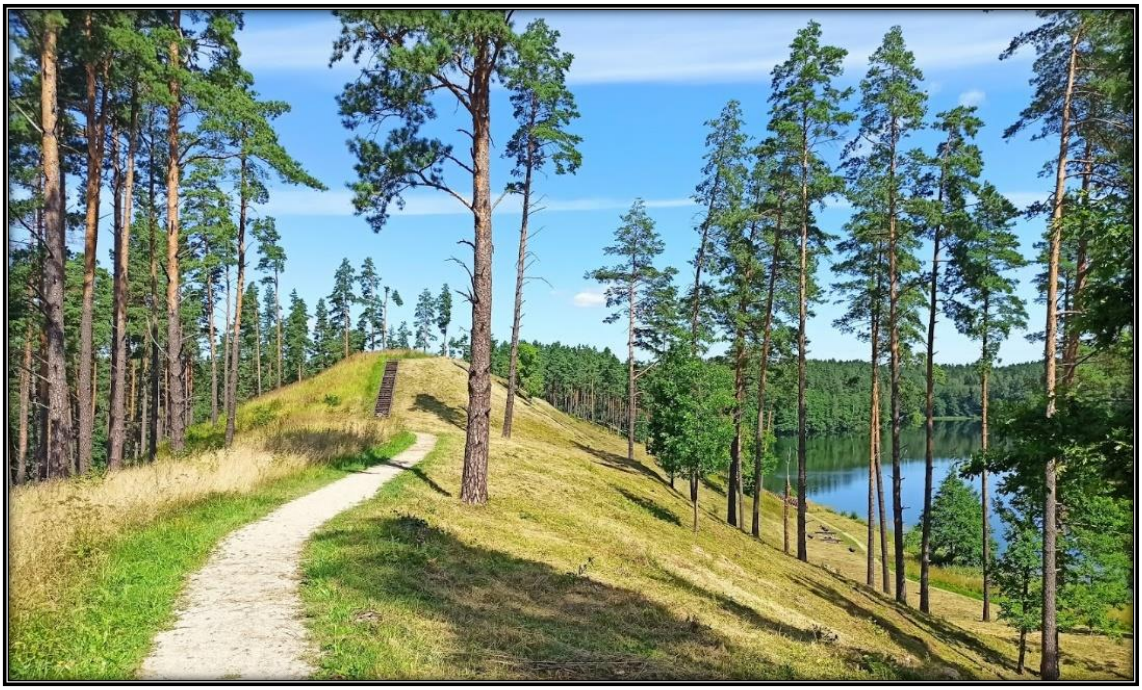
2 pav. **Šventos pažintinis takas Sirvėtos regioniniame parke**

3. PAŽINTINIU POŽIŪRIU LANKYTINI KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI

Valstybės saugomų registruotų kultūros vertybių, pripažintų saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui (LR Kultūros ministro 2005-04-29 įsakymas Nr. ĮV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“) apsaugą reglamentuoja LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, kurio 19 str. 2 d. 1 p. imperatyviai nurodo, jog *„Viešajam pažinimui ir naudojimui saugojamame objekte, jo teritorijoje, vietovėje draudžiama naikinti ar kitaip žaloti nekilnojamosios kultūros vertybės pase nurodytas vertingąsias savybes.“*

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (LR aplinkos ministro ir kultūros ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. ĮV-261/D1-322*) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.

3 pav. **Kačėniškės piliakalnis (Švenčionių girininkija)**

1 lentelė. **Kultūros paveldo objektai**

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingu-mo lygmuo	Statusas	Adresas	Kv. Nr.	Skl. Nr.
Labanoro girininkija							
1.	26158	Šiaurės Rytų partizanų srities visuomeninės dalies vadavietė	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Pagaigalės I k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	44	11
2.	25193	Labanoro pilkapynas	Regioninis	Valstybės saugomas	Labanoras, Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	101	19
3.	12085	Pašekščio pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Aukštasalės k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	127	22
4.	42040	Budrių pilkapis II	Regioninis	Registrinis	Budrių k., Labanoro sen., Švenčionių rajono sav.	239	2
5.	42039	Budrių pilkapis	Regioninis	Registrinis	Budrių k., Labanoro sen., Švenčionių rajono sav.	227	2
Antaliedės girininkija							
1.	17283	Labanoro mūšio vietos kompleksas	Nacionalinis	Paminklas	Vasiuliškės k., Kaltanėnų sen., Švenčionių r. sav.	27	1, 2, 7, 8, 9, 10, 11
2.	11236	1863 m. sukilėlių pirmasis kapas	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Antaliedės II k., Kaltanėnų sen., Švenčionių r. sav.	148	14
3.	29531	1863 m. sukilėlių antrasis kapas	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Antaliedės II k., Kaltanėnų sen., Švenčionių r. sav.	148	14
4.	41132	Luknos pilkapynas	Regioninis	Registrinis	Luknos k., Kaltanėnų sen., Švenčionių rajono sav.	171	10
Lakajos girininkija							
1.	12659	Inturkės žydų žudynių vieta ir kapas III	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Joniškės k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	7	7, 8
2.	12661	Inturkės žydų žudynių vieta ir kapas II	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Joniškės k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	27	7
3.	16306	Lakajos pilkapynas	-	Paminklas	Patilčių k., Inturkės sen., Molėtų rajono sav.	135	18
4.	3208	Stirnių pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Vilkarių k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	166	8, 26

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingumo lygmuo	Statusas	Adresas	Kv. Nr.	Skl. Nr.
5.	25194	Stirnių pilkapynas II	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Vilkarių k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	166	11
6.	31656	Stirnių pilkapynas III	Nacionalinis	Registrinis	Vilkarių k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	163	19, 25
Pasiaurės girininkija							
1.	13026	Paaldikio pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Jusėniškių k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	69 70 76	13 14 22 1, 3
2.	36468	Paaldikio pilkapynas II	Regioninis	Registrinis	Jusėniškių k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	68	12
3.	25508	Kumelynės pilkapynas	Regioninis	Valstybės saugomas	Rutovčiznos vs., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	73	1, 8, 9, 10, 11, 12
Januliškio girininkija							
1.	707	Januliškio dvaro sodybos fragmentai	-	*Kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta*	Januliškio k., Labanoro sen., Švenčionių r. sav.	63	4
Žeimenos girininkija							
1.	16422	Veikūnų, Pašaminės pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Veikūnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	11	3, 6, 7, 9, 10, 11
2.	16423	Veikūnų pilkapis	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Veikūnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	11	4
3.	21462	Gramackų pilkapynas	Regioninis	Valstybės saugomas	Veikūnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	17	9
4.	38307	Švenčionių žydų žudynių vieta ir kapas I	Nacionalinis	Registrinis	Platumų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	70	10
5.	39496	Švenčionių žydų žudynių vieta ir kapas II	Nacionalinis	Registrinis	Platumų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	71	18
6.	3444	Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Garnio k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	119 122	14, 15, 19 1, 2, 9
7.	16402	Paduobės pilkapis	Nacionalinis	Valstybės saugomas	Dotenėnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	123	2

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingu-mo lygmuo	Statusas	Adresas	Kv. Nr.	Skl. Nr.
8.	3445	Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Garnio k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	123	7, 8, 9, 10
9.	43508	Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas IV	Nacionalinis	Registrinis	Dotenėnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių rajono sav.	123 124	13 9
10.	16420	Švenčionėlių pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Dotenėnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	124	2, 3, 4
11.	43509	Paduobės, Šaltaliūnės pilkapis II	Nacionalinis	Registrinis	Dotenėnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių rajono sav.	124	9
12.	3446	Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas III	Nacionalinis	Paminklas	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	126	5, 6
13.	16419	Sudotos pilkapių vieta	Regioninis	Valstybės saugomas	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	126	11, 12
14.	3448	Sudotos pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	126 127	19 20, 22 25 16
15.	12097	Dotenėnų pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Dotenėnų k., Švenčionėlių sen., Švenčionių r. sav.	129 130	6, 9 4, 5, 9, 10
16.	16401	Paduobės piliakalnis	Nacionalinis	Paminklas	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	135	1, 2
17.	12273	Sudotos senovės gyvenvietė	Regioninis	Registrinis	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	136	1
18.	3447	Sudotos pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	136 137	1, 3, 4 4
19.	21469	Sudotos pilkapynas III	Regioninis	Registrinis	Sudotos k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	137	1
20.	3443	Liūlinės pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Liūlinės vs., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	139	8, 9
21.	3442	Liūlinės pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Liūlinės vs., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	141	5, 8, 9, 10

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingu-mo lygmuo	Statusas	Adresas	Kv. Nr.	Skl. Nr.
Švenčionių girininkija							
1.	3420	Šventos pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Šventos k., Švenčionių sen., Švenčionių r. sav.	3 4	22 5, 12
2.	37522	Šventos pilkapis	Regioninis	Registrinis	Matukų k., Švenčionių sen., Švenčionių r. sav.	4	32
3.	3451	Trakų pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Mineliškės vs., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	32	5, 8, 9
4.	27123	Vigadkos pilkapis	Regioninis	Valstybės saugomas	Vigadkos k., Švenčionių sen., Švenčionių r. sav.	41	2
5.	37517	Andreikų pilkapynas	Nacionalinis	Registrinis	Vigadkos k., Švenčionių sen., Švenčionių r. sav.	46	16
6.	12081	Mylių pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Mylių I k., Cirkliškio sen., Švenčionių r. sav.	52	3, 6, 7, 10
7.	24132	Kačėniškės piliakalnis su gyvenviete	Nacionalinis	Paminklas	Kačėniškės k., Švenčionių sen., Švenčionių r. sav.	362	14, 17
8.	705	Cirkliškio dvaro sodyba	Nacionalinis	Paminklas	Cirkliškio k., Cirkliškio sen., Švenčionių r. sav.	487	1-15, 19-22
9.	17284	Labanoro mūšio partizanų kapai	Nacionalinis	Registrinis	Cirkliškio k., Cirkliškio sen., Švenčionių r. sav.	487	1
10.	24130	Cirkliškio piliakalnis su gyvenviete	Nacionalinis	Paminklas	Cirkliškio k., Cirkliškio sen., Švenčionių r. sav.	487	14, 15, 22
Sarios girininkija							
1.	17199	Melagėnėlių pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Melagėnų k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	17 21	17, 18 3, 5
2.	2689	Antasarės, Popeliškės pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Popeliškės vs., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	33	39
3.	12095	Sarių, Laukių pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Laukių k., Sarių sen., Švenčionių r. sav.	62	2, 3, 4, 5, 7, 8
Gelednės girininkija							
1.	2690	Kasčiukų pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Petruškų k., Sarių sen., Švenčionių rajono sav.	122 123	5,6 1, 8, 9
2.	16394	Ziboliškės pilkapynas II	Nacionalinis	Paminklas	Ziboliškės k., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	144	1, 2, 4

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas, apibūdinimas	Objekto reikšmingu-mo lygmuo	Statusas	Adresas	Kv. Nr.	Skl. Nr.
3.	21458	Ziboliškės pilkapynas IV	Nacionalinis	Paminklas	Ziboliškės k., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	144	7
4.	21460	Ziboliškės pilkapis II	Nacionalinis	Paminklas	Ziboliškės k., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	144	22
5.	16395	Ziboliškės pilkapynas III	Nacionalinis	Paminklas	Ziboliškės k., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	144 148	19 5
6.	37582	Trakų, Šilinės pilkapynas	Regioninis	Registrinis	Trakų vs., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	151	3, 4
7.	3428	Kulbokiškės pilkapynas	Nacionalinis	Paminklas	Karklinės k., Strūnaičio sen., Švenčionių r. sav.	565	7
Adutiškio girininkija							
1.	32396	Antanų mūšio vieta ir Lietuvos partizanų kapas	Nacionalinis	Registrinis	Antanų k., Adutiškio sen., Švenčionių r. sav.	90	3
2.	3803	Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos karių kapai	Vietinis	Registrinis	Antanų k., Adutiškio sen., Švenčionių r. sav.	85	7

4 pav. **Šventos pilkapynas**

KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ APRAŠYMAI

Kultūros paveldo objektų vertingosios savybės (*pagal LR kultūros vertybių registrą*)

1. Šiaurės Rytų partizanų srities visuomeninės dalies vadavietė (26158)

Vertingųjų savybių pobūdis:
Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- slėptuvės-bunkerio vieta (apaugusi samanomis, žole 1,5-2 m gylio, 6x11 m duobė; 1951 m. bunkeris išsprogdintas);
- virtuvės vieta (apaugusi samanomis, žole apie 1,5-2 m gylio 3,5x3,5 m duobė; būklė patenkinama);
- maisto sandėlio vieta (apaugusi samanomis, žole apie 1-1,5 m gylio 1x1 m duobė; būklė patenkinama);
- pirmo šulinio vieta;
- antro šulinio vieta ;
- reljefas (nelygus, būklė patenkinama).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:

- šiame bunkeryje ir jo aplinkoje, išduoti buvusio bendražygio Juozo Bulkos-Skrajūno, 1951 m. MGB užverbuoto agento Bimbos, Vinco, 1951-03-19 kautynėse su MGB daliniu žuvo 4 Šiaurės Rytų (Kalnų) srities štabo ir Vytauto apygardos partizanai: Šiaurės Rytų (Kalnų) srities ir Vytauto apygardos štabo narys, visuomeninio skyriaus viršininkas, laikraščio „Aukštaičių kova“ redaktorius Vytautas Pakštas-Vaidotas, Naras, g. 1922 m. Obeliuose, Rokiškio aps., Vytauto apygardos organizacinio skyriaus viršininkas Jurgis Trinkūnas-Dagys, g. 1918 m. Pelenių k., Kuktiškių vlsč. Jam 1999 m. suteiktas majoro laipsnis, Stasė Daškevičiūtė-Žiedas, g. 1925 m., gyv. Pagojų k., Natalija Deveikytė-Vaidilutė, g. 1922 m., gyv. Kačiūnų k., Kuktiškių vlsč. Partizanė Birutė Radzevičiūtė suimta. Žuvusių partizanų palaikai buvo užkasti Rašės paraistėje, Lietuvos Atgimimo metais perkelti į naująsias Utenos kapines.

2. Labanoro pilkapynas (25193)

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- žemių sampilai (9 sampilai nuo 7 iki 18 m skersmens ir nuo 0,4 iki 1,2 m aukščio; rekonstruojant Molėtų-Labanoro kelią, nuardyta sampilo Nr. 9 pusė, sampilai Nr. 1 ir Nr. 3, apardyti senų duobių. Pailgos duobės, juosiančios sampilus (juosia kai kuriuos sampilus; duobės iš dalies užslinkę);

artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio (reljefo) autentiškumas:

- -pilkapyną supantis autentiškas kraštovaizdis (į P leidžiasi šlaitas į Labanoro ežerą, į kitas puses tęsiasi mišku apaugusi aukštuma).

3. **Pašekščio pilkapynas (12085)**

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (10 sampilų nuo 6 iki 12 m skersmens ir nuo 0,3 iki 1 m aukščio; dalis sampilų deformuoti, kai kuriuose pastebimos senos duobės);
- sampilus juosiantys grioviai ir pailgos duobės (sampilų pagrindus juosia grioviai ar pailgos duobės; dalis jų užslinkę);
- reljefas (gana lygi vieta, iš P pusės ribojama kvartalinės proskynos; apaugusi mišku, patenka į Labanoro regioninį parką).

4. **Stirnių pilkapynas (3208)**

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- žemių sampilai (7 sampilai nuo 7 iki 15 m skersmens ir nuo 0,7 iki 1,5 m aukščio ir vienas pailgas ŠR - PV kryptimi, 9 m ilgio, 4,5 m pločio, 0,5 m aukščio sampilas - medžio anglių degykla; kai kurie sulėkštėję, dalyje matosi senos duobės);
- grioviai ir duobės (prie kai kurių sampilų pastebimi juos juosiantys grioviai ar duobės bei jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę).

Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas:
- objektą iš visų pusių supantis kraštovaizdis (visose pusėse miškas; 0,1 km į PV yra Stirnių pilkapynas II - A1589, 20 m į ŠV yra Stirnių pilkapynas III).

5. **Stirnių pilkapynas II (25194)**

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- žemių sampilai (6 sampilai nuo 6,5 iki 10 m skersmens ir nuo 0,6 iki 1 m aukščio; kai kurie sampilai sulėkštėję, dalyje matosi senos duobės);
- grioviai ir duobės (prie kai kurių sampilų pastebimi juos juosiantys iki 2 m pločio ir iki 0,5 m gylio grioviai ar duobės bei jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę).

Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas:
- objektą iš visų pusių supantis kraštovaizdis (visose pusėse miškas; 0,1 km į ŠV yra Stirnių pilkapynas - A1116P, 0,2 km ta pačia kryptimi - Stirnių pilkapynas III).

6. **Stirnių pilkapynas III (31656)**

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- žemių sampilai (7 sampilai nuo 6 iki 15 m skersmens ir nuo 0,5 iki 1 m aukščio; kai kurie sampilai sulėkštėję, dalyje matosi senos duobės);

- grioviai ir duobės (prie kai kurių sampilų pastebimi juos juosiantys grioviai ar duobės bei jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę).

artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas:

- objektą iš visų pusių supantis kraštovaizdis (visose pusėse miškas; 0,2 km į PV yra Stirnių pilkapynas II - A1589, 20 m ta pačia kryptimi - Stirnių pilkapynas.

7. <u>Budrių pilkapis (42039)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:

archeologinis (lemiantis reikšmingumą); kraštovaizdžio;

Vertingosios savybės:

žemės ir jos paviršiaus elementai:

- reljefas (gana lygi Peršokšnų ež. Š pakrantė su išsiskiriančiu sampilu; teritorija apaugusi spygliuočių mišku);
- sampilas (apie 10 m skersmens ir 0,8 m aukščio sampilas; PR sampilo kraštas kiek nuskleistas, viršuje yra 1,8 m skersmens ir 0,4 m gylio sena duobė);
- sampilą juosiantis griovys (sampilo Š pusę juosia iki 2 m pločio ir 0,4 m gylio griovys; sampilo PR pusėje buvęs griovys užslinkęs).

artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės:

- Labanoro regioninio parko teritorija.

8. <u>Labanoro mūšio vietos kompleksas (17283)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:

istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).

Vertingosios savybės:

žemės ir jos paviršiaus elementai - reljefas (žemėjantis į Š, ŠR; apaugęs mišku).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:

- čia, „Kauno“ ir „Margio“ bunkeriuose ir aplinkui, 1945-03-11-13 kautynėse su NKVD ir raudonarmiečių daliniais žuvo LLA Tigro rinktinės Antano Krinicko-Romelio ir Apolinaro Juršio-Vytenio būrių apie 80 partizanų.

9. <u>1863 m. sukilėlių pirmasis kapas (11236)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:

istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).

Vertingosios savybės:

įvairios išraiškos formos:

- antkapį sudaro žemių sampilas, kurio V pusėje yra akmenų mūro masyvus nupjautos piramidės formos kvadratinio plano paminklas su viršuje įtaisytu metaliniu kryžiumi, priekinėje fasadinėje dalyje pritvirtintomis dvejomis atminimo lentomis: "ČIA ILSISI 11 DIDVYRIŲ / SUKILĖLIŲ, ŽUVUSIŲ, GINDAMI TĖVYNĖS / LAISVĘ 1863 M.", (paminklo be kryžiaus aukštis 1,25 m, apačia 1,5x1,5 m, viršus 0,8x0,8 m, kryžiaus aukštis 1,35 m, naujos atminimo lentos dydis 0,26x0,54 m; senos 0,35x0,55 m, paminklas pastatytas 1932 m; būklė patenkinama).

žemės ir jos paviršiaus elementai:

- 11 sukilėlių palaikai; reljefas (lygus; būklė gera).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:

- šiame kape palaidota 1863-05-21 mūšyje su carinės kariuomenės daliniu žuvę 1863 m. sukilimo Alberto Minskio ir Kasparo Maleckio (Kasperovičiaus) būrių 11 sukilėlių.

10. <u>1863 m. sukilėlių antrasis kapas (29531)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
įvairios išraiškos formos:
- kapo antkapį sudaro žemių sampilas, jo V pusėje yra akmenų mūro masyvus nupjautos piramidės formos kvadratinio plano paminklas su viršuje įtaisytu metaliniu ornamentuotu kryžiumi, priekinėje fasadinėje dalyje pritvirtintomis dvejomis atminimo lentomis: "ČIA ILSISI 2 DIDVYRIAI / SUKILĖLIAI, ŽUVĘ / GINDAMI TĖVYNĖS / LAISVĘ 1863 M.", paminklas pastatytas 1932 m; būklė patenkinama).

žemės ir jos paviršiaus elementai:
- 2 sukilėlių palaikai; reljefas (lygus; būklė gera).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:
- šiame kape palaidoti 1863-05-21 mūšyje su carinės kariuomenės daliniu žuvę 1863 m. sukilimo Alberto Minskio ir Kasparo Maleckio (Kasperovičiaus) būrių 2 sukilėliai.

11. <u>Luknos pilkapynas (41132)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą); kraštovaizdžio.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (gana lygi Luknelės kair. kranto terasa su išsiskiriančiais dviem sampilais; prieš keletą metų iškirstas teritorijoje buvęs brandus miškas ir atsodintas naujai);
- sampilai (du sampilai: šiaurinis 11,5 m skersmens ir iki 1,5 m aukščio, pietinis kiek pailgas Š-P kryptimi, 9x7 m dydžio ir iki 0,5 m aukščio; pirmame sampile pastebimos dvi senos duobės, antras sampilas sulėkštėjęs, abu sampilai sužaloti prieš keletą metų atsodinant iškirstą mišką);
- sampilus juosiantys grioviai (pietinį sampilą juosia griovys; jis dalinai užslinkęs).

artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės:
- Labanoro regioninio parko Luknelės hidrografinio draustinio teritorija.

12. <u>Inturkės žydų žudynių vieta ir kapas III (12659)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- Inturkės mstl. gyventojų palaikai, reljefas (lygus).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:
- šioje vietoje 1941 m. vasarą nacistinės Vokietijos valdžios organizuotos ir Labanoro baltaraiščių įvykdytos egzekucijos metu nužudyti ir užkasti Inturkės mstl. žydai (skaičius nežinomas).

13. <u>Inturkės žydų žudynių vieta ir kapas II (12661)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- Inturkės mstl. gyventojų palaikai, reljefas (lygus).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:
- šioje vietoje 1941 m. vasarą nacistinės Vokietijos valdžios organizuotos ir Labanoro baltaraiščių įvykdytos egzekucijos metu nužudyti ir užkasti Inturkės mstl. žydai (skaičius nežinomas).

14. <u>Lakajos pilkapynas (16306)</u>

Kultūros paveldo objekto vertingosios savybės nėra pateiktos.

15. <u>Budrių pilkapis II (42040)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą); kraštovaizdžio.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (gana lygi Peršokšnų ež. Š pakrantė su išsiskiriančiu sampilu iš Š ir R juosiamu keliuko; teritorija apaugusi retu pušynu);
- sampilas (apie 8 m skersmens ir 0,8 m aukščio sampilas; P sampilo kraštas nuskleistas, viršuje yra 1,5 m skersmens ir 0,5 m gylio sena duobė);
- sampilą juosiantis griovys (sampilo ŠV papėdėje pastebimas apie 1,5 m pločio ir 0,2 m gylio išlikusio griovio fragmentas; kitose pusėse griovys užslinkęs).

artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės:
- Labanoro regioninio parko teritorija.

16. <u>Paaldikio pilkapynas (13026)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (apie 70 sampilų nuo 6-8 m iki 10-12 m skersmens, vienas net 21 m skersmens, ir nuo 0,3 m iki 1,5 m aukščio, nutolusių nuo 1-2 m iki 35 m atstumu vienas nuo kito; dalis sampilų sulėkštėję, dalyje yra senų duobių, 3 sampilai sužaloti kvartalinės proskynos, 1974 m. ištirtas 1 sampilas);
- sampilus juosiančios duobės ir grioviai (daugumos sampilų pagrindus juosia duobės, dalis iš jų pailgos, kelis sampilus juosia grioviai; duobės ir grioviai iš dalies ar visiškai užslinkę);
- kapai (sudegintų mirusiųjų kapai; 1974 m. ištirti 7 kapai, buvę viename pilkapio sampile; -; 1974 m.); reljefas (banguota vietovė, esanti šalia Kanios ež. slėnio; apaugusi mišku, patenka į Labanoro regioninį parką).

17. <u>Paaldikio pilkapynas II (36468)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
Archeologinis (lemiantis reikšmingumą);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (4 sampilai nuo 10,5 m iki 13 m skersmens ir nuo 0,5 m iki 1,2 m aukščio; sampilai kiek sulėkštėję, viename iš jų pastebima sena duobė);
- reljefas (lygi vieta, esanti šalia Kanios ež. slėnio; apaugusi mišku, patenka į Labanoro regioninį parką).

18. <u>Kumelynės pilkapynas (25508)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (18 sampilų nuo 8,5 m iki 16 m skersmens ir nuo 0,4 m iki 1,5 m aukščio; kai kuriuose sampiluose pastebimos senos duobės, keli sampilai sulėkštėję ar kiek deformuoti, keli apardyti keliukų);
- sampilus juosiantys grioviai ir pailgos duobės (sampilų pagrindus juosia grioviai ar pailgos duobės; dalis jų užslinkę);
- reljefas (gana lygi, nežymiai žemėjanti P kryptimi aukštumos, esančios tarp Lakajos ir Ešerinio ežerų, dalis, V-R kryptimi kertama keliuko; apaugusi mišku, patenka į Labanoro regioninį parką).

19. <u>Januliškio dvaro sodybos fragmentai (707)</u>

Vertingosios savybės:
- Vertingųjų savybių nėra. Nekilnojamajai kultūros vertybei apsauga netaikoma.

20. <u>Veikūnų, Pašaminės pilkapynas II (16422)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą)..
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (apie 60 smėlio sampilų, išsidėsčiusių daugiausia nuo 5-10 m iki 20-40 m atstumu vienas nuo kito, lyg keliomis nelygiomis grupėmis, kurias skiria nuo 50 m iki 70 m atstumas: jie nuo 6-8 m iki 10-12 m ir net iki 14 m skersmens ir nuo 0,2-0,3 m iki 0,5-1 m ir net 1,3-1,5 m aukščio, daugiausia žemo suploto pusrutulio pavidalo, kai kurie paplokščiu viršumi; dalis sampilų sulėkštėję, daugelyje iškastos duobės, dalis apardyta sodinant mišką);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir duobės, ar jų liekanos (dauguma sampilų su duobėmis ir pailgomis duobėmis ar grioviais bei jų liekanomis prie pagrindų; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (kai kurių sampilų šlaituose matosi paskiri vainikų akmenys ar pastebimi likę nurinktų vainikų grioveliai; dalis vainikų užslinkę žemėmis, daugelis suardyta išlupus ir nurinkus jų akmenis);

- reljefas (gana lygi vietovė; paviršius apaugęs mišku, maždaug PR-ŠV kryptimi jį kerta miško kelias, o Š-P kryptimi - mažesnis miško keliukas, V pakraščiu tęsiasi kvartalinė miško proskyna).

21. <u>Veikūnų pilkapis (16423)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilas (pilkapio sampilas maždaug 8,5 m skersmens ir apie 0,4 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo; pilkapis sulėkštėjęs, kiek deformuotas - lyg nustumdytas);
- reljefas (gana lygi, kiek žemėjanti į P vieta; paviršius apaugęs mišku, V kraštu tęsiasi kvartalinė miško proskyna).

22. <u>Gramackų pilkapynas (21462)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (2 smėlio sampilai, išsidėstę Š-P kryptimi maždaug 6 m atstumu vienas nuo kito: abu sampilai žemo suploto pusrutulio pavidalo, vienas iš jų, šiaurinis - 7 m skersmens ir maždaug 0,25 m aukščio, o antras, pietinis - 8,5 m skersmens ir 0,3-0,4 m aukščio; abu pilkapiai labai sulėkštėję ir išsklidę);
- reljefas (gana lygi vieta; paviršius apaugęs mišku. Jo V pakraščiu maždaug Š-P kryptimi tęsiasi kvartalinė miško proskyna).

23. <u>Švenčionių žydų žudynių vieta ir kapas I (38307)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- Švenčionių m. žydų palaikai; reljefas (supama kalvų dauba; būklė gera).

faktai apie svarbius visuomenės ir valstybės istorijos įvykius:
- 1941 m. liepos mėn. netoli Švenčionėlių Baranavos miške, dviejose vietose (70 ir 71 kv.) nužudyti ir užkasti 104 Švenčionių žydai. Šaltiniuose apie šioje vietoje nužudytų žmonių skaičių informacijos nėra, žudynių vykdytojai nežinomi. Ant memorialinio paminklo iškaltas įrašas lietuvių ir hebrajų kalbomis: "ČIA ILSISI 43 ŽYDAI / 1941 M. SUŠAUDYTI FAŠISTAIS".

24. <u>Švenčionių žydų žudynių vieta ir kapas II (39496)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- Švenčionių m. žydų palaikai; reljefas (kalvos viršus; būklė gera).

faktai apie svarbius visuomenės ir valstybės istorijos įvykius:

- 1941 m. liepos mėn. netoli Švenčionėlių Baranavos miške, dviejose vietose (70 ir 71 kv.) nužudyti ir užkasti 104 Švenčionių žydai. Šaltiniuose apie šioje vietoje nužudytų žmonių skaičių informacijos nėra, žudynių vykdytojai nežinomi. Ant memorialinio paminklo iškaltas įrašas hebrajų ir lietuvių kalbomis: "ČIA GULI ŠVENČIONIŲ MIESTO 104 ŽYDAI / VOKIEČIŲ NACISTŲ IR VIETINIŲ PAGALBININKŲ / SUŠAUDYTI 1941 M. RUGPJŪČIO MĖN.".

25. <u>Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas (3444)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės“
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (virš 100 smėlio sampilų: nuo 6-8-10 m iki 14 m, o vienas net 18 m, skersmens, nuo 0,4-0,6 m iki 0,8-1 m, o vienas 1.2 m, aukščio, dalis žemo suploto pusrutulio pavidalo, o dalis paplokščiu viršumi išsidėstę nuo 1-2 m iki 10-20 atstumu vienas nuo kito; dalis pilkapių sulėkštėję, kai kurie - gerokai, pora apardyti čia buvusio keliuko);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (daugumos sampilų pagrindus juosia grioviai, pailgos duobės, ar jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę);
- reljefas (Žeimenos kairiojo kranto aukštumos kraštas, iš V pusės supamas jos slėnio, o iš Š ir P pusių juosiamas dviejų gilių raguvų; paviršius apaugęs mišku, jo R pakraščiu maždaug VPV-ŠŠR kryptimi tęsiaisi Vilniaus - Turmanto geležinkelis, o ryčiau jo - Švenčionėlių - Sarių kelias).

26. <u>Paduobės pilkapis (16402)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilas (pilkapio sampilas maždaug 14 m skersmens ir 0,8-1 m aukščio, suploto žemo pusrutulio pavidalo, kiek paplokščiu viršumi; sampilas kiek sulėkštėjęs ir apsklidęs, jo PR ir ŠV šlaituose matosi senos duobės);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (pilkapio sampilo R šlaite matosi vienas vidutinio dydžio akmuo, greičiausiai, iš akmenų vainiko; dalis vainiko užslinkusi žemėmis, dalis suardyta išlupus ir nurinkus jo akmenis);
- reljefas (gana lygios aukštesnės vietos kraštas į Š nuo žemumos; paviršius apaugęs mišku).

27. <u>Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas II (3445)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (29 smėlio sampilai: nuo 8-12 m iki 16-22 m skersmens ir nuo 0,5 m iki 1-1,8 m aukščio, dalis žemo suploto pusrutulio, o dalis didesniųjų žemo nupjauto kūgio pavidalo, išsidėstę nuo 1-2 m iki 10-20 m ir net 35 m atstumu vienas nuo kito; kai kurie pilkapiai iš dalies sulėkštėję, dalyje iškastos duobės, pora iš mažesniųjų apardyti miško keliuko);

- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (daugumos sampilų pagrindus juosia grioviai, pailgos duobės, ar jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę);
- reljefas (gana lygi, kiek kylanti į R, ŠR vietovė; paviršius apaugęs mišku, jo Š dalį maždaug ŠŠV-PPR kryptimi kerta Švenčionėlių - Sarių kelias, o V pakraščiu maždaug VPV-ŠŠR kryptimi tęsiasi Vilniaus - Turmanto geležinkelis).

28. <u>Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas IV (43508)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (gana lygi teritorija su kiek aukštesne ŠV dalimi ir išsiskiriančiais dviem smėlio sampilais; teritorija apaugusi retu spygliuočiu mišku, ją ŠŠR-PPV kryptimi kerta kvartalinė miško proskyna);
- sampilai (du smėlio sampilai nutolę apie 20 m atstumu vienas nuo kito: ŠV sampilas 12-13 m skersmens ir iki 1,1 m aukščio, PR sampilas 9-10 m skersmens ir iki 1 m aukščio; sampilai sulėkštėję, jų viršuje pastebimos senų duobių žymės, PR sampilo ŠV šonas apardytas kvartalinės proskynos);
- sampilus juosiančios duobės (pilkapių sampilus juosia pailgos duobės, po 4 duobes prie kiekvieno sampilo; duobės užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (PR sampile pastebimi vainiko akmenys; akmenys užslinkę, akmenų vainiko dalį nuardė kvartalinė proskyna - joje pastebimi keli nuarti akmenys).

29. <u>Švenčionėlių pilkapynas (16420)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (27 smėlio sampilai, išsidėstę lyg keturiomis grupėmis, atstumas tarp kurių nuo 50 m iki 90 m: jie nuo 6-8 m iki 10-12 m ir net 13-15 m skersmens ir nuo 0,2-0,3-0,5 m iki 0,8-1 m ir net 1,2 m aukščio, daugiausiai žemo suploto pusrutulio pavidalo, dalis paplokščiu viršumi, grupėse išsidėstę nuo 1-3 m iki 10-25 m atstumu vienas nuo kito; nemažai pilkapių nusklidę ir sulėkštėję, kai kuriuose iškastos duobės);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (dalies sampilų pagrindus juosia grioviai, pailgos duobės, ar jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies ar visiškai užslinkę);
- reljefas (gana lygi, pamažu kylanti į R, ŠR vietovė, kiek banguota R dalyje; paviršius apaugęs mišku, jo R dalį maždaug Š-P kryptimi kerta miško keliukas, o maždaug VŠV-RPR kryptimi - kvartalinė miško proskyna).

30. <u>Paduobės, Šaltaliūnės pilkapis II (43509)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- reljefas (gana lygus smėlingo gūbrio viršus su išsiskiriančiu smėlio sampilu; teritorija apaugusi retu spygliuočiu mišku, joje dar pastebimas nežymus pakilimas, galbūt dar vieno buvusio pilkapio liekanos);
- sampilas (apie 9 m skersmens ir iki 0,8 m aukščio; sampilas sulėkštėjęs, jo centre pastebimos senos duobės žymės);
- sampilą juosiančios duobės (pilkapio sampilą iš R, P ir V juosia trys pailgos duobės; duobės užslinkę).

31. <u>Paduobės, Šaltaliūnės pilkapynas III (3446)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (apie 50 (1987 m. susk. viso 62) smėlio sampilų: nuo 7-10 m iki 15-18 m, o vienas, esantis pilkapyno vidurinėje dalyje, net 25 m, skersmens ir nuo 0,3-0,5 m iki 1-1,5 m, o vienas, didysis, net 1,8 m, aukščio, daugelis paplokščiu viršumi, dalis žemo suploto kūgio ar pusrutulio pavidalo, išsidėstę nuo 1-5 m iki 10-20 m, o pilkapyno Š gale net iki 30-60 m, atstumu vienas nuo kito; daugelyje sampilų iškastos duobės, dalis sulėkštėję, apipustyti ir deformuoti, kai kurie apardyti ariant geležinkelio priešgaisrinius griovius ir dirbant įvairius darbus, dalis buvo sunaikinti XIX a. viduryje tiesiant geležinkelį, 18 pilkapių ištirta 1987-1991 m., 1993-1995 m., 1999-2008 m. archeologinių tyrinėjimų metu);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (dauguma sampilų su duobėmis, pailgomis duobėmis ir grioviais ar jų liekanomis prie pagrindų; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę);
- akmenų vainikai ir jų liekanos (daugelis pilkapių su akmenų vainikais ar jų liekanomis; dauguma vainikų užslinkę žemėmis, dalis suardyta išlupus ir nurinkus jų akmenis);
- kapai (sudegintų ir nedegintų mirusiųjų kapai su įkapėmis; dalis kapų suardyta tiesiant geležinkelį ir kelia, ariant laukus, dalis ištirta 1987-1991 m., 1993-1995 m., 1999-2008 m.);
- kultūrinis sluoksnis (pilkapyno V, VŠV dalyje vietomis pastebėtas kultūrinis sluoksnis, sudarytas iš gelsvo smėlio, su archeologiniais radiniais; jo dalis nuplauta Žeimenos, dalis suardyta pilant pilkapius, dalis ištirta 1987-1995 m.);
- reljefas (banguotas Žeimenos kairiojo kranto aukštumos kraštas bei jo V ir P šlaitai; paviršius apaugęs mišku, vidurinės dalies R kraštą ardo Žeimena, R pakraščiu maždaug P-Š-ŠŠR kryptimi tęsiasi ir dalį pilkapyno kerta Vilniaus - Turmanto geležinkelis, o ryčiau jo eina Švenčionėlių - Sarių kelias).

32. <u>Sudotos pilkapių vieta (16419)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- akmenų vainikai ar jų liekanos (vieno ištirto pilkapio 10 m skersmens akmenų vainikas, krautas dviems eilėmis ir dviem aukštais, daugiausiai iš 15x15x20 - 30x30x40 cm dydžio akmenų ir dar vieno ištirto pilkapio akmenų vainiko, krauto iš maždaug 20x25x30 - 40x50x60 cm dydžio akmenų, fragmentas bei keli paskiri akmenys; dalis vainikų akmenų išsivartę ir nusiritę, dalis buvo išlupta ir nurinkta jau seniau, vainikų akmenys atidengti 1988-

1989 m. archeologinių tyrinėjimų metu, nukasus pilkapių sampilus, dabar dalis akmenų apsamanoję ir užžėlę, kai kurie dalinai užslinkę žemėmis);
- reljefas (nelygaus aukštumos iškyšulio galas, iš PV juosiamas Sudotėlio ežero daubos, o iš V - nedidelės griovos ir kelio; paviršius apaugęs mišku, ŠV ir V pakraščiu nutiestas Švenčionėlių - Sarių kelias, iškyšulys apardytas statant Švenčionėlių nuotekų valymo įrenginius - nukastas ir išstumdytas jo P ir PR šlaitas).

33. <u>Sudotos pilkapynas II (3448)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- žemių sampilai (8 smėlio sampilai: nuo 6-8 m iki 9-11 m skersmens ir nuo 0,3-0,5 m iki 0,8 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo, išsidėstę nuo 1-2 m iki 20-30 m ir net iki 60 m atstumu vienas nuo kito; sampilai iš dalies arba gerokai sulėkštėję, dalis sunaikinta tiesiant vamzdžius į valymo įrenginius, keturi pilkapiai ištirti 1988-1989 m.);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (prie kai kurių sampilų pagrindų pastebimi juos juosiantys grioviai ar pailgos duobės bei jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies arba visiškai užslinkę);
- kapai (sudegintų mirusiųjų kapai su įkapėmis; daugelis kapų suardyta seniau juos kasinėjant lobių ieškotojams, dalis sunaikinta tiesiant vamzdžius į valymo įrenginius);
- reljefas (gana nelygi, kiek banguota, nuolaidėjanti į P ir PV vietovė; paviršius apaugęs mišku, apardytas tiesiant valymo įrenginių vamzdžius, kurių trasa kerta jį maždaug R-V kryptimi).

34. <u>Dotenėnų pilkapynas (12097)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (45 smėlio sampilai: nuo 8 m iki 12 m skersmens ir nuo 0,3 m iki 0,6-1 m aukščio, dalis žemo suploto pusrutulio pavidalo, o dalis paplokščiu viršumi, išsidėstę nuo 5-10 m iki 20-30 m atstumu vienas nuo kito; kai kurie pilkapiai iš dalies ar gerokai sulėkštėję, daugelis apardyti juose iškastų duobių);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir pailgos duobės, ar jų liekanos (dalies sampilų pagrindus juosia grioviai, pailgos duobės, ar jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies ar visiškai užslinkę);
- reljefas (masyvios, pailgos ŠV-PR kryptimi kalvos iškilus viršus; paviršius apaugęs mišku, jo ŠŠR pakraščiu eina ir PV dalį maždaug ŠR-PV kryptimi kerta miško keliukas, o ŠR dalį Š-P kryptimi kerta kvartalinė miško proskyna).

35. <u>Paduobės piliakalnis (16401)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą); kraštovaizdžio.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- reljefas (Žeimenos iš nuo jos kairiojo kranto aukštumos atkirsto kyšulio suformuotos gana stambios, pailgos Š-P kryptimi kalvos statokais 5-6 m aukščio šlaitais, gal būt, savo laiku buvusios salos, dabar iš VŠV, V ir P pusių juosiamos Žeimenos bei jos pelkėtos salpos, iš R - buvusios senvagės slėnio, o iš Š - drėgnos salpos, Š dalis ir pats galas; kalva apaugusi pušų mišku, pašlaitės - juodalksniais, VŠV šlaitas plaunamas Žeimenos);
- piliakalnio aikštelė (trikampė, pailga Š-P kryptimi, 12 m ilgio ir 8 m pločio P gale; aikštelė apaugusi medžiais, apardyta seniau pustant, jos V kraštas nuslinkęs į Žeimeną);
- pylimai (piliakalnio aikštelės P gale supiltas 8 m ilgio, 0,7 m aukščio ir 7 m pločio pylimas iki 2,5 m aukščio į griovį besileidžiančiu išoriniu šlaitu, o už griovio yra dar vienas, 0,3 m aukščio ir 7 m pločio pylimas; pylimai iš dalies nusklidę, apaugę medžiais);
- grioviai (piliakalnio pirmojo pylimo išorinis šlaitas leidžiasi į kiek lenktą 20 m ilgio, 7 m pločio ir 0,5 m gylio griovį, o antrojo pylimo išorėje yra antras, 5 m pločio ir 0,5 m gylio griovys; grioviai iš dalies užslinkę, apaugę medžiais);
- šlaitai (statūs, 5-6 m aukščio; apaugę medžiais, VŠV šlaito dalis nuslinkusi į Žeimeną);
- kultūrinis sluoksnis (iki 0,8 m storio, trijų horizontų, sudarytas iš pilkos, pilkšvai rusvos, juodos smėlingos žemės su degėsiais, su archeologiniais radiniais; apardytas medžių šaknų ir seniau pustant, dalis ištirta 2008 m. archeologinių tyrimų metu).

36. <u>Sudotos senovės gyvenvietė (12273)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- kultūrinis sluoksnis (kultūrinis sluoksnis sudarytas iš tamsiai pilko, margo ir geltono smėlio iki 0,5 m storio, su archeologiniais radiniais; kultūrinis sluoksnis apardytas pustant, įvairių darbų metu ir per jį einančio keliuko, 8 kv. m plotas ištirtas 1996 m.);
- reljefas (neaukštas, iškilęs iki 3-5 m virš upės, Žeimenos pirmosios viršsalpinės terasos iškyšulys tarp jos ir Mėžios upelio kairiųjų krantų, tolydžio kylantis P kryptimi, iš V, ŠV ir Š juosiamas Žeimenos, jos pelkėtos salpinės pievos ir Mėžios upelio; iškyšulys daugiausiai apaugęs pušimis, nedidelė dalis dirvonuoja, apardytas pustant vėjui, įvairių darbų metu ir per jį einančio keliuko, R kraštu tęsiasi Vilniaus - Turmanto geležinkelis);

37. <u>Sudotos pilkapynas (3447)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (apie 200 smėlio sampilų: nuo 8-10-12 m ir 15-20 m iki 25-26 m ir net iki 32 m - vienas, pilkapyno PR dalyje, skersmens ir nuo 0,3-0,6 m, 0,8-1,2 m iki 1,8-2 m aukščio, daugelis paplokščiu viršumi, dalis žemo suploto kūgio ar pusrutulio pavidalo, išsidėstę nuo 1-3 m ir 5-10 m iki 20-30 m ir net iki 50 m atstumu vienas nuo kito; daugelyje sampilų iškastos duobės, nemažai sulėkštėjusių ir deformuotų, kai kurie, ypač pilkapyno Š dalyje, nupustyti vėjo, dalis apardyti, o dalis buvo sunaikinti tiesiant geležinkelį ir Švenčionėlių-Sarių kelią bei ariant gretimą, į rytus nuo minėto kelio esantį lauką, kai kurie ištirti tiesiant geležinkelį ir vėliau, 15 ištirta 1934 m., septyni pilkapiai ištirti 1998-2004 metais);

- sampilus juosiantys grioviai ir duobės, ar jų liekanos (prie daugumos sampilų pagrindų yra juos juosiantys grioviai bei pailgos duobės, ar jų liekanos; grioviai ir duobės iš dalies užslinkę);
- akmenų vainikai ir jų liekanos (kai kuriuose sampiluose pastebimi akmenų vainikai ar jų fragmentai bei išlikę pavieniai vainikų akmenys; dalis akmenų vainikų apardyta ar suardyta išlupus ir nurinkus jų akmenis, dalis užslinkusi žemėmis);
- kapai (sudegintų mirusiųjų kapai su įkapėmis; dalis kapų suardyta tiesiant geležinkelį ir Sarių kelią, ariant laukus, kai kurie kapai ištirti 1934 m., o keli ištirti 1998-2004 m);
- kultūrinis sluoksnis (pilkapyno Š, V ir PV pakraščiuose vietomis pastebimas kultūrinis sluoksnis, sudarytas iš gelsvo smėlio, su archeologiniais akmens amžiaus laikotarpio radiniais);
- reljefas (Žeimenos slėnio pirmoji viršsalpinė terasa ir kiek nelygi aukštuma šalia jos, Mėžios upelio bei Sudotos ežero; paviršius apardytas ir iš dalies pakeistas tiesiant geležinkelį ir kelią, apaugęs mišku, maždaug PPV-ŠŠR kryptimi jį kerta Vilniaus - Turmanto geležinkelis ir Švenčionėlių - Sarių kelias).

38. <u>Sudotos pilkapynas III (21469)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (pilkapyne pastebimi iš viso 5 smėlio sampilai: jie nuo 8 m iki 10-12 m skersmens ir nuo 0,3-0,5 m iki 1m aukščio, netaisyklingo žemo suploto pusrutulio pavidalo, išsidėstę Š-P-PR kryptimi nuo 5-10 m iki 25 m atstumu vienas nuo kito; keturi sampilai, esantys prie geležinkelio, gerokai sulėkštėję, labai sužaloti: nuskleisti, apardyti ir labai deformuoti tiesiant bei rekonstruojant geležinkelį, išariant geležinkelio priešgaisrinius griovius ir apipustyti vėjo, vieno, esančio prie Švenčionėlių - Sarių kelio, pilkapio pusė sampilo nustumdyta tiesiant ir rekonstruojant šį kelią, vieną pilkapyno pilkapį 1998 m. ištyrė „Nalšios“ muziejus, dalis pilkapių buvo sunaikinta tiesiant geležinkelį);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (viename, šiauriniame, pilkapyje matosi likę bent du jį juosusio vainiko akmenys; vainikas suardytas išlupus ir išrinkus jo akmenis);
- kapai (sudegintų mirusiųjų kapai su įkapėmis; dalis kapų sunaikinta seniau tiesiant geležinkelį, dalis suardyta jo priežiūros darbų metu ir išpustyta vėjo);
- reljefas (gana nelygi, kiek iškili ir nuolaidėjanti į P, link Sudotėlio ežero slėnio, Žeimenos pirmos viršsalpinės terasos pakraščio iškyšulio dalis tarp Vilniaus - Turmanto geležinkelio ir Švenčionėlių - Sarių kelio; paviršius iš dalies apaugęs mišku, apardytas tiesiant ir tvarkant geležinkelį, kuris kerta jį maždaug Š-P kryptimi, bei Švenčionėlių - Sarių kelio, kuris tęsiasi vietovės R kraštu irgi maždaug Š-P kryptimi).

39. <u>Liūlinės pilkapynas II (3443)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- pilkapių sampilai (3 smėlio sampilai, išsidėstę trikampiu, nuo 25-30 m iki 50-55 m atstumu vienas nuo kito: pirmojo, šiaurrytinio ir didžiausio, pilkapio sampilas apie 2 m bendro aukščio, žemo nupjauto kūgio pavidalo, su jo viršuje esančiu maždaug 12 m skersmens bei

apie 0,6 m aukščio žemo suploto pusrutulio pavidalo sampilu, antrojo pilkapio sampilas apie 0,5 m aukščio, trečiojo, mažiausio pilkapio sampilas maždaug 8 m skersmens bei apie 0,3-0,4 m aukščio; didžiausio sampilo viršuje matosi sena duobė, jo PR šlaitas kiek nuskleistas, abu mažesnieji sampilai gerokai sulėkštėję);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ar jų liekanos (didžiojo pilkapio sampilo pagrindą juosia 4-5 m pločio bei 0,5-0,6 m gylio griovys, o šio sampilo viršuje esantį kitą sampilą irgi juosia 3-4 m pločio bei apie 0,4 m gylio griovys, prie abiejų mažesniųjų pilkapių sampilų pagrindų irgi pastebimos juos juosusių griovių žymės; grioviai iš dalies arba beveik visiškai užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (didžiojo pilkapio sampilo šlaite matosi du vidutinio dydžio akmenys, greičiausiai, iš šio pilkapio akmenų vainiko; vainikas suardytas išlupus ir nurinkus jo akmenis; -; žr. 13.2, 13.4; priedas 4; 2011 m.); reljefas (gana lygi, labai nežymiai kylanti į ŠR, vietovė; paviršius apaugęs mišku, jo PR pakraščiu tęsiasi Švenčionėlių - Sarių kelias).

40. <u>Liūlinės pilkapynas (3442)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (20 smėlio sampilų, iš kurių du gerokai, o vienas - šiek tiek, pailgi, išsidėstę 5-20 m atstumu vienas nuo kito; dalis sampilų kiek sulėkštėję, o vieno liekanos beveik visiškai išsklidę, dauguma apardyti kasant juose duobes, vienas pailgas buvo sužalotas jame įkasus ir vėliau iškasus aukštos įtampos elektros tiekimo orinės linijos atramą, vienas apardytas miško keliuko, o vienas tranšėjomis padalintas į tris dalis ir beveik nukastas);
- sampilų pagrindus juosiančios duobės, ar jų liekanos (dalies sampilų pagrindus juosia, ar šalia jų yra, pailgos ar apskritos duobės ar jų liekanos; duobės, ar jų liekanos iš dalies arba visiškai užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (poros sampilų šlaituose pastebimi grioveliai - čia buvusių akmenų vainikų žymės; vainikų akmenys išlupti ir nurinkti);
- reljefas (gana lygi, labai nežymiai kylanti į R, vietovė; paviršius apaugęs mišku, R-V kryptimi jį kerta miško keliukas, V pakraščiu tęsiasi Švenčionėlių - Sarių kelias, o už jo - Vilniaus - Turmanto geležinkelis).

41. <u>Šventos pilkapynas (3420)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (35 sampilai, išsidėstę pailgame Š-P kryptimi plote nuo 5 m iki 15-20 m atstumu vienas nuo kito: jie nuo 8-10 m iki 12 m skersmens ir nuo 0,2-0,3 m iki 0,8-1,5 m aukščio, dauguma žemo suploto pusrutulio pavidalo, kai kurie paplokščiu viršumi; daugelis sampilų sužaloti ir deformuoti iškasus juose duobes, dalis gerokai sulėkštėję, du ištirti A. Kirkoro 1854-1855 m.);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai, ar jų liekanos (dalies sampilų pagrindus juosia grioviai ar jų liekanos; grioviai iš dalies arba beveik visiškai užslinkę);
- kapai (žirgų ir sudegintų mirusių žmonių kapai su įkapėmis; dalis kapų suardyta kasinėjant pilkapiuose duobes, vienas žirgo ir vienas sudeginto žmogaus kapas ištirti 1854-1855 m.);

- reljefas (aukštumos šlaitas šalia daubos; paviršius apaugęs mišku, maždaug Š-P kryptimi jį kerta miško kelias, o R-V kryptimi - kvartalinė miško proskyna).

42. <u>Šventos pilkapis (37522)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- žemių sampilas (sampilas žemo suploto pusrutulio pavidalo, 9 m skersmens ir maždaug 0,5 m aukščio; pilkapis gerokai sulėkštėjęs ir kiek deformuotas, matyt, seniau ariant);
- reljefas (gana lygi, vos žemėjanti į VPV vieta; paviršius buvęs ariamas, dabar apaugęs mišku).

43. <u>Trakų pilkapynas (3451)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (34 sampilai nuo 6 m iki 10 m skersmens ir nuo 0,2-0,3 m iki 1 m aukščio, nutolę nuo 5-10 m iki 30 m ir net 60 m atstumu vienas nuo kito; dalis sampilų sulėkštėję, dalyje sampilų pastebimos senos duobės ar jų žymės, keli sampilai apardyti miško keliukų, keli sampilai, esantys į V nuo miško keliuko, sužaloti ir nuskleisti atsodinant mišką);
- sampilus juosiantys grioviai ir duobės (sampilų papėdėse pastebimi grioviai ir pailgos duobės ar jų pėdsakai; duobės ir grioviai iš dalies ar visai užslinkę);
- reljefas (gana lygi vietovė aukštesne Š dalimi; apaugusi mišku, teritoriją Š-P kryptimi kerta miško keliukas).

44. <u>Vigadkos pilkapis (27123)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (1 smėlio sampilas, 7 m skersmens ir 0,7 m aukščio, žemo suploto pusrutulio pavidalo; sampilo viršus nežymiai deformuotas - kiek nuskleistas į P);
- sampilo pagrindą juosiančios duobės (sampilo pagrindą juosia keturios pailgos dubės, esančios jo Š, R, P ir V papėdėse; duobės iš dalies užslinkę, dvi iš jų - beveik visiškai);
- reljefas (gana lygi kiek pakili vieta; apaugusi mišku).

Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas:
- objektą supantis kraštovaizdis (visose pusėse - švelniai banguota vietovė; paviršius apaugęs mišku, ŠR pusėje - visai šalia, maždaug už 25 m, vietovę apytiksliai ŠV-PR kryptimi kerta Lietuvos ir Gudijos valstybių sienos proskyna ir pati siena, kiek atokiau PV pusėje - maždaug ŠV-PR kryptimi vietovę kerta Švenčionių - Lentupio kelias).

45. <u>Andreikų pilkapynas (37517)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (aukštumos viršus ir nuolaidus šlaitas; teritorija apaugusi mišku, P pakraštyje teritoriją ŠR-PV kryptimi kerta miško keliukas);
- sampilai (18 sampilų 6,5-9 m skersmens ir 0,3-0,7 m aukščio bei 1 deformuotas 10,5x6 m dydžio sampilas; daugelyje sampilų pastebimos senos duobės);
- sampilus juosiantys grioviai ar duobės bei jų liekanos (dalyje sampilų papėdžių pastebimos juos juosusių griovių ar duobių žymės; grioviai ir duobės iš dalies ar visai užslinkę);
- akmenų vainikai arba jų liekanos (dalyje sampilų matomi likę juos juosusių nurinktų akmenų vainikų grioveliai; vainikai suardyti išlupus ir išrinkus iš jų akmenis).

46. <u>Mylių pilkapynas (12081)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (28 sampilai nuo 6-8 m iki 10 m skersmens, vienas sampilas pilkapyno P pakraštyje ir 14 m skersmens, nuo 0,3 m iki 1 m aukščio, nutolę nuo 1-2 m iki 10-20 m atstumu vienas nuo kito, o pilkapyno P pakraštyje esantys 2 sampilai nutolę ir apie 40 m atstumu nuo pagrindinės grupės; keli sampilai sulėkštėję, daugelyje sampilų pastebimos senos duobės ar jų žymės, vienas sampilas apardytas miško keliuko, keli sampilai sužaloti tiesiant aukštos įtampos elektros perdavimo liniją);
- sampilus juosiantys grioviai ir duobės (sampilų papėdėse pastebimi grioviai ir pailgos duobės ar jų pėdsakai; duobės ir grioviai iš dalies ar visai užslinkę);
- akmenų vainikai ir jų liekanos (kelių sampilų šonuose pastebimi akmenys iš akmenų vainikų; akmenų užslinkę);
- reljefas (gana lygi vietovė žemesne P dalimi; apaugusi mišku, teritoriją R-V kryptimi kerta miško keliukas, o Š pakraščiu nutiesta aukštos įtampos elektros perdavimo linija).

47. <u>Kačėniškės piliakalnis su gyvenviete (24132)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą); kraštovaizdžio.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (Mergežerio ežero PV kranto masyvus gūbrys ir jo PR papėdė iš R pusės juosiama ežero, iš V - pelkės, iš Š pratakos tarp ežero ir pelkės, o iš P pusės pelkėtos mišku apaugusios žemumos; apardytas arimų, R šlaitas ir aikštelė kiek nuslinkusi į ežerą, 2012 m. rugsėjį nuo gūbrio pradėti kirsti medžiai ir menkaverčiai krūmai).

48. <u>Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos karių kapai (3803)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas).

Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- nežinomas skaičius vokiečių karių palaikų; reljefas (lygus; kapų kauburėlių nebesimato, kapinių paviršiuje paminklų nepastebėta, aplinkui kapines yra išlikusių keletas betoninių tvoros stulpelių).

faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:
- šiose kapinėse, esančiose netoli Antanų k., Adutiškio girioje, palaidota nežinomas skaičius (nuo keliolikos iki keliasdešimt) I-ajame pasaulinio kare, Adutiškio krašte, žuvusių Vokietijos kariuomenės karių.

49. <u>Melagėnėlių pilkapynas (17199)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (7 smėlio sampilai: nuo 0,5-1 m iki 1,2-1,5 m aukščio, išsidėstę 4-10 m atstumu vienas nuo kito; dalis sampilų kiek sulėkštėję ir deformuoti, keliuose matosi senos duobės, vieno, didžiausio, pilkapio iš dalies nukasinėti šlaitai, trys apardyti mineralizuojant kvartalinę miško proskyną);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir duobės, ar jų liekanos (beveik visus sampilus juosia grioviai arba pailgos duobės ar jų liekanos; duobės, ar jų liekanos, iš dalies arba gerokai užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (kelių sampilų šlaituose pastebimi vainikų akmenys arba grioveliai - čia buvusių akmenų vainikų žymės; dauguma vainikų akmenų išlupti ir nurinkti);
- reljefas (aukštumos kraštas, žemėjantis į V, R ir P puses; paviršius apaugęs mišku, R-V kryptimi jį kerta kvartalinė miško proskyna).

50. <u>Antasarės, Popeliškės pilkapynas (2689)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (4 smėlio sampilai: jie 7-8 m skersmens ir 0,3-0,5 m aukščio, išsidėstę nuo 1 m iki 7 m atstumu vienas nuo kito; visi sampilai sulėkštėję ir kiek deformuoti, viename pastebimi buvusios senos duobės pėdsakai, du šiek tiek nuvažinėti miško keliukų);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai ir duobės, ar jų liekanos (prie dviejų sampilų pagrindų pastebimos lyg juos juosusių griovių liekanos; grioviai gerokai arba visiškai užslinkę);
- reljefas (aukštumos kraštas ties Sarios slėnio dauba; paviršius apaugęs mišku, maždaug R-V ir Š-P kryptimis jį kerta miško keliukai).

51. <u>Kasčiukų pilkapynas (2690)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (19 smėlio sampilų, supiltų daugiausia iš smėlio su nedidele žvyro priemaiša, nuo 6-8 m iki 10-13 m, o vienas apie 16 m skersmens ir nuo 0,2-0,6 m iki 0,8-1 m, o vienas,

didžiausias, iki 2 m aukščio, dauguma žemo suploto pusrutulio ar žemo kūgio pavidalo, kai kurie paplokščiu viršumi, išsidėstę nemažame pailgame ŠV-PR kryptimi plote nuo 5-10-15 m iki 35-40 m ir netgi iki 60-80 m atstumu vienas nuo kito, lyg ir keliomis grupėmis tarp kurių vietomis, ypač pilkapyno PR dalyje, yra iki 120 m atstumas, o vienas pilkapyno PR pakraštyje esantis sampilas nutolęs nuo kitų net per 140 m, o už 50-60 m į PV nuo šio pilkapio yra nedidelis sampilas su grioveliu, greičiausiai, senosios žemėnaudos riboženklis; dalis pilkapių sampilų sulėkštėję, kai kurie labai, nemažoje dalyje matosi didesnės ar mažesnės senos duobės, vienas sampilas perkastas maždaug 1 m pločio ir iki 0,3 m gylio grioviu);

- sampilus juosiantys grioviai ir duobės bei jų liekanos; reljefas (gana švelniai banguota zandrinė plynaukštė tarp Sarių ežero vakaruose ir Meros senslėnio rytuose ir nuo jos ŠV-PR kryptimi nutįsusio ilgo bet neaukšto gūbrio ketera; vietovės paviršius stipriai paveiktas eolinių procesų, dabar apaugęs mišku, Š-P ir V-R kryptimi jį kerta kvartalinės miško proskynos).

52. <u>Ziboliškės pilkapynas II (16394)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- sampilai (17 sampilų nuo 5,5 m iki 13,5 m skersmens ir nuo 0,3 m iki 1,5 m aukščio, vienas sampilas net 20,5 m skersmens; keliuose sampiluose pastebimos senų duobių žymės, keli deformuoti sodinant mišką);
- sampilus juosiantys grioviai ir duobės ar jų liekanos (daugumos sampilų pagrindus juosia grioviai arba duobės, didįjį sampilą juosia trys iki 5 m pločio ir 1 m gylio grioviai; dalis griovių ir duobių iš dalies ar visiškai užslinkę);
- reljefas (gana lygus aukštumos, įsiterpusios į Meros slėnį, viršus; paviršius apaugęs mišku).

53. <u>Ziboliškės pilkapynas IV (21458)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- sampilai (2 sampilai 7 ir 8 m skersmens ir 0,5-0,6 m aukščio; sampilai kiek deformuoti, vakarinio sampilo PR šone yra nedidelė sena duobė);
- reljefas (gana lygus aukštumos, įsiterpusios į Meros slėnį, viršus; paviršius apaugęs mišku).

54. <u>Ziboliškės pilkapis II (21460)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą);
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- sampilas (11 m skersmens ir 0,5 m aukščio; kiek deformuotas, apaugęs mišku su tankiu pomiškiu);
- reljefas (nuolaidus Meros slėnio šlaitas; paviršius apaugęs mišku).

55. <u>Ziboliškės pilkapynas III (16395)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (3 sampilai nuo 11 iki 15 m skersmens ir nuo 0,6 iki 1 m aukščio; du sampilai sulėkštėję, vienas apardytas sodinant mišką);
- reljefas (nuolaidus Meros slėnio šlaitas; apaugęs mišku).

56. <u>Trakų, Šilinės pilkapynas (37582)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (gana lygi vietovė su išsiskiriančiais dviem sampilais; teritorija apaugusi mišku, ją beveik ŠR-PV kryptimi kerta miško keliukas);
- sampilai (2 sampilai: vienas 20 m skersmens ir apie 1 m aukščio, kitas - 13,5 m skersmens ir apie 0,6 m aukščio; antrasis sampilas sulėkštėjęs, abiejuose sampiluose pastebimos senų duobių žymės);
- sampilus juosiantys grioviai (abu sampiluos prie pagrindo juosia grioviai; antrojo sampilo griovys užslinkęs, ryškiau matosi tik PR pusėje).

57. <u>Cirkliškio dvaro sodyba (705)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą); architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); kraštovaizdžio; želdynų (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
planavimo sprendiniai:
- plano struktūra, tūrinės erdvinės kompozicijos fragmentai, kuriuos formuoja išlikęs dvaro sodybos užstatymas: rūmai, ledainė, oficina, sandėlis Centrinėje - reprezentacinėje dalyje, parkas su Cirkliškio piliakalniu, vad. Perkūnkalniu, besitęsiantis pagal bevardį upelį - Kūnos intaką, taip pat ūkinės - gamybinės dalies fragmentai PR sodybos dalyje, apjungti istorinių kelių ir takų tinklo (kitoje kelio Vilnius - Švenčionys pusėje stovėjusi dvaro savininkų Mostovskių koplyčia-mauzoliejus neišliko;
- ŠV-PR krypties sodybos kompozicinė ašis, ŠV dalyje apjungianti įvažiavimo alėją, Centrinėje dalyje - rūmus su priešakine parterio erdve).

Buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos ar jų vietos:
- akmens mūro karvidės liekanos (istorinio pastato mūras panaudotas Cirkliškio mokyklos pastatui);
- pirmo ir antro pastatų vieta;
- arklidės vieta;
- pirmo ir ūkinio ūkinio pastatų vieta;
- dvarininkų Mostovskių koplyčios - mauzoliejaus vieta (pastatyta prieš 1827 m., susprogdinta 1947 m., jos vietoje įrengta Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta).

Takai, keliai ar jų dalys, dangos:

- ŠV-PR krypties pagrindinio kelio - alėjos trasa sodybos Centrinėje dalyje, vedanti į ansamblio kompozicinį centrą - rūmus, ją ribojantis žemių pylimas;
- ŠV-PR krypties ūkinio kelio trasa sodybos ūkinėje-gamybinėje dalyje;
- PV-ŠR krypties kelio trasa pagal PR parko ribą, vedanti į Cirkliškio piliakalnį, vad. Perkūnkalniu su gyvenviete).

Želdynai ir želdiniai:
- pavieniai medžiai, jų grupės, eilės dvaro sodybos teritorijoje;
- ŠV-PR krypties ūkinio kelio apželdinimo lapuočiais medžiais pobūdis;
- ŠV, ŠR dvaro sodybos ribų apželdinimo lapuočių eilėmis pobūdis.

Upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai:
- pirma kūdra dvaro sodybos PV, ūkinėje dalyje.

Artimiausios kultūros paveldo objekto teritoriją ar vietovę supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio vertingosios savybės:
- į dvaro sodybos parko teritoriją patenka Cirkliškio piliakalnis vad. Perkūnkalniu su gyvenviete;
- kultūrinis kraštovaizdis į P, PR nuo dvaro sodybos.

Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, tautosakos, literatūros ar kitus meno kūrinius, netradicinius ieškojimus, kurie susiję su objektais ar vietovėmis:
- Cirkliškio dvaras glaudžiai susijęs su Švenčionių miesto istorija. Dvaro parko teritorijoje stūkso Cirkliškio piliakalnis, vad. Perkūnkalniu su senąja gyvenviete, gausu legendų, siekiančių Nalšios kunigaikštį Daumantą (apie 1240-1299). Žinių apie ankstesnius Cirkliškio dvare stovėjusius pastatus nėra. Rūmai Edvardo Mostovskio pastatyti 1823-1830 m. pagal Vienos architekto projektą. Tuo metu buvo sukurtas ir parkas, statyti kiti ūkiniai pastatai. Grafienė Domicelė Mostovska buvo žinoma kaip parkų kūrėja, kuri ne tik domėjosi sodininkystės-gėlininkystės naujienomis, bet ir pati plačiai jas skleidė, tad, manoma, nemažai prisidėjo ir prie Cirkliškio parko kūrimo. Ji buvo palaidota prieš 1827 m. kitoje Vilnius-Švenčionių kelio pusėje pastatytoje Mostovskių giminės mauzoliejinėje koplyčioje, tačiau 1947 m. koplyčia susprogdinta, o jos vietoje iškilo paminklas SSRS kariams. 1959 m. dvaro sodybą perėmė pradėjęs veikti žemės ūkio technikumas, kuris 1975 m. buvo reogranizuotas į tarybinį ūkį-technikumą, o 1990 m. - į Žemės ūkio mokyklą. 2000 m. sujungus Cirkliškio žemės ūkio mokyklą su Švenčionėlių politechnikos mokykla įkurtas Cirkliškio profesinio rengimo centras.

58. <u>Labanoro mūšio partizanų kapai (17284)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- 84 žinomų partizanų: Kazio Zinkevičiaus-Kirvio, Apolinaro Juršio-Vytenio, Kazio Bivainio-Girėno, Povilo Bivainio, Vytauto Blažiūno-Budrio, Prano Brukštaus-Ulono, Valentino Brukštaus, Jono Bulkos-Čižiko, Kazio Bulkos-Bulbienio, Juozo Čepono-Pempės, Guberto Dailydės-Erodo, Juozo Dervinio-Agrasto, Jono Gaidelio, Juozo Galgatavičiaus, Vinco Gimžausko-Beržo, Zenono Graužinio, Antano Gudelio, Adolfo Guigos-Ūso, Antano Guigos-Žilvino, Ziberto, Edvardo Guigos-Husaro, Vaclovo Guigos-Vyšniausko, Jasiukaičio-Ūdro, Juozo Jurgelevičiaus, Augusto Kirkos, Alfonso Kliuko-Sakalo, Kazio Kučinsko, Jono Kuprėno-Žąsino, Adomo Mačiulio-Ožio, Juozo Mačiulio-Lakūno, Vinco Mačiulio-Genelio, Jono Maniušio-Drugelio, Juozo Martinkėno, Juozo Mažeikos-Perkūno,

Alfonso Mizeikio-Pikuolio, Kazio Mizeikio-Patrimpo, Juozo Murmulio-Lokio, Kazio Paukštės-Kardo, Guberto Pelanio-Uosio, Juozo Pelanio-Molotovo, Adolfo Prunskaus, Juozo Raginio, Igno Rastenio-Paparčio, Vinco Rastenio-Panteros, Jono Rimšos, Jono Rukšėno-Debesio, Vytauto Rukšėno-Vėjelio, Antano Strazdo-Rugienio, Antano Šalnos, Adolfo Šerėno, Jono Šerėno-Ąžuolo, Juozo Šidlos-Paukščio, Antano Tilindžio, Jono Tilindžio, Vytauto Tilindžio, Juliaus Žukausko, Antano Avižienio, Stasio Blaškausko, Danio Cibo, Jono Često-Barzdos, Edvardo Drūteikos, Anupro Dubausko, Juozo Dubausko, Kazio Galgatavičiaus, Jono Juršėno, Edvardo Malakausko-Stumbro, Švilpos, Antano Menčinsko, Juozo Menčinsko, Jurgio Menčinsko-Kėkšto, Stasio Misevičiaus, Adomas Paznėko, Algirdo Paznėko, Igno Paznėko, Nikodemo Pyragio, Juozo Ramono, Prano Ramono, Alberto Ringelevičiaus, Jaroslavo Ringelevičiaus, Prano Snieškos, Kazio Terlecko, Antano Urbono, Adolfo Grigonio-Paberžio, Prano Grigonio-Ąžuolo, Broniaus Laurukėno-Uosio, Zigmanto Siniaus-Šermukšnio palaikai; reljefas (žemėjantis į PR; būklė patenkinama).

Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius:

- čia užkasti Lietuvos partizanai, žinomi 84. Tikėtina , kad šioje vietoje užkasta ir daugiau partizanų bei civilių.

59. Cirkliškio piliakalnis su gyvenviete (24130)

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą);kraštovaizdžio.
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- reljefas (atskira kalva vidutinio statumo ir stačiais šlaitais aukštumos krašte, šalia Kūnos slėnio ir jos dešiniojo intako daubos, bei aukštumos pakraštys į R, PR ir P nuo šios kalvos; kalva apaugusi lapuočiais medžiais, jos R, PR ir P papėdės dalinai dirvonuoja, dalis ariama, jas maždaug V-R kryptimi kerta žvyrkelis; 15.1-15.10);

artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio autentiškumas:

- objektą supantis kraštovaizdis (PV, V, ŠV ir Š pusėse - Kūnos dešinysis intakas ir jo pelkėta dauba su Cirkliškio ežerėliu, toliau už jų V ir ŠV pusėse - kyla aukštuma, su ant jos esančia Cirkliškio dvaro sodyba, ŠR pusėje - Kūnos slėnis ir upelis, PV, P ir PR pusėse - tęsiasi kiek aukštesni banguoti laukai nežymiai kylantys į P pusę; paviršius iš dalies apaugęs medžiais ir krūmais, dalis dirvonuoja, dalis dirbama, maždaug V-R kryptimi jį kerta žvyrkelis, Kūnos upelis ir jo dešinysis intakas dalinai kanalizuoti).

60. Kulbokiškės pilkapynas (3428)

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:

- sampilai (5 smėlio sampilai, išsidėstę nuo 10 m iki 25 m atstumu vienas nuo kito: keturi iš jų nuo 10 m iki 12 m skersmens ir 0,5-0,6 m aukščio, o vienas, didžiausias - 16 m skersmens ir 1,3-1,5 m aukščio, visi žemo suploto kūgio ar pusrutulio pavidalo; keturių mažesnių pilkapių sampilai sulėkštėję, dalinai išsklidę, kai kurie kiek deformuoti beveik visuose matosi iškastos senos duobės, didžiojo pilkapio PV šonas kiek nuskleistas, jo viršus ir šonai iškasinėti duobėmis;
- sampilų pagrindus juosiančios pailgos dobės ar jų liekanos (didžiojo sampilo pagrindą juosia pailgos duobės, duobės liekanos pastebimos ir prie vieno iš mažesnių pilkapių pagrindo;

didžiojo pilkapio pagrindą juosiančiose pailgose duobėse prikasinėta vėlesnių duobių, kitų sampilų pagrindus juosusios duobės beveik visiškai arba visiškai užslinkę);
- reljefas (nežymiai banguota kiek kylanti į Š ir ŠR vietovė; paviršius apaugęs mišku).

61. <u>Sarių, Laukių pilkapynas II (12095)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
archeologinis (lemiantis reikšmingumą).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- sampilai (48 sampilai, išsidėstę nuo 1-5 m iki 15-25 m atstumu vienas nuo kito: jie nuo 5-6 m iki 8-12 m ir net iki 16 m skersmens ir nuo 0,2-0,3 m iki 0,8-1,2 m ir net iki 1,4 m aukščio, dauguma žemo suploto pusrutulio pavidalo, kai kurie paplokščiu viršumi; daugelis sampilų sužaloti ir deformuoti iškasus juose duobes, dalis sulėkštėję);
- sampilų pagrindus juosiantys grioviai, ar jų liekanos (dalies sampilų pagrindus juosia grioviai; grioviai iš dalies arba beveik visiškai užslinkę);
- akmenų vainikai ar jų liekanos (kai kurių, ypač mažesnių, sampilų šlaituose pastebimi čia buvusių nurinktų akmenų vainikų grioveliai, o prie kai kurių matosi paskiri akmenys iš vainikų; daugelis vainikų suardyta išlupus ir nurinkus jų akmenis, dalis užslinkę žemėmis);
- reljefas (gana lygi vieta; paviršius apaugęs mišku, maždaug Š-P kryptimi jį kerta dalinai naudojamas Vilniaus - Švenčionių senkelis).

62. <u>Antanų mūšio vieta ir Lietuvos partizanų kapas (32396)</u>

Vertingųjų savybių pobūdis:
istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus);memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).
Vertingosios savybės:
žemės ir jos paviršiaus elementai:
- reljefas (lygus; apaugęs medžiais - pušimis, eglėmis).

Faktai apie įvykius, kurie susiję su objektu
- 1945 m. sausio 1 d. rytą įvyko Adutiškio (Antanų) girioje įsikūrusių Tigro rinktinės partizanų kautynės su sovietų kariuomenės daliniu. Žuvo iš viso žuvo apie 40 Edvardo Urbonavičiaus-Svajūno, Antano Gaidelio-Poškos, Alfonso Lazdinio-Sakalo, Bernardo Sveikausko būrių partizanai. Žinias apie bunkerių vietas priešams perdavė partizanų būryje buvę išdavikai.

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta konservavimo kryptis. Visos neveikiančios kapinės yra tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatyta pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

Vykdant miško kraštovaizdžio formavimo priemones ir kitus ūkinius darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina informuoti ir derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos ir Vilniaus skyriais.

Kultūros paveldo objektų teritorijos ir jų fizinės apsaugos zonos tvarkomos pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kultūros paveldo objektų teritorijose, fizinės ir vizualinės apsaugos zonose draudžiama naujai įveisti mišką.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant juos kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje Valstybinių miškų urėdijos sistemoje, tačiau ji nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų (išskyrus kraštovaizdžio formavimo kirtimus). Miškų naudojimo ir atkūrimo planavimas yra ne rekreacinės projekto dalies objektas.

Valstybės saugomi gamtos paveldo objektai. Švenčionėlių regioninio padalinio valstybiniuose miškuose yra 12 gamtos paveldo objektų: 7 botaninių (medžiai), 2 geologiniai (2 akmenys) ir 3 hidrografiniai (pusiasaliai). Turtingiausi gamtos paveldo objektais yra Antaliedės, Januliškio,Labanoro girininkijų miškai.

2 lentelė. **Saugomi gamtos paveldo objektai**

Eil. Nr.	Pavadinimas	Girininkija	Kvartalas	Sklypas	Statusas
Geologiniai objektai					
1.	Ožkos akmuo	Pasiaurės	43	33d.	Valstybės saugomas
2.	Lakajos akmuo	Lakajos	145	7d.	Valstybės saugomas
Botaniniai objektai					
1.	Labanoro pušys (6)	Antaliedės	33	1d.	Valstybės saugomas
2.	Aukščiausia Lietuvos pušis	Antaliedės	39	1d.	Valstybės saugomas
3.	Pabaltės pušis	Antaliedės	48	14d.	Valstybės saugomas
4.	Baltelės pušis	Labanoro	145	13d.	Valstybės saugomas
5.	Juodalksnis „Gumbulis“	Januliškio	62	4d.	Valstybės saugomas
6.	Peršokšnos piramidinė eglė	Januliškio	63	36d.	Valstybės saugomas
7.	Lūšnios pušis	Januliškio	202	18d.	Valstybės saugomas
Hidrografiniai objektai					
1.	Aiseto pusiasalis	Labanoro	6	1-13	Valstybės saugomas
2.	Alnio pusiasalis	Labanoro	91	1,2	Valstybės saugomas
3.	Mažųjų Siaurių pusiasalis	Pasiaurės	6	4-6	Valstybės saugomas

d. – taksacinio miško sklypo ploto dalis

Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose bei Gamtos paveldo teritorijose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą (2019 metų birželio 6d. Nr. XIII-2166).

3 lentelė. **Kultūros ir gamtos paveldo objektai**

Eil. Nr.	Girininkija	Kultūros paveldo objektai	Gamtos paveldo objektai	Viso
1.	*Labanoro*	5	3	8
2.	*Antaliedės*	4	3	7
3.	*Lakajos*	6	1	7
4.	*Pasiaurės*	3	2	5
5.	*Januliškio*	1	3	4
6.	*Žeimenos*	21		21
7.	*Švenčionių*	10		10
8.	*Sarios*	3		3
9.	*Gelednės*	7		7
10.	*Adutiškio*	2		2
	Viso:	**62**	**12**	**74**

5 pav. **Juodalksnis „Gumbulis“**

4. REKREACINIAI IŠTEKLIAI

4.1. Miškų rekreacinio potencialo analizė

Svarbiausi gamtiniai kraštovaizdžio komponentai, nuo kurių priklauso vietos rekreacinės galimybės, kraštovaizdžio grožis ir patrauklumas, yra vandenys ir miškai. Labai svarbus komponentas yra išraiškingas, kalvotas reljefas, tai vienas svarbiausių komponentų, lemiančių kraštovaizdžio vaizdingumą. Reljefas, kaip būtina rekreacinės veiklos sąlyga, populiariausioms rekreacinės veiklos formoms nėra būtinas, bet teikia tam tikrų privalumų.

Gamtinį rekreacinį potencialą sudaro lankytini gamtos objektai bei vietų, tinkamų populiariausioms poilsio formoms – poilsiui prie vandens maudantis ir kaitinantis saulėje, kiekis ir jų kokybė.

Kraštovaizdžio rekreacinį potencialą sudaro vietovės kraštovaizdžio gamtinių ir kultūrinių komponentų bei objektų patrauklumas, tinkamumas rekreacinei veiklai, skatinantis lankytojus atvykti į gamtą, pamatyti regiono įžymybes, pailsėti, papramogauti.

Didžiausias rekreacinis potencialas Švenčionėlių regioniniame padalinyje yra susitelkęs Labanoro, Sirvėtos regioniniuose parkų teritorijose.

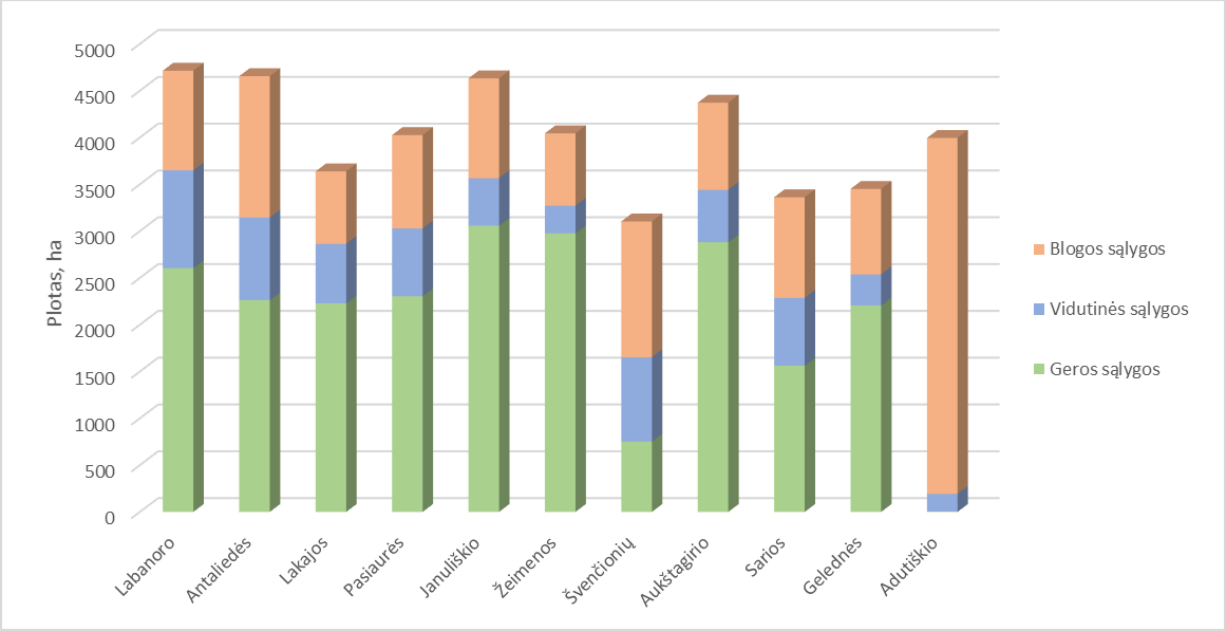
Švenčionių rajonas, kaip ir visa apskritis, priklauso pažintinio turizmo atžvilgiu patraukliausioms Lietuvos teritorijoms. Gamtinė aplinka su čia esančiomis gamtinėmis, istorinio bei kultūrinio paveldo vertybėmis sukuria labai palankias prielaidas rekreacijai ir turizmui didesnėje regioninio padalinio teritorijos dalyje.

Miškai rekreaciniu požiūriu buvo vertinti pagal metodiką, parengtą Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakulteto mokslininkų ir panaudotą valstybinių parkų planavimo schemose. Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų patogumą poilsiavimui. Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augavietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu, – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas.

Paskaičiavus pagal šią metodiką, valstybinės reikšmės miškuose yra 22833,9 ha medynų, kuriuose yra geros sąlygos poilsiui, o tai sudaro apie 52 proc. medynų ploto. Daugiausia tai pusamžiai (A_2 tipas) ir pribręstantys pušynai bei pušynai su eglių priemaiša. Geriausios sąlygos poilsiavimui nustatytos Žeimenos, Januliškio, Lakajos, Aukštagirio girininkijose. Vidutinės sąlygos poilsiui miške yra maždaug apie 15 proc. medynų ploto. Likusioje dalyje medynai yra drėgni ir pelkėti, kuriuose sąlygos poilsiui yra blogos. Jos vyrauja Adutiškio, Švenčionių girininkijų miškuose. Daugumoje medynų gana gausi žolinė augalija. Drėgnų, tankių medynų poilsiautojai vengia ne vien tik dėl jų drėgnumo, bet vasarą ir dėl erkių bei uodų. Rekreacinę situaciją šiek tiek gerina tik tai, jog didelė dalis miškų yra grybinga. Sezono metu čia apsilanko nemažai grybautojų, o taip pat renkamos uogos. Atsižvelgiant į šių lankytojų poreikius, tinkamose vietose įrengtos atokvėpio vietos su negausia įranga.

4 lentelė. **Miškų rekreacinis vertinimas pagal girininkijas**

Girininkija	Miškų plotas							
	Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
	ha	*%*	*ha*	*%*	*ha*	*%*	*ha*	*%*
Labanoro	2605,6	55,3	1043,2	22,1	1064,9	22,6	4713,7	100
Antaliedės	2263,4	48,6	881,3	18,9	1510,6	32,4	4656,9	100
Lakajos	2228	61,2	634,9	17,5	775,1	21,3	3639,1	100
Pasiaurės	2303,8	57,2	724,7	18,0	997,4	24,8	4022,1	100
Januliškio	3057,6	66,0	507,5	11,0	1066,8	23,0	4634,7	100
Žeimenos	2976,3	73,6	295,4	7,3	772,9	19,1	4047,6	100
Švenčionių	750,9	24,2	902	29,1	1450,8	46,7	3102,8	100
Aukštagirio	2881,5	65,9	559,4	12,8	931	21,3	4369,9	100
Sarios	1562,4	46,5	724	21,5	1075,3	32,0	3362,4	100
Gelednės	2205,6	63,9	332,1	9,6	913,3	26,5	3445,1	100
Adutiškio	3,8	0,1	188,7	4,7	3803	95,2	3997,2	100
Iš viso:	**22823,9**	**51,9**	**6793,2**	**15,4**	**14376,1**	**32,7**	**43991,5**	**100**

6 pav. **Girininkijų rekreacinis potencialas**

5 lentelė. **Rekreacinės paskirties miškai** (padalinio administruojami miškai)

Girininkija	Miško grupė ir pogrupis	Miškų teritorijos plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	% visų rekreacinių miškų
Labanoro	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**50,0**	**49,9**	**10,1**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	**50,0**	**49,9**	
Antaliedės	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**23,6**	**23,6**	**4,8**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	23,6	23,6	
Lakajos	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**85,1**	**85,1**	**17,2**
	Miško parkai	3,9	3,9	
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	81,2	81,2	
Pasiaurės	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**151,6**	**151,4**	**31,0**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	151,6	151,4	
Januliškio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**17,4**	**17,4**	**3,5**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	17,4	17,4	
Žeimenos	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**79,8**	**78,2**	**16,0**
	Rekreaciniai miško sklypai	79,8	78,2	
Švenčionių	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**62,3**	**59,5**	**12,7**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	23,9	23,5	
	Rekreaciniai miško sklypai	38,4	36,0	
Aukštagirio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	**22,7**	**22,3**	**4,7**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	22,7	22,3	
IŠ VISO:	***Rekreaciniai miškai:***	**492,5**	**488,4**	**100**
	Miško parkai:	**3,9**	**3,9**	**0,8**
	Rekreaciniai miško sklypai:	**118,2**	**115,2**	**23,4**
	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai:	**370,4**	**369,3**	**75,8**

Vandenys. Miško tinkamumą poilsiui didele dalimi lemia ir jo padėtis vandens telkinių atžvilgiu. Jeigu grybavimui ir uogavimui tai turi mažą įtaką, tai ilgesniam poilsiui yra būtinas vandens telkinys, ir kuo jis didesnis, tuo jo pakrančių miškai poilsiautojams yra patrauklesni. Pakankamai patrauklaus, nelabai eutrofikuoto vandens telkinio pakrančių medynai yra žymiai priimtinesni ilgesniam poilsiui nei tokie patys medynai, labiau nutolę nuo vandens telkinio. Švenčionėlių padalinio teritorija yra ypač turtinga patraukliais poilsiavimui ežerais (didžiausi iš jų – Rašios, Labanoro, Peršokšnų, Didžiojo ir Mažojo Siaurio, Juodųjų Lakajų bei Lakajos ežerai ir kiti), kurie stipriai padidina poilsiautojų skaičių. Šis ežerynas sutraukia poilsiautojus ne tik iš aplinkinių rajonų, bet ir iš visos Lietuvos.

4.2. Esami rekreacijos objektai girininkijų miškuose

Švenčionėlių regioninio padalinio teritorijos rekreacijos teritorinę sistemą sudaro įžymios lankytinos vietos ir objektai miške, turistiniai keliai, takai, poilsio vietos, sujungtos tarpusavyje turistiniais maršrutais, o taip pat su aplinkine autokelių sistema. Rekreacinę teritorinę sistemą lemia lankytinų vietų išsidėstymas ir teritorijos infrastruktūra. Rekreacijos objektai bei kraštovaizdžio formavimo priemonės sudaro regioninio padalinio administruojamų miškų pritaikymo žmonių poilsiui kompleksą.

Šiuo metu rekreacinė infrastruktūra regioninio padalinio administruojamuose miškuose yra gana gerai išvystyta. Pagrindiniai rekreaciniai objektai yra sutelkti labiausiai tam tinkamose vietose – girininkijose, patenkančiose į Aukštaitijos nacionalinio parko, Sirvėtos, Labanoro regioninių parkų teritorijas bei priemiesčių miškuose, prie vandens telkinių bei labiausiai žmonių lankomuose miškuose. Rekreacinių objektų girininkijų miškuose sąrašas pateikiamas 6 lentelėje, 7 lentelėje girininkijų miškuose inventorizuoti rekreaciniai objektai, 8 lentelėje – rekreaciniai objektai pateikiami pagal rūšis.

6 lentelė. **Esamų miško rekreacinių objektų suvestinė**

Eil. Nr.	Girininkija	Stovyklavietės	Poilsiavietės	Atokvėpio vietos	Takai	Viso
1.	*Labanoro*	5		3		**8**
2.	*Adutiškio*		2	4		**6**
3.	*Antaliedės*	2	1	3		**6**
4.	*Aukštagirio*	1		1		**2**
5.	*Gelednės*			11		**11**
6.	*Januliškio*		1	2	1	**4**
7.	*Lakajos*	10		6		**16**
8.	*Pasiaurės*	4	5			**9**
9.	*Sarios*		1	5		**6**
10.	*Švenčionių*	1	4	7	4	**16**
11	*Žeimenos*			2		**2**
Iš viso:		**23**	**14**	**44**	**5**	**86**

7 lentelė. **Inventorizuotų rekreacijos objektų ir jo įrangos būklė**

Eil. Nr.	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Objekto tipas	Pavadinimas	Pastabos
1.	Labanoro	84	3	Stovyklavietė	Labanoro	
2.		103	16	Atokvėpio vieta	Atokvėpio vieta	
3.		100	2	Atokvėpio vieta		
4.		120	19	Atokvėpio vieta	Atokvėpio vieta	
5.		227	5	Stovyklavietė	227 kv. stovyklavietė	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
6.		95	1; 2	Stovyklavietė	95 kv. stovyklavietė	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
7.		239	1	Stovyklavietė	Peršokšnų I	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
8.		239	2	Stovyklavietė	Peršokšnų II	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
9.	Adutiškio	10	5	Poilsiavietė	Barsukynės	
10.		51	8	Atokvėpio vieta	Vilkotakio	
11.		112	1	Poilsiavietė	Medžioklių	
12.		90	3; 6	Atokvėpio vieta	Partizanų kapas	
13.		96	20	Atokvėpio vieta	Šilo	
14.		6	10	Atokvėpio vieta	Guntauninkų	
15.	Antaliedės	141	7	Stovyklavietė	Keročio	
16.		61	7	Stovyklavietė	Balto ežero nr. 1	
17.		74	5	Atokvėpio vieta	Tarpežerio	
18.		44	1	Atokvėpio vieta	Mikšrinio	
19.		122	1	Atokvėpio vieta	Antaliedės	
20.		61	2	Stovyklavietė	Balto ežero nr. 2	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
21.	Aukštagirio	61	25; 29	Stovyklavietė	Aukštagirio stovyklavietė su prieplauka	
22.		8	5	Atokvėpio vieta	8 kv. atokvėpio vieta	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
23.	Geledn ės	42	2	Atokvėpio vieta	42 kv. atokvėpio vieta	
24.		47	9	Atokvėpio vieta	47 kv. atokvėpio vieta	
25.		60	2	Atokvėpio vieta	60 kv. atokvėpio vieta	
26.		66	4	Atokvėpio vieta	66 kv. atokvėpio vieta	
27.		72	1	Atokvėpio vieta	72 kv. atokvėpio vieta	

Eil. Nr.	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Objekto tipas	Pavadinimas	Pastabos
28.		45	1	Atokvėpio vieta	45 kv. atokvėpio vieta	
29.		48	4	Atokvėpio vieta	48 kv. atokvėpio vieta	
30.		123	7	Atokvėpio vieta	123 kv. atokvėpio vieta	
31.		138	9	Atokvėpio vieta	138 kv. atokvėpio vieta nr. 1	
32.		138	4	Atokvėpio vieta	138 kv. atokvėpio vieta nr. 2	
33.		146	4	Atokvėpio vieta	146 kv. atokvėpio vieta	
34.	Januliškio	63	12; 13; 25; 27	Takai	Peršokšnos pažintinis	
35		81	15	Atokvėpio vieta	Miško turtai	
36.		16	4	Atokvėpio vieta	Siaurio	
37.		193	11	Poilsiavietė	93 kv. poilsiavietė	Rekonstruotina
38.	Lakajos	46	8	Atokvėpio vieta	46 kv. atokvėpio vieta	
39.		76	8	Atokvėpio vieta	76 kv. atokvėpio vieta	
40.		124	25	Atokvėpio vieta	Prie upelio	
41.		168	1	Atokvėpio vieta	Atokvėpio vieta	
42.		168	3	Atokvėpio vieta	Giedrelio	
43.		106	16	Atokvėpio vieta	Lakajos Nr. 1	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
44.		106	12	Stovyklavietė	Lakajos nr. 3	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
45.		106	11	Stovyklavietė	Lakajos nr. 2	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
46		106	9	Stovyklavietė	Lakajos nr. 1	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
47		212	12,14	Rašios I Stovyklavietė	Rašios I	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
48		213	25	Stovyklavietė	Rašios II	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
49		213	22	Stovyklavietė	Rašios III	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.

Eil. Nr.	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Objekto tipas	Pavadinimas	Pastabos
50		213	25	Stovyklavietė	Rašios IV	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
51		213	25	Stovyklavietė	Rašios V	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
52.		214	25	Stovyklavietė	Rašios VI-VII	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
53.		214	25	Stovyklavietė	Rašios VIII-IX	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos
54.	Pasiaurės	8	13	Stovyklavietė	Mažųjų Siaurių	
55.		51	3	Poilsiavietė	Lakajos	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos.
56.		104	4	Stovyklavietė	Mažojo Siaurio	Įrengta ir prižiūrima Labanoro RP direkcijos
57.		168	5	Poilsiavietė	Apskričio ežero	
58.		187	1; 5	Poilsiavietė	Didžiojo Siaurio	
59.		104	13	Poilsiavietė	Mažojo Siaurio II	
60.		187	1	Poilsiavietė	Didžiojo Siaurio III	
61.		168	5	Stovyklavietė	Bobų kalnas	
62.		168	12	Poilsiavietė	168 kv. stovyklavietė	
63.	Sarios	14	25	Poilsiavietė	Juodojo ežero	
64.		8	3	Atokvėpio vieta	8 kv. atokvėpio vieta	
65.		30	58	Atokvėpio vieta	30 kv. atokvėpio vieta	
66.		48	2	Atokvėpio vieta	48 kv. atokvėpio vieta	
67.		64	12	Atokvėpio vieta	64 kv. atokvėpio vieta	
68.		79	1	Atokvėpio vieta	79 kv. atokvėpio vieta	
69.	Švenčionių	417	8	Atokvėpio vieta	Europos parkas	
70.		19	10	Atokvėpio vieta	Joneliškės	
71.		23	12	Atokvėpio vieta	Biliškės miško	
72.		8	18	Poilsiavietė	Beržuvio I	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.

Eil. Nr.	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Objekto tipas	Pavadinimas	Pastabos
73.		3	1	Poilsiavietė	Ilgio	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.
74.		24	8	Atokvėpio vieta	Medelyno	
75.		8	18	Poilsiavietė	Beržuvio II	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos
76.		4		Takai	Mitologijos takas	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.
77.		3; 4		Takai	Šventos pažintinis takas	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.
78.		487	2; 8; 9; 10; 14; 15	Takai	Cirkliškio pažintinis takas	
79.		8	15	Stovyklavietė	Beržuvio	Įrengta ir prižiūrima kartu su padaliniu Sirvėtos RP direkcijos
80.		114	3	Atokvėpio vieta	114 kv. atokvėpio vieta	
81.		116	35	Atokvėpio vieta	116 kv. atokvėpio vieta	
82.		362	17	Atokvėpio vieta	Kačėniškės piliakalnis	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.
83.		362	3; 4; 6; 8-11	Takai	Kačėniškės pažintinis takas	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.
84.		4	23	Poilsiavietė	Šventos dvaro tvenkinio poilsiavietė	Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos
85.	Žeimenos	65	3	Atokvėpio vieta	Žeimenos	
86.		27	4	Atokvėpio vieta	Sirgelio	

8 lentelė. **Esami rekreacijos objektai girininkijų miškuose pagal objektų rūšis**

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vieta		Apibūdinimas
		kvartalas	*sklypas*	
STOVYKLAVIETĖS				
Labanoro girininkija				
1.	Labanoro	84	3	2 laužavietės, 4 šiukšliadėžės, 8 suolai iš pusrąsčių, 5 stalai su suoliukais, 15 automobilių aikštelės žymeklių, vaikų žaidimų konstrukcija, 2 pavėsinės, 2 persirengimo kabinos, lauko tualetas, 4 informaciniai stendai.
2	227 kv. stovyklavietė	227	5	2 stalai, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
3	95 kv. stovyklavietė	95	1; 2	stalas, suolas, šiukšliadėžė, laužavietė.
4.	Peršokšnų I	239	1	2 stalai, 4 suolai, šiukšliadėžė, lieptas, 2 stoginės, informacinis stendas, lauko tualetas, laužavietė.
5.	Peršokšnų II	239	2	2 suolai, stalas, šiukšliadėžė, stoginė, informacinis stendas, lauko tualetas, laužavietė.
Antaliedės girininkija				
6.	Keročio	141	7	informacinis stendas, 2 stalai, 8 suolai, 4 stalai su suolu, pavėsinė, lieptelis, laužavietė, kopetėlės į ežerą, privažiavimas neįgaliesiems, persirengimo kabina.
7.	Balto ežero nr. 1	61	7	4 suolai, informacinis stendas, 2 stalai, pavėsinė, tiltelis, persirengimo kabina, šiukšliadėžė, laužavietė.
Aukštagirio girininkija				
8.	Aukštagirio stovyklavietė su prieplauka	61	25; 29	4 stalai, 6 suolai, 95 užtvarai (stulpeliai) autotransportui, 2 pakrantės stulpeliai, kopetėlės, lentų lieptas, 3 pavėsinės, 2 supynės, 3 įrenginiai laipiojimui, 2 tinklinio aikštelės stovai, informacinis stendas, informacinis ženklas, lauko tualetas, 3 laužavietės.
Lakajos girininkija				
9.	Lakajos nr. 1	106	12	stalas, 2 suolai, pavėsinė.
10.	Lakajos nr. 2	106	11	2 informaciniai stendai, 2 informacinės rodyklės, 6 suolai, 3 stalai, 3 laužavietės, pavėsinė.
11.	Lakajos nr. 3	106	9	stalas, 2 suolai, pavėsinė.
12.	213 kv. nr. 1	213	22	2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
13.	213 kv. nr. 2	213	25	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
14.	213 kv. nr. 3	213	25	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
15.	214 kv. nr. 1	214	25	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
16.	214 kv. nr. 2	214	25	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
17.	212 kv. stovyklavietė	212	12,14	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
18.	213 kv. nr. 4	213	25	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė, laužavietė.
Pasiaurės girininkija				
19.	Didžiojo Siaurio I	187	1; 5	2 Pavėsinės su stalu ir suolu, 2 informaciniai stendai, 3 informacinės rodyklės, lauko tualetas, 2 laužavietės, šiukšliadėžė, lieptas.
20.	Didžiojo Siaurio III	187	1	2 suolai, stalas, šiukšliadėžė, stoginė, informacinis stendas, lauko tualetas, laužavietė.
21.	Mažojo Siaurio I	104	4	stalas, 2 suolai, 2 šiukšliadėžės, lieptas, stoginė, 2 informaciniai stendai, 3 informacinės rodyklės, lauko tualetas

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vieta		Apibūdinimas
		kvartalas	*sklypas*	
22.	Mažųjų Siaurių	8	13	informacinis stendas, lauko tualetas, 3 stalai, 10 suolų, laiptai, lieptas, pavėsinė.
Švenčionių girininkija				
23.	Beržuvio	8	15	2 informaciniai stendai, 10 suolų, 3 stalai, pavėsinė, lieptas, laužavietė, 1 lauko tualetas, šiukšliadėžė.
POILSIAVIETĖS				
Adutiškio girininkija				
1.	Barsukynės	10	5	informacinis stendas, 2 suolai, stalas, pavėsinė, laužavietė, šiukšliadėžė.
2.	Medžioklių	112	1	3 stalai, 3 suolai, laužavietė, informacinis stendas.
Antaliedės girininkija				
3.	Balto ežero nr. 2	61	2	informacinis stendas, 8 suolai, 3 stalai, pavėsinė, persirengimo kabina, laužavietė.
Sarios girininkija				
4.	Juodojo ežero	14	25	Pavėsinė, stalas su suolais, lauko tualetas, laužavietė, informacinis stendas.
Švenčionių girininkija				
5.	Beržuvio I	8	18	Informacinis stendas, 2 stalai, 4 suolai, laužavietė, šiukšliadėžė.
6.	Ilgio	3	1	2 informaciniai stendai, informacinė rodyklė, 3 suolai, 1 stalas, lieptas, tiltelis, šiukšliadėžė, įranga maistui ruošti, persirengimo kabina, laužavietė, 1 pavėsinė.
7.	Medelyno	24	8	3 stalai, 5 suolai, šiukšliadėžė, pavėsinė, laužavietė, lauko tualetas.
8.	Šventos dvaro tvenkinio poilsiavietė	4	23	Šalia yra Šventos dvaro tvenkinys. Prie jo esanti įranga: pavėsinė, miško baldų komplektas, vaikų žaidimų įrenginiai, laužavietė, 3 šiukšliadėžės, 6 suolai, dviračių stovai, medinė tvorelė.
Pasiaurės girininkija				
9.	Apskričio ežero	168	5	2 stalai su suolais, lieptas, stoginė, lauko tualetas, laužavietė.
10.	Mažojo Siaurio II	104	13	2 suolai, stalas, 2 šiukšliadėžės, stoginė, informacinis stendas, rodyklė, lauko tualetas, laužavietė.
11.	168 kv. stovyklavietė	168	12	2 informaciniai stendai, 4 suolai, 2 stalai, laužavietė, įranga maistui gaminti.
12.	Bobų kalnas	168	5	4 suolai, informacinis stendas, stalas, pavėsinė, laužavietė.
13.	Lakajos	51	3	informacinis stendas, 2 suolai, stalas, 2 pavėsinės, 2 laužavietės.
Januliškio girininkija				
14.	193 kv. poilsiavietė	193	11	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė. Rekonstruotina.
ATOKVĖPIO VIETOS				
Labanoro girininkija				
1.	Atokvėpio vieta	103	16	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė.
2.	Atokvėpio vieta	100	2	Miško baldų komplektas, informacinis stendas. Įrengta Labanoro RP direkcijos.
3.	Atokvėpio vieta	120	19	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė.
Antaliedės girininkija				
4.	Tarpežerio	74	5	Stalas, suolas.
5.	Mikšrinio	44	1	stalas, 2 suolai.
6.	Antaliedės	122	1	stalas, 2 suolai, pavėsinė.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vieta		Apibūdinimas
		kvartalas	*sklypas*	
Aukštagirio girininkija				
7.	8 kv. atokvėpio vieta	8	5	2 suolai, stalas, informacinis stendas.
Adutiškio girininkija				
8.	Vilkotakio	51	8	stalas, 2 suolai, informacinis stendas.
9.	Partizanų kapas	90	3; 6	informacinis stendas, 3 suolai, 2 stalai, skulptūra, laužavietė.
10.	Šilo	96	20	2 stalai, 2 suolai.
11.	Guntauninkų	6	10	2 suolai, stalas.
Geležnės girininkija				
12.	42 kv. atokvėpio vieta	42	2	stalas, 2 suolai.
13.	47 kv. atokvėpio vieta	47	9	stalas, 2 suolai.
14.	60 kv. atokvėpio vieta	60	2	stalas, 2 suolai.
15.	66 kv. atokvėpio vieta	66	4	stalas, 2 suolai.
16.	72 kv. atokvėpio vieta	72	1	stalas, 2 suolai.
17.	45 kv. atokvėpio vieta	45	1	stalas, 2 suolai.
18.	48 kv. atokvėpio vieta	48	4	stalas, 2 suolai.
19.	123 kv. atokvėpio vieta	123	7	stalas, 2 suolai
20.	138 kv. atokvėpio vieta nr. 1	138	9	stalas, 2 suolai, laužavietė
21.	138 kv. atokvėpio vieta nr. 2	138	4	stalas, 2 suolai, laužavietė.
22.	146 kv. atokvėpio vieta	146	4	stalas, 4 suolai, laužavietė
Januliškio girininkija				
23.	81 kv. atokvėpio vieta	81	15	stalas, 2 suolai.
24	Siaurio atokvėpio vieta	16	4	stalas, 2 suolai
Lakajos girininkija				
25.	46 kv. atokvėpio vieta	46	8	stalas, 2 suolai, 2 informaciniai stendai.
26.	76 kv. atokvėpio vieta	76	8	stalas, 2 suolai, 2 informaciniai stendai.
27.	Prie upelio	124	25	Stalas, 2 suolai, 2 laužavietės.
28.	Lakajos nr. 1	106	16	2 informaciniai stendai, informacinė rodyklė, 2 suolai, 2 stalai, pavėsinė.
29.	Atokvėpio vieta	168	1	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė.
30.	Giedrelio	168	3	stalas, 2 suolai, šiukšliadėžė.
Švenčionių girininkija				
31.	114 kv. atokvėpio vieta	114	3	stalas, 1 suolai, laužavietė.
32.	116 kv. atokvėpio vieta	116	35	stalas, 1 suolai, laužavietė.
33.	362 kv. atokvėpio vieta	362	17	Informacinis stendas, laiptai, takas, suolas, šiukšliadėžė. Įrengta Sirvėtos RP direkcijos.
34	Europos parkas	417	8	2 suolai, stalas, šiukšliadėžė.
35	Joneliškės	19	10	stalas, 2 suolai.
36	Biliškės miško	23	12	stalas, 2 suolai.
37	Medelyno	24	8	3 stalai, 5 suolai, šiukšliadėžė, pavėsinė.
Sarios girininkija				
38	8 kv. atokvėpio vieta	8	3	informacinis stendas, stalas, 2 suolai.
39	30 kv. atokvėpio vieta	30	58	informacinis stendas, stalas, 2 suolai.
40	48 kv. atokvėpio vieta	48	2	suolas
41	64 kv. atokvėpio vieta	64	12	stalas, 2 suolai.
42	79 kv. atokvėpio vieta	79	1	stalas, 2 suolai.
Žeimenos girininkija				
43.	Žeimenos	65	3	2 stalai, 4 suolai, persirengimo kabina, informacinis stendas, šiukšliadėžė
44.	Sirgelio	27	4	informacinis stendas, stalas, suolas.
TAKAI				
Januliškio girininkija				
1.	Peršokšnos pažintinis takas	63	12; 13; 25; 30; 31; 34-36	17 informacinių stendų, 8 suolai, 4 stalai, 2 pavėsinės, lauko tualetas, laužavietė. 298 m - medinis takas ant polių.
Švenčionių girininkija				

Eil. Nr.	Pavadinimas	Vieta		Apibūdinimas
		kvartalas	*sklypas*	
2.	Pažintinis (Mitologijos takas)	4 / 5	16; 19; 20; 23; 24; 26; 27; 29; 31 / 7; 8	16 informacinių stendų, 7 rodyklės, 6 suolai, 17 skulptūrų, lieptelis, 2 tilteliai.
3.	Šventos pažintinis takas	3 / 4	1; 8; 16; 17; 23 / 6; 7; 12; 13; 14	informacinis stendas, 2 suolai, lieptelis, 2 tilteliai.
4.	Cirkliškio pažintinis takas	487	2; 8; 9; 10; 14; 15	Lentinis takas, tiltelis, du stalai su suolais, 17 pažintinio tako stendų, apžvalgos aikštelė su turėklais, informaciniu stendu ir 3 suolais, 2 rodyklės, 8 informaciniai stendai.
5.	Kačėniškės pažintinis takas	362	3; 4; 6; 8-11	Ilgis miško žemėje- apie1255m.Take yra pagerinta grunto danga, nuolydžiuose – terasuotas, į stačius šlaitus įrengti mediniai laiptai, atkarpa per pelkę – medine danga. Įrengta ir prižiūrima Sirvėtos RP direkcijos.

Lauko darbų metu buvo inventorizuoti 86 rekreacijos objektai: 44 atokvėpio vietos, 23 stovyklavietės, 14 poilsiaviečių ir 5 pažintiniai takai.

Švenčionėlių regioninio padalinio 1000 ha administruojamų miškų šiuo metu tenka 1,9 rekreaciniai objektai. Tankumas yra nevienodas ir įvairuoja priklausomai nuo miškų rekreatyvumo ir lankytojų srautų. Miško rekreaciniai objektai, ypač esantys netoli lankomų gamtos ar kultūros paveldo objektų, įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir užima svarbų vaidmenį pažintiniame ir poilsio gamtoje turizme.

7 pav. **Poilsiavietė „Barsukynė“ Adutiškio g-ja 10 kv.**

8 pav. **Cirkliškio pažintiniame take**

Švenčionėlių regioninio padalinio miškais praeina nemažai turistinių trasų (dviračių, automobilių, dviračių ir pėsčiųjų, vandens turizmo), kurios buvo suprojektuotos teritorijų planavimo dokumentuose. Visos jos pažymėtos vidinės miškotvarkos projekto grafinėje dalyje – brėžinyje „VĮ VMU Švenčionėlių regioninio padalinio rekreacinės infrastruktūros schema”.

5. SOCIALINĖS FUNKCIJOS STIPRINIMAS

5.1. Rekreacinių išteklių panaudojimas

Kaip parodė esamos situacijos analizė, gamtos ištekliai turizmo vystymo požiūriu šioje vietovėje yra pakankami, todėl ypač svarbu vystyti miško pažintinį turizmą, su tuo susijusi ir pagrindinė siūloma koncepcija, tinkanti išnaudoti esamus miško išteklius – miško rekreacinės infrastruktūros gerinimas (panaudojant ne tik valstybinių miškų urėdijos lėšas, bet ir prisidedant regioninių parkų direkcijoms, rajono savivaldybės administracijai ir jų galimybėms gauti ES paramą iš atitinkamų programų, sutarčių dėl objektų priežiūros organizavimo miškuose sudarymas), vystant pažintinio turizmo plėtrą bei sudarant ramaus poilsio gamtoje (grybavimas, pasivaikščiojimas miške, poilsis prie vandens, rekreaciniai bei pažintiniai pėsčiųjų ir dviratininkų takai ir kita) galimybes.

Didėjant visuomenės susidomėjimui gamtos ir kultūros ištekliais bei kylant rekreacinio naudojimo intensyvumui, būtina papildyti naujais objektais bei rekonstruoti esamą rekreacinę infrastruktūrą, kai kur reikėtų atlikti kraštovaizdžio formavimo kirtimus, ypač regioninių parkų teritorijose. Išlieka esamų pažintinių takų ir objektų rekreacinės infrastruktūros atnaujinimo, remonto, aplinkos sutvarkymo būtinybė.

Įgyvendinus rekreacinės miškotvarkos projekto dalies sprendinius, Švenčionėlių regioninio padalinio administruojamuose miškuose bus atnaujinta rekreacinė teritorinė sistema, atspindinti miškų biologinę įvairovę, kraštovaizdį, krašto savitumą, kultūros ir gamtos vertybes.

Miškotvarkos projekto realizavimas leis įgyvendinti aplinkosauginius tikslus, gerinti aplinkos, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio kokybę, didinti miško visuomeninę estetinę vertę, plėtoti miškų rekreacinę infrastruktūrą.

9 pav. **Januliškio poilsiavietė**

5.2. Poilsio organizavimo sprendiniai

Šiam vykmečiui yra suprojektuota 14 naujų rekreacijos objektų: 3 stovyklavietės, 8 poilsiavietės, 3 atokvėpio vietos. Rekonstruoti numatyta 15 objektų: Siaurio ir Beržuvio stovyklavietės, Peršokšnos pažintinis takas, 5 poilsiavietės bei 6 atokvėpio vietos.

Naujai suprojektuoti bei rekonstrukcijai numatyti esami rekreacijos objektai aptarti 9 ir 10 lentelėse.

9 lentelė. **Projektuojami rekreacijos objektai**

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kv.	Skl.	Apibūdinimas
Labanoro girininkija				
1.	Stovyklavietė	1	9	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
2.	Stovyklavietė	198	1	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
3.	Stovyklavietė	8	3	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
Lakajos girininkija				
4.	Poilsiavietė	124	30	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
5.	Poilsiavietė	245	5	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
6.	Poilsiavietė	229	3	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
Pasiaurės girininkija				
7.	Atokvėpio vieta	75	2	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
8.	Poilsiavietė	98	18	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
Žeimenos girininkija				
9.	Poilsiavietė	111	25	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
10.	Poilsiavietė	116	1	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
Aukštagirio girininkija				
11.	Poilsiavietė	13	10	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius.
12.	Atokvėpio vieta	36	9	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius. Galima įranga: miško baldai, pavėsinė, informaciniai stendai, dekoratyviniai akcentai.
13.	Atokvėpio vieta	36	10	Projektuojama pagal Labanoro regioninio parko tvarkymo plano sprendinius. Galima įranga: miško baldai, pavėsinė, informaciniai stendai, dekoratyviniai akcentai.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kv.	Skl.	Apibūdinimas
14.	Poilsiavietė	78	13	Galima įranga: miško baldai, pavėsinė, laužavietė, šiukšliadėžė, informaciniai stendai, dekoratyviniai akcentai, žaidimų įrenginiai, lauko tualetas (atitinkantis aplinkosaugos reikalavimus).

10 lentelė. **Rekonstruoti rekreacijos objektai**

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kv.	Skl.	Apibūdinimas
Adutiškio girininkija				
1.	Medžioklių poilsiavietė	112	1	Atnaujinti esamą įrangą ir papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: pavėsinės, miško baldai, laužavietės, šiukšliadėžės, lauko tualetas, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Aukštagirio girininkija				
2.	Atokvėpio vieta	8	5	Atnaujinti esamą įrangą ir atsižvelgiant į apkrovas, papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: miško baldai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Gelednės girininkija				
3.	Atokvėpio vieta	66	4	Atnaujinti esamą įrangą ir atsižvelgiant į apkrovas, papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: miško baldai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
4..	Atokvėpio vieta	60	2	Atnaujinti esamą įrangą ir atsižvelgiant į apkrovas, papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: miško baldai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Labanoro girininkija				
5.	Labanoro stovyklavietė	84	3	Atnaujinti esamą ir, atsižvelgiant į apkrovas, įrengti papildomą infrastruktūrą (galima įranga: pavėsinės, miško baldų komplektai, laužavietės, dekoratyviniai akcentai, lauko tualetas, informaciniai stendai, šiukšliadėžės).
Januliškio girininkija				
6.	Siaurio stovyklavietė	16	4	Atnaujinti esamą ir, atsižvelgiant į apkrovas, įrengti papildomą infrastruktūrą (galima įranga: pavėsinės, miško baldų komplektai, laužavietės, dekoratyviniai akcentai, lauko tualetas, informaciniai stendai, šiukšliadėžės).
7.	Peršokšnos pažintinis takas	63	12; 13; 25; 30; 31; 34-36	Atnaujinti pažintinius stendus ir kitą infrastruktūrą, formuoti vieningą stilių. Atnaujinti medinio tako atkarpas, kur reikia jį išplečiant šlapiausiose vietose.
8.	Poilsiavietė	193	11; 15	Atnaujinti esamą įrangą ir papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: pavėsinės, miško baldai, laužavietės, šiukšliadėžės, lauko tualetas, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Sarios girininkija				
9.	Juodojo ežero poilsiavietė	14	25	Atnaujinti esamą įrangą ir papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: pavėsinės, miško baldai, laužavietės, šiukšliadėžės, lauko tualetas, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kv.	Skl.	Apibūdinimas
10.	Atokvėpio vieta	48	2	Atnaujinti esamą įrangą ir atsižvelgiant į apkrovas, papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: miško baldai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Švenčionių girininkija				
11.	Ilgio ež. poilsiavietė	3	1	Rekonstruojama į stovyklavietę. Įrengti papildomą infrastruktūrą: po 2-3 miško baldų komplektus, laužavietes, dekoratyvinių akcentų, lauko tualetą, informacinį stendą, pagerinti privažiavimo kelio dangą. Atskirus infrastruktūros elementus galima sujungti takais, statesnėse vietose – laipteliais.
12.	Beržuvio stovyklavietė	8	15	Įrengti papildomą infrastruktūrą: po 2-3 miško baldų komplektus, laužavietes, dekoratyvinių akcentų, lauko tualetą, informacinį stendą, pagerinti privažiavimo kelio dangą. Atskirus infrastruktūros elementus galima sujungti takais, statesnėse vietose – laipteliais.
13.	Beržuvio poilsiavietė	8	18	Atnaujinti esamą įrangą ir papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: pavėsinės, miško baldai, laužavietės, šiukšliadėžės, lauko tualetas, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
Žeimenos girininkija				
14.	Žeimenos atokvėpio vieta	65	3	Atnaujinti esamą įrangą ir atsižvelgiant į apkrovas, papildyti naujais įrenginiais (galima įranga: miško baldai, šiukšliadėžės, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).
15.	Sirgelio atokvėpio vieta	27	4	Rekonstruotina į poilsiavietę (galima įranga: pavėsinės, miško baldai, laužavietės, šiukšliadėžės, lauko tualetas, informacinis stendas, dekoratyviniai akcentai).

Optimizavus rekreacinių objektų skaičių ir įgyvendinus numatytą objektų rekonstrukciją, regioninio padalinio 1000 ha administruojamų miškų tektų 2,2 poilsio objektai. Tai labai svarbus rodiklis, charakterizuojantis kiekybinę teritorinio padalinio miškų rekreacinės sistemos pusę.

Atsižvelgiant į tai, kad Švenčionėlių regioninio padalinio miškai priklauso aukštam rekreacijos intensyvumo lygmeniui, galima teigti, kad minėtas rodiklis žymi pakankamą optimalios rekreacinės sistemos įvertinimą. Atkreipiame dėmesį, kad regioninių padalinių miškų rekreacinę veiklą charakterizuoja ne vien objektų skaičius, bet ir kokybiška rekreacinė įranga, bylojanti apie tinkamą rekreacinės sistemos įgyvendinimą.

10 pav. **Beržuvio stovyklavietė**

11 pav. **Senas grįstas akmenimis miško kelias Lakajos g-je 122 kv.**

5.3. Rekreacinės infrastruktūros elementai

Projektuojamuose ir numatomuose rekonstruoti rekreacijos objektuose planuojama įrengti miško baldus, informacijai skirtus statinius ir įrenginius – stendus, nuorodas ir kt.

Miško baldai – mažosios architektūros elementai. Tai neatskiriama poilsiautojų sambūrio vietų dalis. Jų vaidmuo poilsio aikštelėse yra labai svarbus, nes padeda pajusti aplinkos mastelį, tenkina miško lankytojų utilitarinius ir estetinius poreikius bei padeda išsaugoti aplinkos dvasią ir grožį.

Miško baldų (suolai, stalai, pavėsinės, dviračių stovai ir kt.) išdėstymo ir įrengimo principai objektuose bei techniniai brėžiniai pateikiami techniniuose projektuose.

Mažosios architektūros objektus projektuoti laikantis šių principų:

- Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti naudojamas visiems šio miško rekreaciniams objektams, takams, tiek projektuojamiems, tiek perspektyviniams, siekiant paryškinti miško stilistinį vientisumą bei savitumą.
- Mažosios architektūros objektai turi pasižymėti stilistine vienove: vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama.
- Rekreacinės įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuojami atsižvelgiant į regiono architektūros formas, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras, atsižvelgiant į regioninio padalinio miškininkų įdirbį ir patirtį šioje srityje, labiausiai pavykusius pavyzdžius.
- Naudojamas medis, elementai dengiami tamsios spalvos impregnantu. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai.
- Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į komplektą būtų optimalus.
- Žaidimų aukštelių įranga, smūgį silpninanti danga turi turėti atitikties sertifikatą ar gamintojo deklaraciją, liudijančią įrangos ar dangos atitiktį joms taikomų Lietuvos standartų reikalavimams.

Dalis lėšų, skirtų aplinkosauginėms – rekreacinėms reikšmėms galėtų atitekti gamtos vertybių propagavimui: ji galėtų būti pateikiama informaciniuose stenduose prie didesnių svarbesnių strateginiu požiūriu poilsiaviečių, pažintinių takų. Informacinės priemonės miškuose turėtų kokybiškiau keistis. Pabodusius vienodus miško apsaugos informacinius stendus reikėtų atnaujinti, papildyti kūrybiškesne, įtaigiau parinkta informacija, propaguojant gamtosauginę pasaulėžiūrą.

5.4. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Kraštovaizdžio formavimo miško kirtimais medžiai ir krūmai kertami prie miškuose esančių poilsiui skirtų objektų, siekiant tikslingai formuoti miškingą kraštovaizdį, vizualiai išryškinti estetiniu, gamtiniu ar kultūriniu požiūriu vertingą kraštovaizdį, jo elementus, sudaryti galimybes apžvelgti vaizdingas erdves ar objektus arba siekiant formuoti miško erdvinę struktūrą ir medžių rūšių sudėtį taip, kad ji kiek galima labiau atitiktų vietovės, kurioje vykdomas šis miško kirtimas, apsaugines ir rekreacines funkcijas.

Praeitą vykmetį kraštovaizdžio formavimo kirtimai vykdyti 180, 6 ha plote, iškertant 28,4 tūkst. $m^{3.}$likvidinio tūrio. Daugiausiai kirsta erdvių formavimo kirtimais, jie vykdyti 178,1 ha plote.

Naujam vykmečiui kraštovaizdžio formavimo kirtimai suprojektuoti septyniose regioninio padalinio girininkijų 94,7 ha plote, numatant iškirsti maksimalų leistiną kiekį – 2719 m^3 bendro tūrio. Daugiausia kirtimų numatyta Švenčionių ir Pasiaurės girininkijose – teritorijose, kurios patenka į du regioninius parkus, jose yra daug rekreacinės infrastruktūros.

Padalinio miškuose daugiausiai pagal plotą suprojektuota kompleksinio formavimo kirtimų – jie užima 61,1 ha arba 57,9 proc. visų kraštovaizdžio kirtimų. Erdvių formavimo kirtimai girininkijų miškuose numatyti 33,6 ha plote. Jie sudaro 42,1 proc. kraštovaizdžio formavimo kirtimų. Suprojektuotas kompleksinio formavimo kirtimų maksimalus leistinas iškisti kiekis – 1570 m^3 bendro tūrio, o erdvių formavimo - 1149 $m^{3.}$

Vykdant erdvių formavimo miško kirtimus numatyta retinant medyną pirmiausiai kirsti sausus, pavojingus, augime atsilikusius ir užstelbtus medžius, formuoti gero estetinio vaizdo, ažūrišką, mozaikišką, poilsiavimui patrauklų medyną. Iki 0,1 ha leidžiama iškirsti visą sumedėjusią augaliją. Taip pat rekomenduojame retinti taką, formuojant vaizdingas biogrupes, didinant medyno praeinamumą. Daugiausia erdvių formavimo kirtimų bus vykdoma girininkijų miškuose, kur yra rekreacinės infrastruktūros objektų. Prie šių objektų kirtimai turi būti intensyvesni, o tolstant nuo jų kirtimų intensyvumą reikėtų mažinti. Šiais kirtimais numatyta paįvairinti medynų monotoniją prie rekreacinių ar pažintinių objektų, atidengiant trako paslėptus medynus, išryškinant apylinkių grožį. Erdvių formavimo kirtimai numatyti visose girininkijose, tačiau daugiausia jų bus atliekama Pasiaurės girininkijoje, mažiau - Labanoro ir Antaliedės girininkijose.

Prie pažintinių takų kirtimais turi būti siekiama didesnio atidengimo, siekiant eksponuoti įdomesnes miško ekosistemas, sukuriant erdves, ažūriškumą, tačiau tuo pačiu tai daryti saikingai ir išlaikyti natūralumą.

Kompleksinio kraštovaizdžio kirtimai projektuoti tik 2 girininkijose: Švenčionių ir Pasiaurės. Medyną retinant pirmiausiai numatoma kirsti pavojingus, blogos sanitarinės būklės,

atsilikusius augime ir užstelbtus medžius, siekti formuoti poilsiavimui patrauklų, gero estetinio vaizdo, ažūrišką, mozaikišką medyną.

Palei takus, keliukus kraštovaizdžio formavimo kirtimus – apatinio ardo kirtimą – atlikti vizualinio matomumo juostoje (neužsibrėžiant aiškių juostos pločio parametrų), siekiant formuoti natūralią vingiuotą užnugario liniją. Atlikus medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais, vėliau jį reikėtų tęsti kartojant maždaug kas 2-3 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai. Kirstinus medžius reikia atrinkti vegetacijos periodo metu, esant medžiams su lapais, o kirsti – ne poilsio sezono metu.

11 lentelė. **Kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai**

Kvartalas	Sklypas	Plotas, ha	Augavietė	Tūris, m^3/ha	Amžius, m.	Skalsumas	I ardo rūšinė sudėtis	II ardo rūšinė sudėtis	Maks. iškertamas tūris sklype		Pastabos
									proc.	m^3	
Labanoro girininkija											
1	9	1,2	Nbl	450	105	0,8	8P 1P 1B		10	54	Erdvių formavimo kirtimai
198	1	4,1	Nbl	440	110	0,9	6P 3B 1P	6E 4E	10	180	Erdvių formavimo kirtimai
Viso:		**5.3**								**234**	
Antaliedės girininkija											
48	14	2,3	Nbl	130	22	0,8	9P 1B		5	15	Erdvių formavimo kirtimai
61	7	1,0	Nbl	410	70	0,8	9P 1B		5	20	Erdvių formavimo kirtimai
74	5	1,1	Nbl	270	50	0,8	10P		5	15	Erdvių formavimo kirtimai
141	7	1,4	Nbl	420	110	0,8	9P 1B		5	29	Erdvių formavimo kirtimai
Viso:		**5.8**								**79**	
Lakajos girininkija											
245	5	0,9	Nbl	455	105	0,9	10P	10E	5	20	Erdvių formavimo kirtimai
Viso:		**0.9**								**20**	
Pasiaurės girininkija											
8	1	0,9	Nbl	380	100	0,8	8P 2P		5	17	Erdvių formavimo kirtimai
38	15	1,6	Ščl	510	100	1,0	10P	10E	5	41	Erdvių formavimo kirtimai

Kvartalas	Sklypas	Plotas, ha	Augavietė	Tūris, m^3/ha	Amžius, m.	Skalsumas	I ardo rūšinė sudėtis	II ardo rūšinė sudėtis	Maks. iškertamas tūris sklype		Pastabos
									proc.	*m^3*	
38	16	2,7	Nbl	390	80	0,8	10P		15	156	Erdvių formavimo kirtimai
38	17	1,0	Šbl	440	80	0,9	10P		15	66	Erdvių formavimo kirtimai
51	1	1,0	Šbl	430	80	0,9	10P	10E	10	43	Erdvių formavimo kirtimai
51	3	1,1	Nbl	450	130	0,8	10P		5	25	Erdvių formavimo kirtimai
51	4	8,3	Nbl	460	130	0,9	9P 1E	10E	10	382	Erdvių formavimo kirtimai
168	5	9,1	Nbl	570	120	1,1	8P 1E 1B	10E	5	259	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
Viso:		**25.7**								**989**	
Švenčionių girininkija											
3	1	3,2	Ncp	535	75	1,0	10P	10E	15	257	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
3	8	1	Lcp	420	90	0,9	5P 3J 1E 1B	10E	5	21	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
3	17	1,4	Ncl	480	85	0,9	10P	10E	5	34	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
3	23	1,8	Ncp	520	95	0,9	10P	10E	5	47	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	5	1,4	Nbl	430	100	0,8	10P	10E	5	30	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	6	0,3	Ncp	480	100	0,9	10P	10E	5	7	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	7	2,9	Ncp	490	95	0,9	9P 1E	10E	5	71	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	12	0,1	Ncp	420	100	0,7	10P		5	2	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	13	3,7	Udp	280	85	0,6	10J		5	52	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	14	5,3	Ncl	550	100	1	9P 1E	10E	10	292	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	17	0,4	Ndp	400	45	0,9	9D 1B		5	8	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	20	0,6	Ncp	270	45	0,8	9B 1D		5	8	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai

Kvartalas	Sklypas	Plotas, ha	Augavietė	Tūris, m^3/ha	Amžius, m.	Skalsumas	I ardo rūšinė sudėtis	II ardo rūšinė sudėtis	Maks. iškertamas tūris sklype		Pastabos
									proc.	*m^3*	
4	24	1,3	Ncp	390	80	0,7	10E		5	25	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	25	0,9	Ldp	180	25	0,9	9Bt 1B		10	16	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	26	1,6	Ncp	495	75	0,9	4E 3P 3B	10E	10	79	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	27	2,4	Ncp	480	80	0,8	9E 1P		5	58	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	29	0,4	Ncp	350	80	0,6	8E 2P		5	7	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	30	0,1	Ncp	460	85	0,8	10E		5	2	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
4	31	0,1	Udp	190	25	0,9	9Bt 1Bl		10	2	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
5	7	0,3	Ncl	360	100	0,7	5P 5E		5	5	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
5	8	0,5	Ncl	430	100	0,8	7P 2E 1E	10E	5	11	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
8	18	1,5	Ncp	185	85	0,6	10P	10B	5	14	Erdvių formavimo kirtimai
487	1	1,6	Lcp	200	45	0,6	8D 2Bt		5	16	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	2	7,8	Lcp	240	80	0,6	5Ą 3K 2E		5	94	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	8	1,8	Pc	260	80	0,6	7J 2B 1E		5	23	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	9	0,9	Pc	170	75	0,6	8J 2B		5	8	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	10	1,3	Pc	170	50	0,6	8J 2E		5	11	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	14	0,4	Šcl	280	90	0,6	6E4L		5	6	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	15	1,9	Šcl	230	80	0,6	10L		5	22	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	19	1,7	Ldp	260	80	0,6	5D 3K 1E 1Ą		5	22	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
487	20	4,3	Ldp	310	80	0,6	7J 2E 1D		5	67	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai

Kvartalas	Sklypas	Plotas, ha	Augavietė	Tūris, m^3/ha	Amžius, m.	Skalsumas	I ardo rūšinė sudėtis	II ardo rūšinė sudėtis	Maks. iškertamas tūris sklype		Pastabos
									proc.	*m^3*	
487	21	0,6	Ncl	270	80	0,7	9L 1E		5	8	Kompleksiniai kraštovaizdžio f. kirtimai
Viso:		**53.5**								**1325**	
Aukštagirio girininkija											
61	25	0,9	Nbl	370	100	0,7	9P 1J		5	17	Erdvių formavimo kirtimai
76	15	0,4	Ncl	410	70	0,9	10P		5	8	Erdvių formavimo kirtimai
Viso:		**1.3**								**25**	
Sarios girininkija											
14	23	1,3	Ucp	255	75	0,9	5P 1P 4B	10E	5	17	Erdvių formavimo kirtimai
14	25	0,9	Ncl	335	70	0,8	10P	10E	10	30	Erdvių formavimo kirtimai
Viso:		**2.2**								**47**	
IŠ VISO:		**33,6**								**2719**	

12 lentelė. **Kraštovaizdžio formavimo kirtimų suvestinė (pagal plotą)**

Eil. Nr.	Girininkija	Erdvių formavimo	Kompleksinio formavimo	Viso, ha
1.	Labanoro	5,3	-	**5,3**
2.	Antaliedės	5,8	-	**5,8**
3.	Lakajos	0,9	-	**0,9**
4.	Pasiaurės	16,6	9,1	**25,7**
5.	Švenčionių	1,5	52,0	**53,5**
6.	Aukštagirio	1,3	-	**1,3**
7.	Sarios	2,2	-	**2,2**
	Viso, ha	**33,6**	**61,1**	**94,7**

13 lentelė. **Kraštovaizdžio formavimo kirtimų suvestinė (pagal tūrį)**

Eil. Nr.	Girininkija	Erdvių formavimo	Kompleksinio formavimo	Viso, m^3
1.	Labanoro	234		**234**
2.	Antaliedės	79		**79**
3.	Lakajos	20		**20**
4.	Pasiaurės	730	259	**989**
6.	Švenčionių	14	1311	**1325**
7.	Aukštagirio	25	-	**25**
	Sarios	47	-	**47**
	Viso, m^3	**1149**	**1570**	**2719**

5.5. Rekreacinės infrastruktūros priežiūra

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengti, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų šie darbai:

- objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui;
- pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu ;
- funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra;
- objektų teritorijos nušienavimas;
- malkų pristatymas laužavietėms;
- einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų - šiukšlių surinkimas ir išvežimas - turi būti atliekamas bent kartą per savaitę sezono metu. Rekreacijos objektų teritorijos vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinat iš objektų teritorijos.

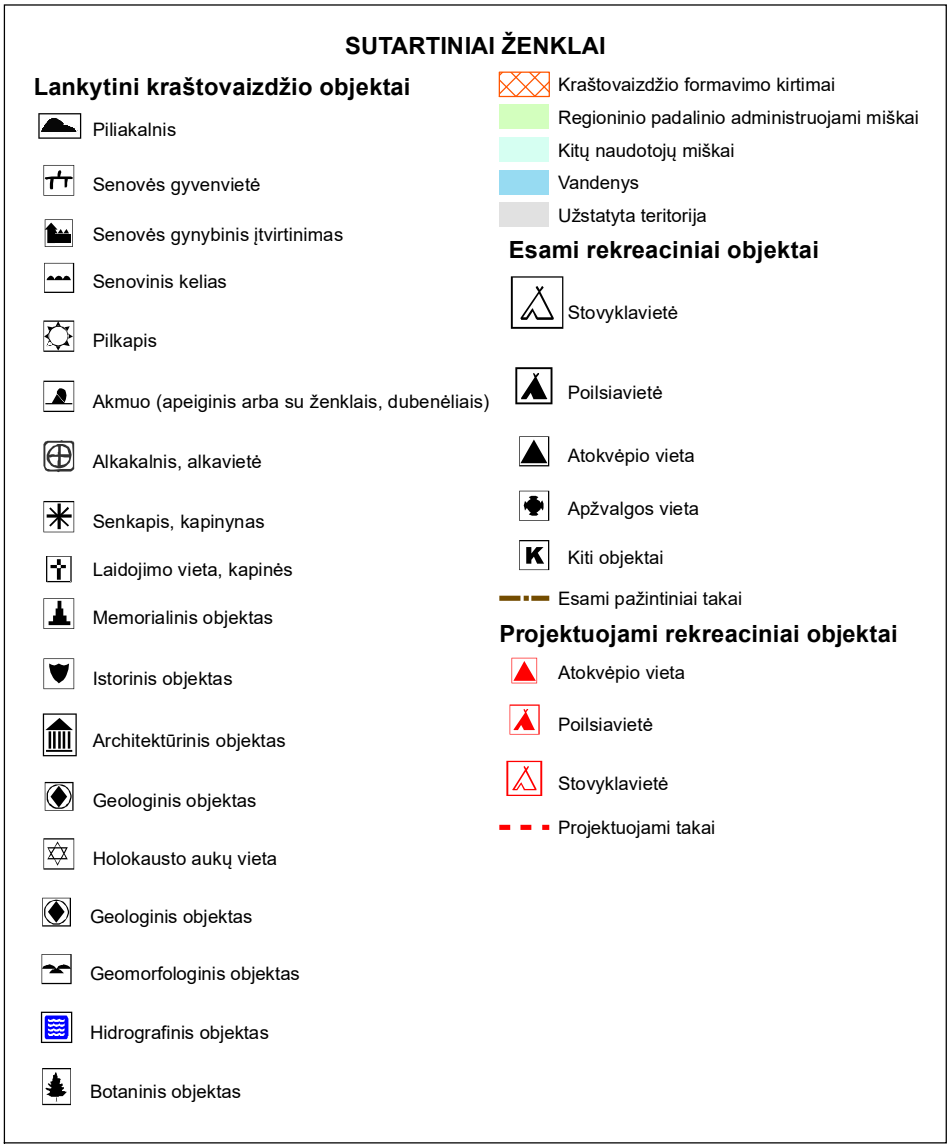
Kapitalinio remonto darbus būtina atlikti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai, pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu. Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių, informacinių stendų bei nukreipiamųjų rodyklių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai.

12 pav. **Mitologinis takas, įrengtas Sirvėtos regioninio parko direkcijos**

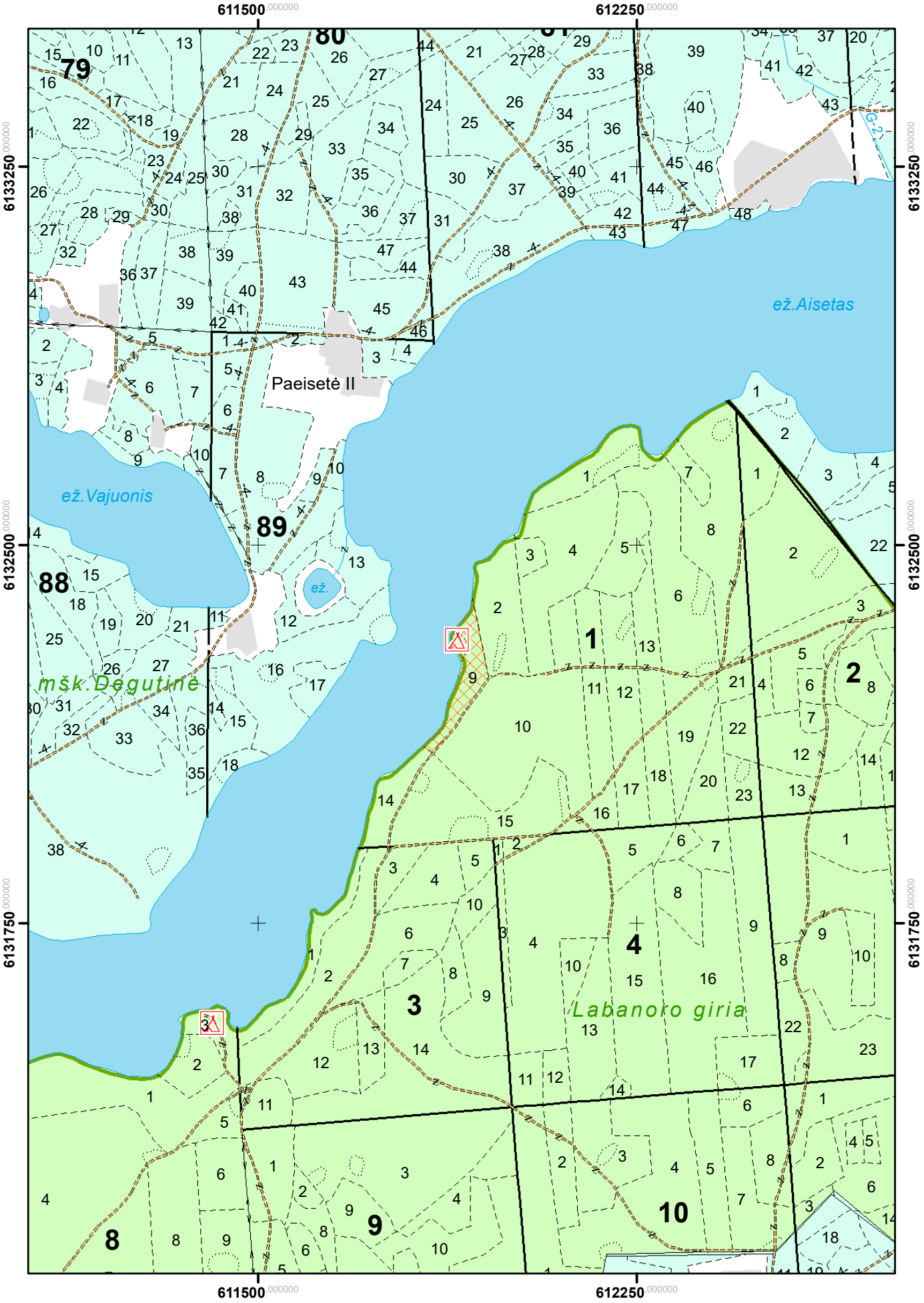
GRAFINĖ DALIS

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

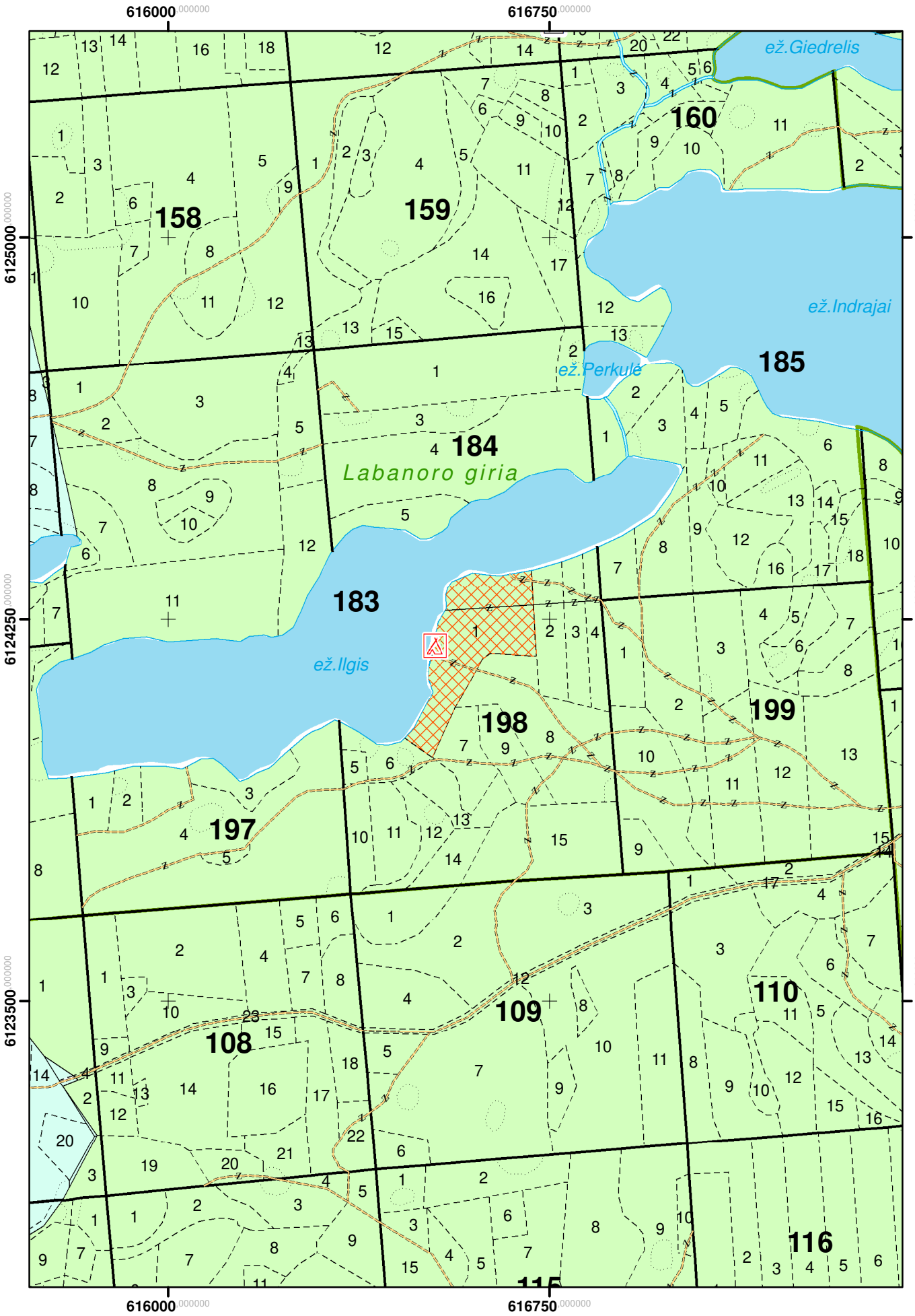
Labanoro girininkija

M 1 : 10 000

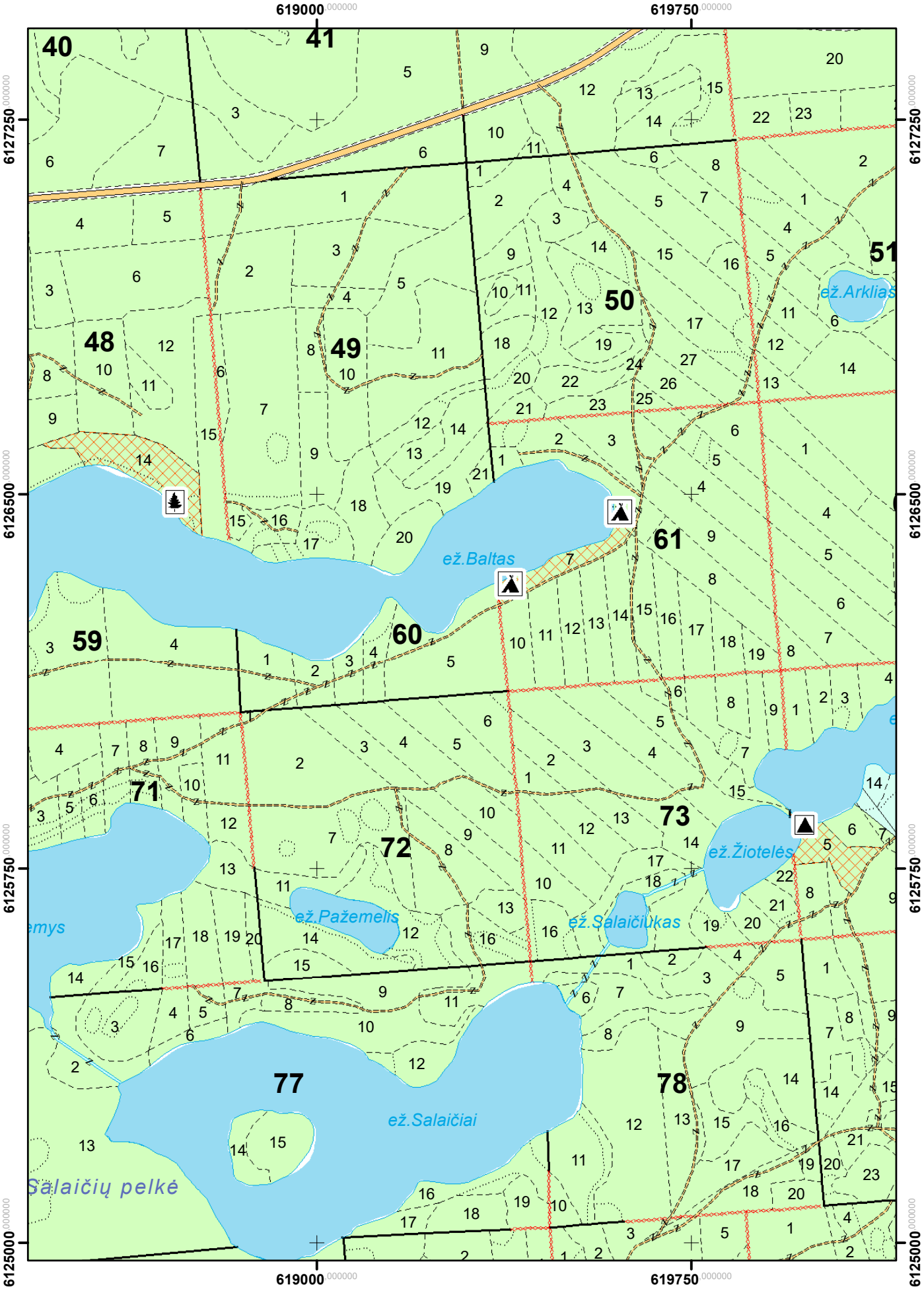
Labanoro girininkija

M 1 : 10 000

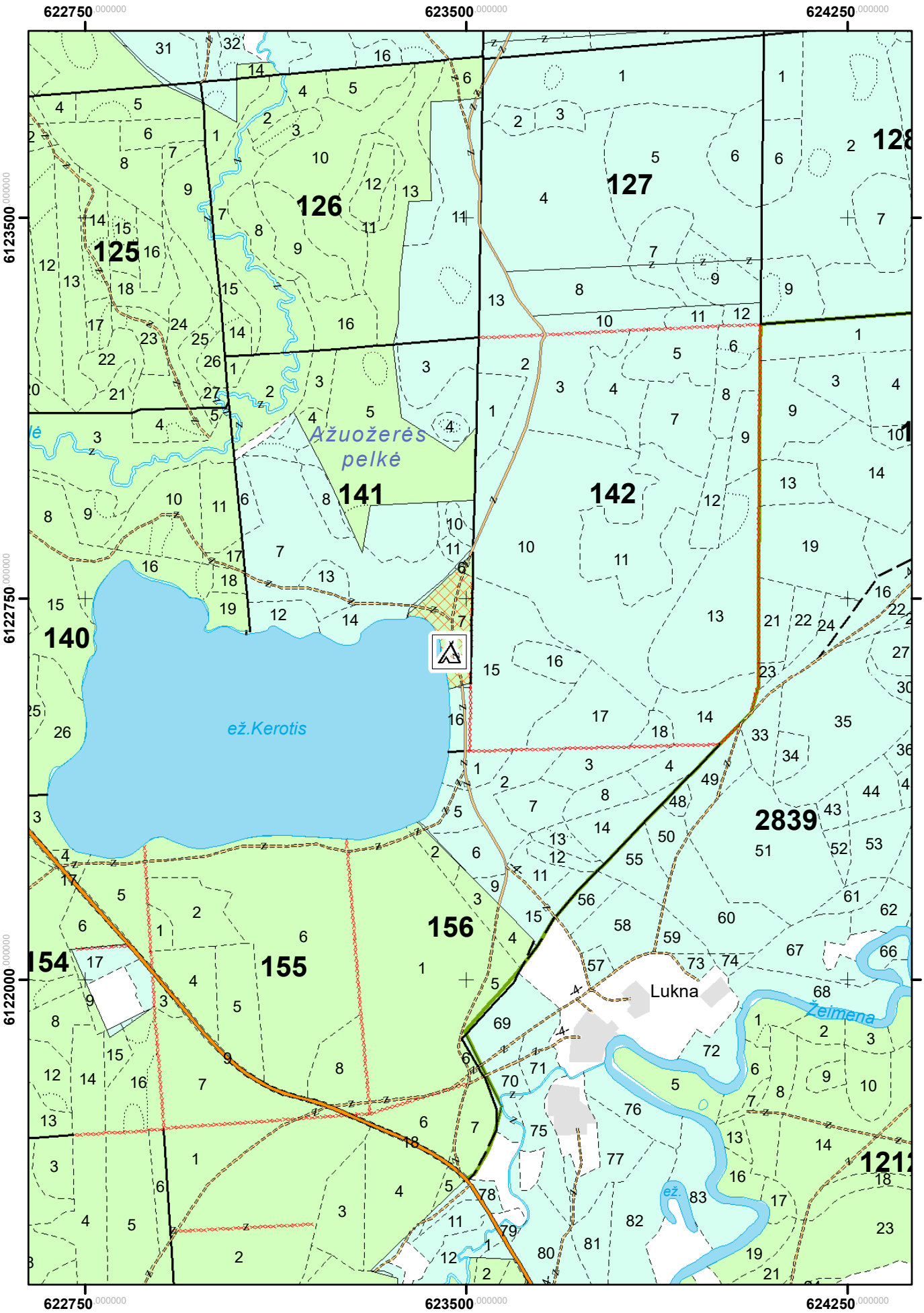
Antaliedės girininkija

M 1 : 10 000

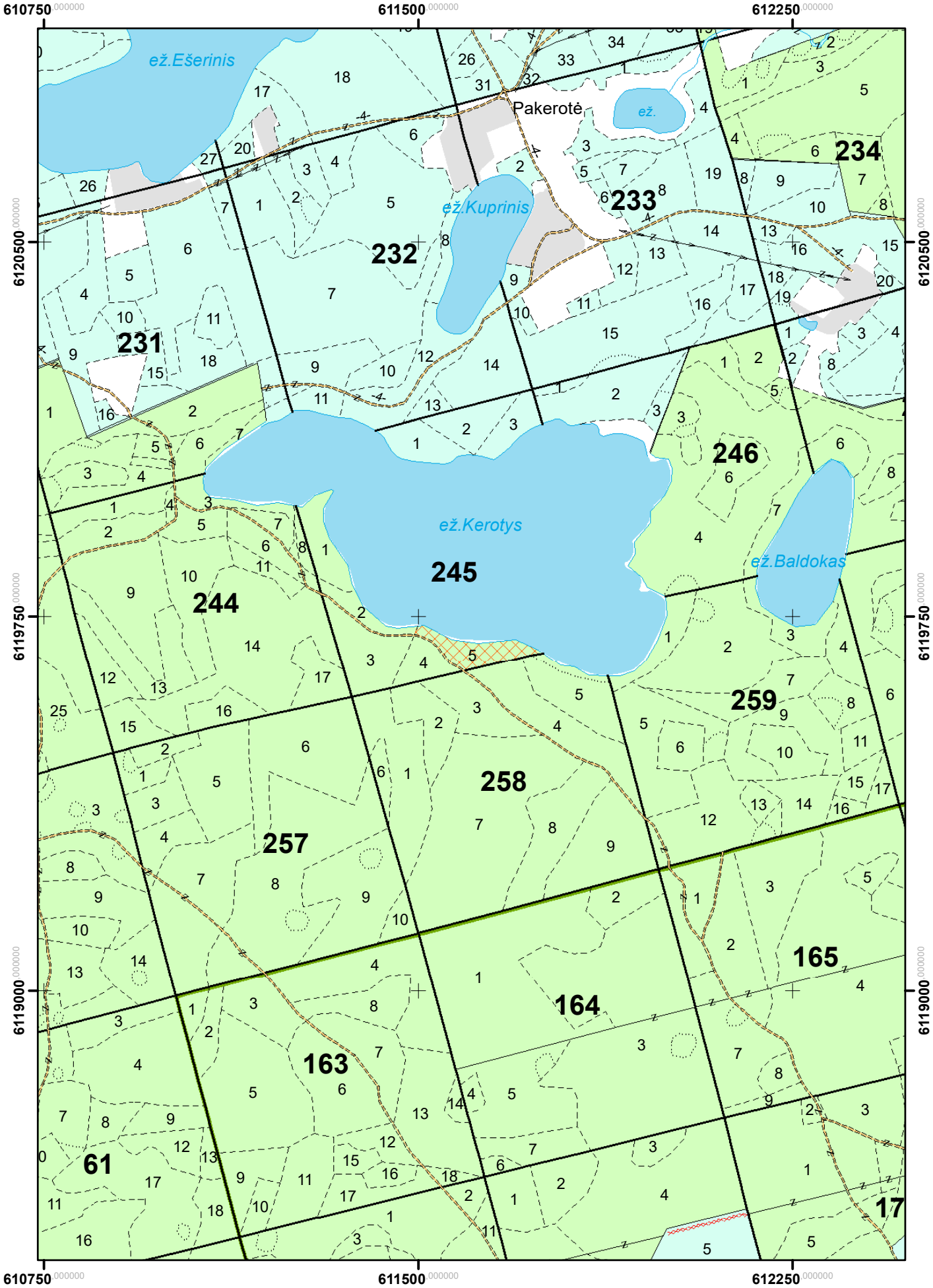
Antaliedės girininkija

M 1 : 10 000

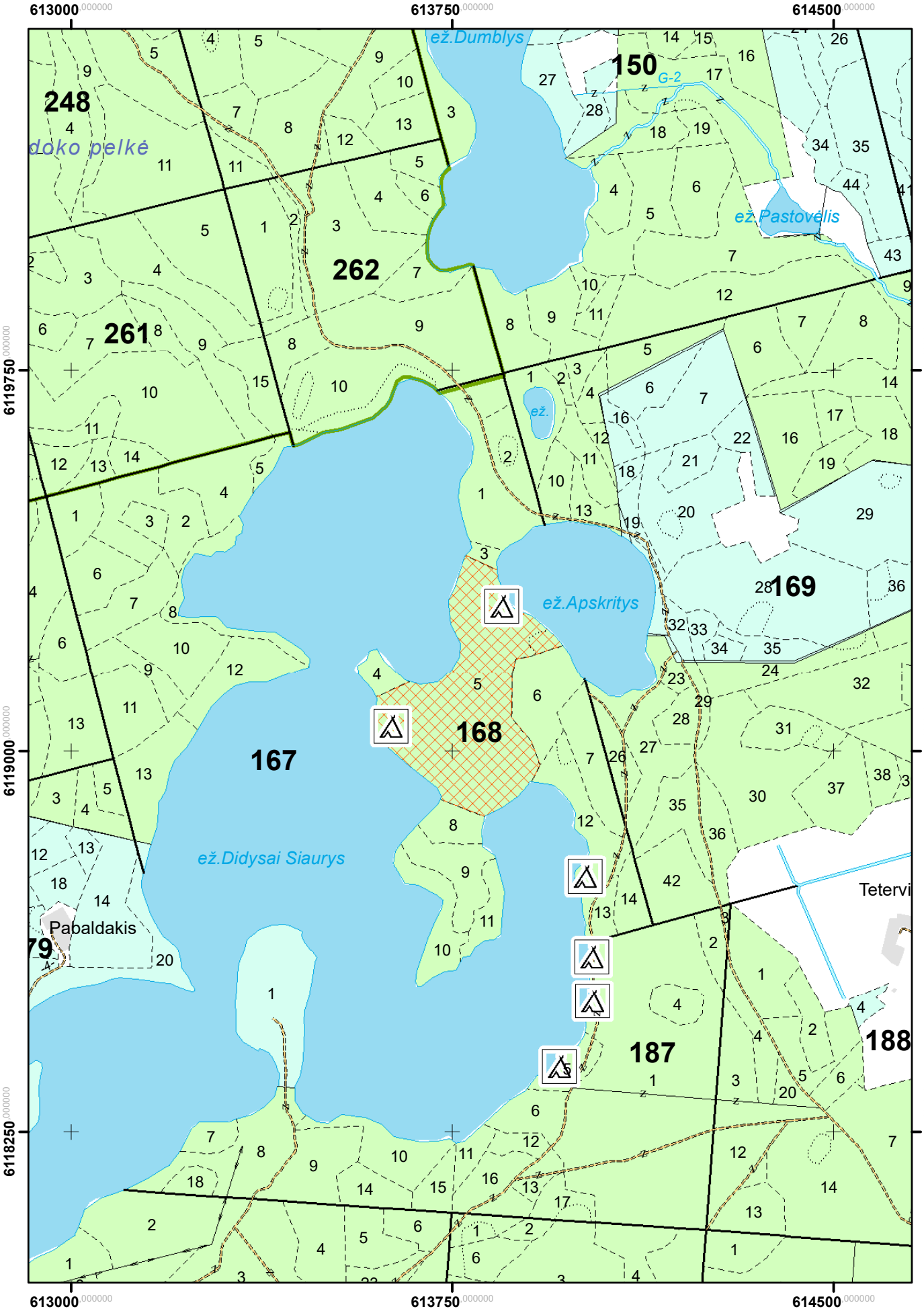
Lakajos girininkija

M 1 : 10 000

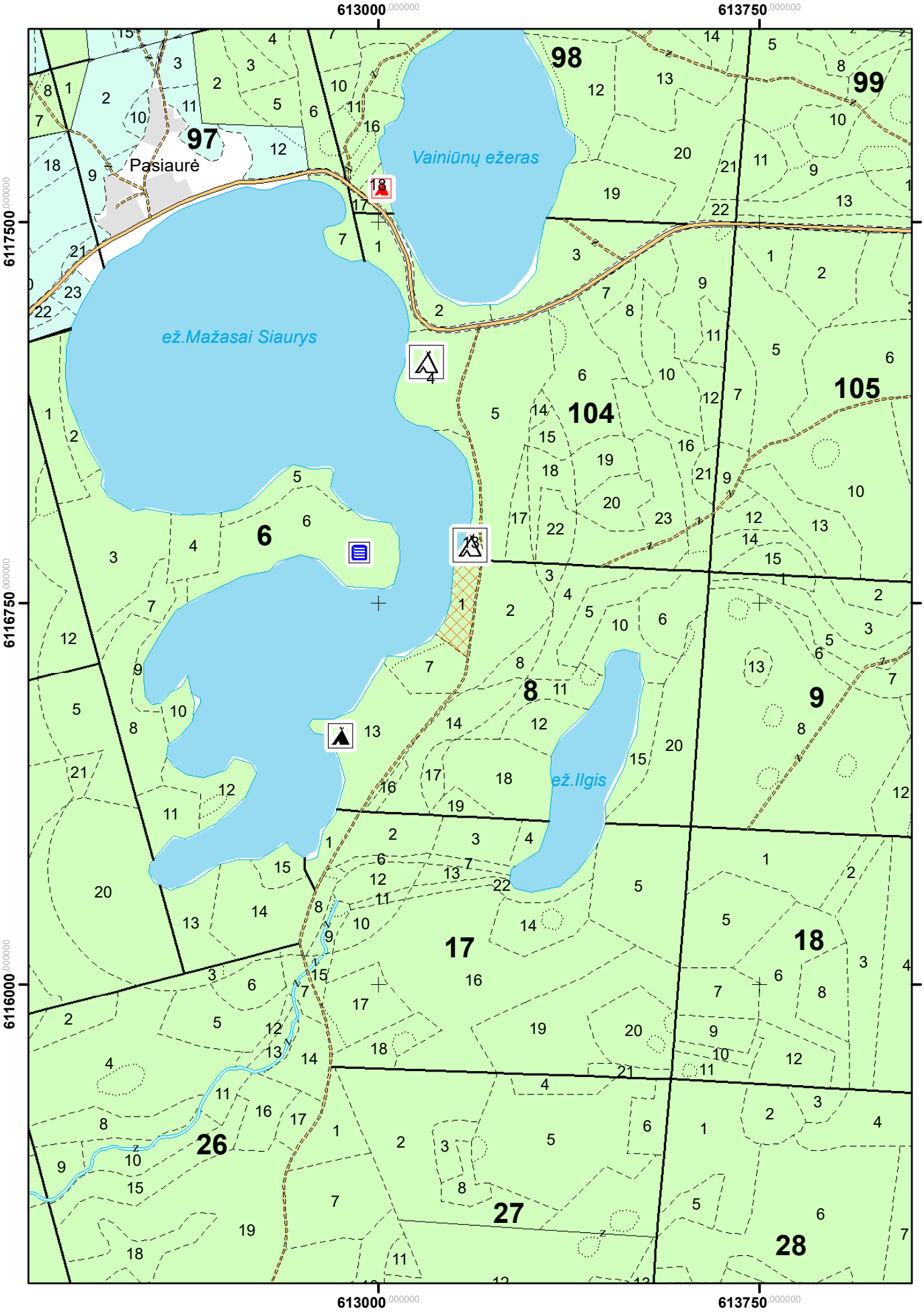
Pasiaurės girininkija

M 1 : 10 000

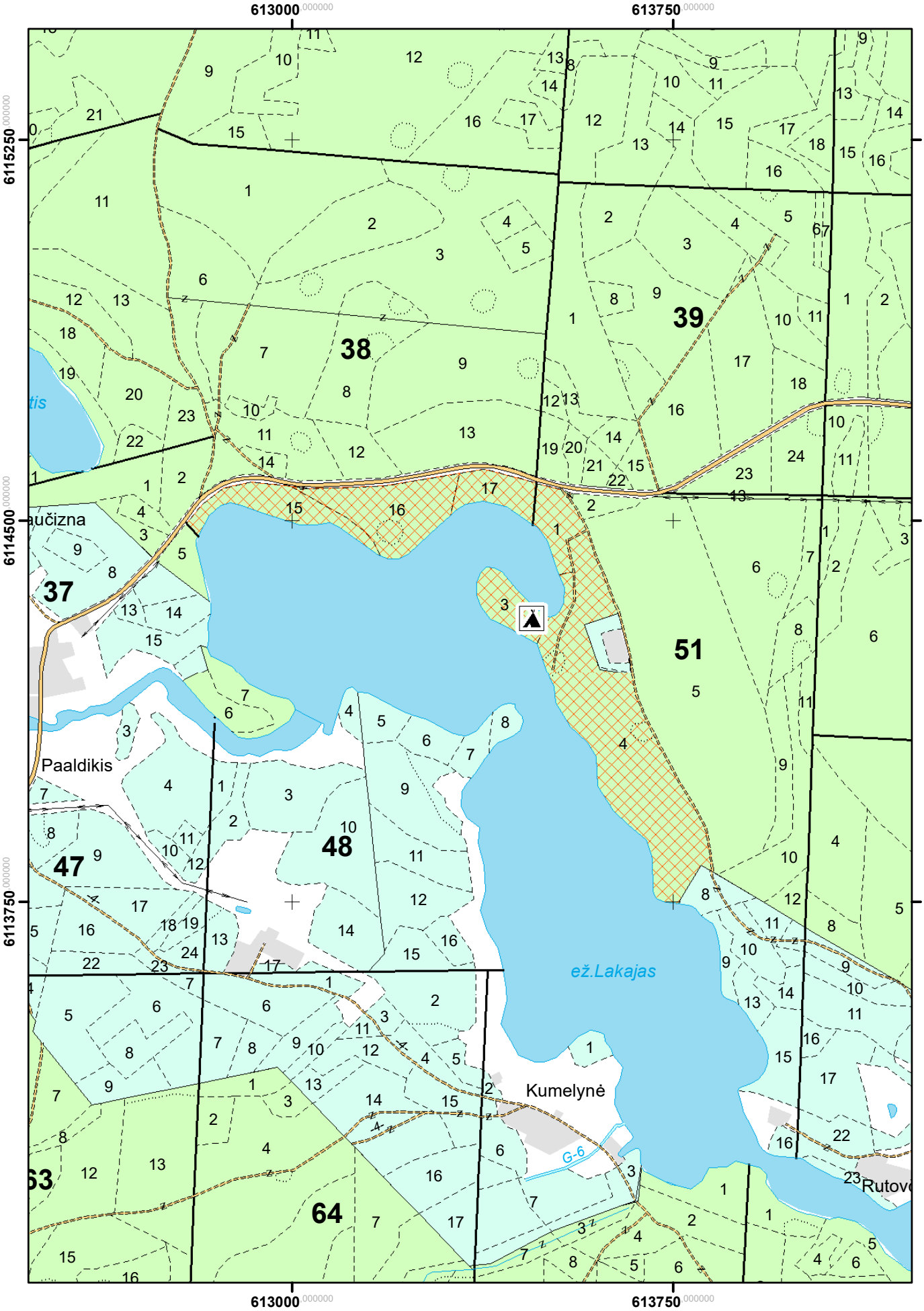
Pasiaurės girininkija

M 1 : 10 000

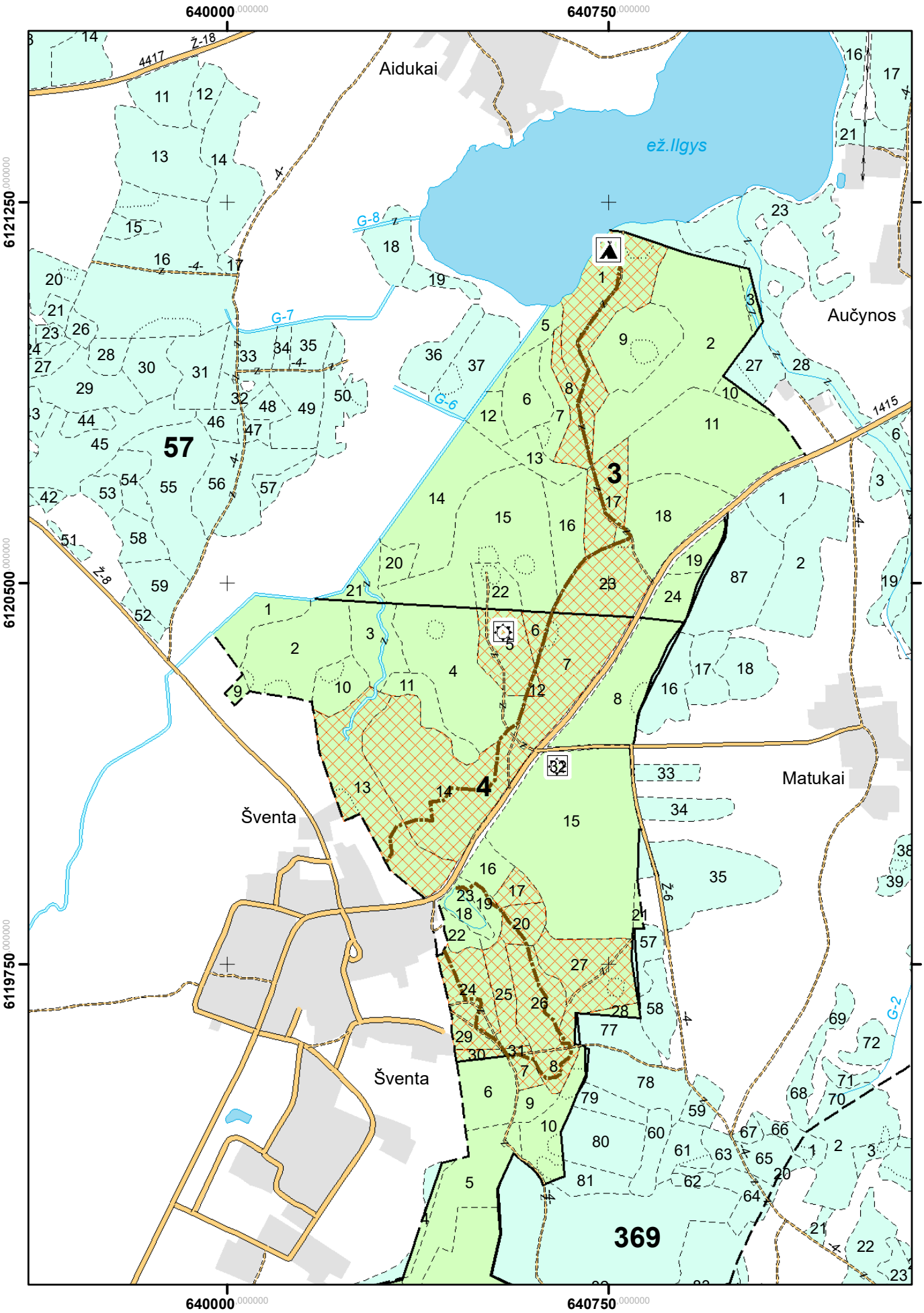
Pasiaurės girininkija

M 1 : 10 000

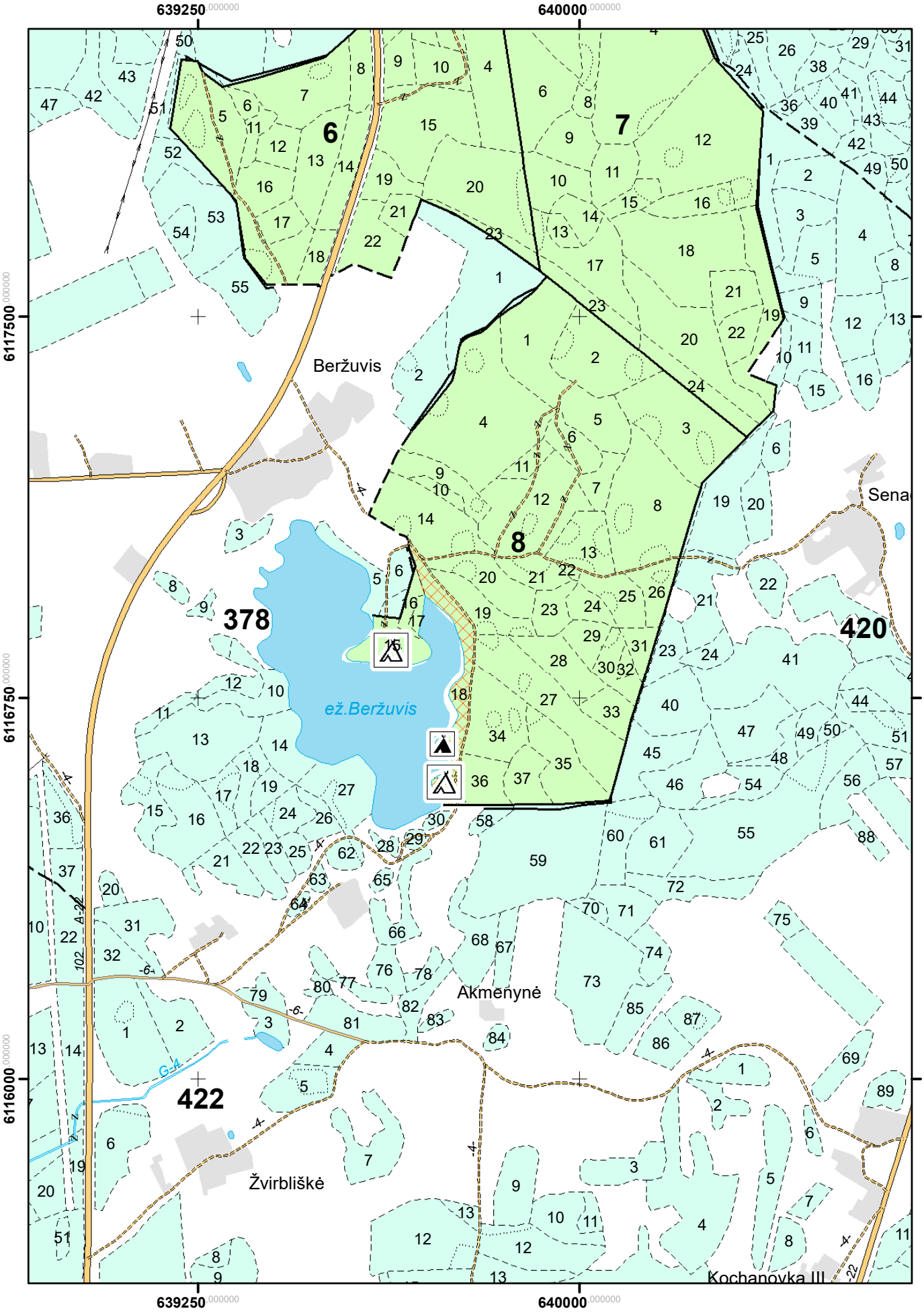
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

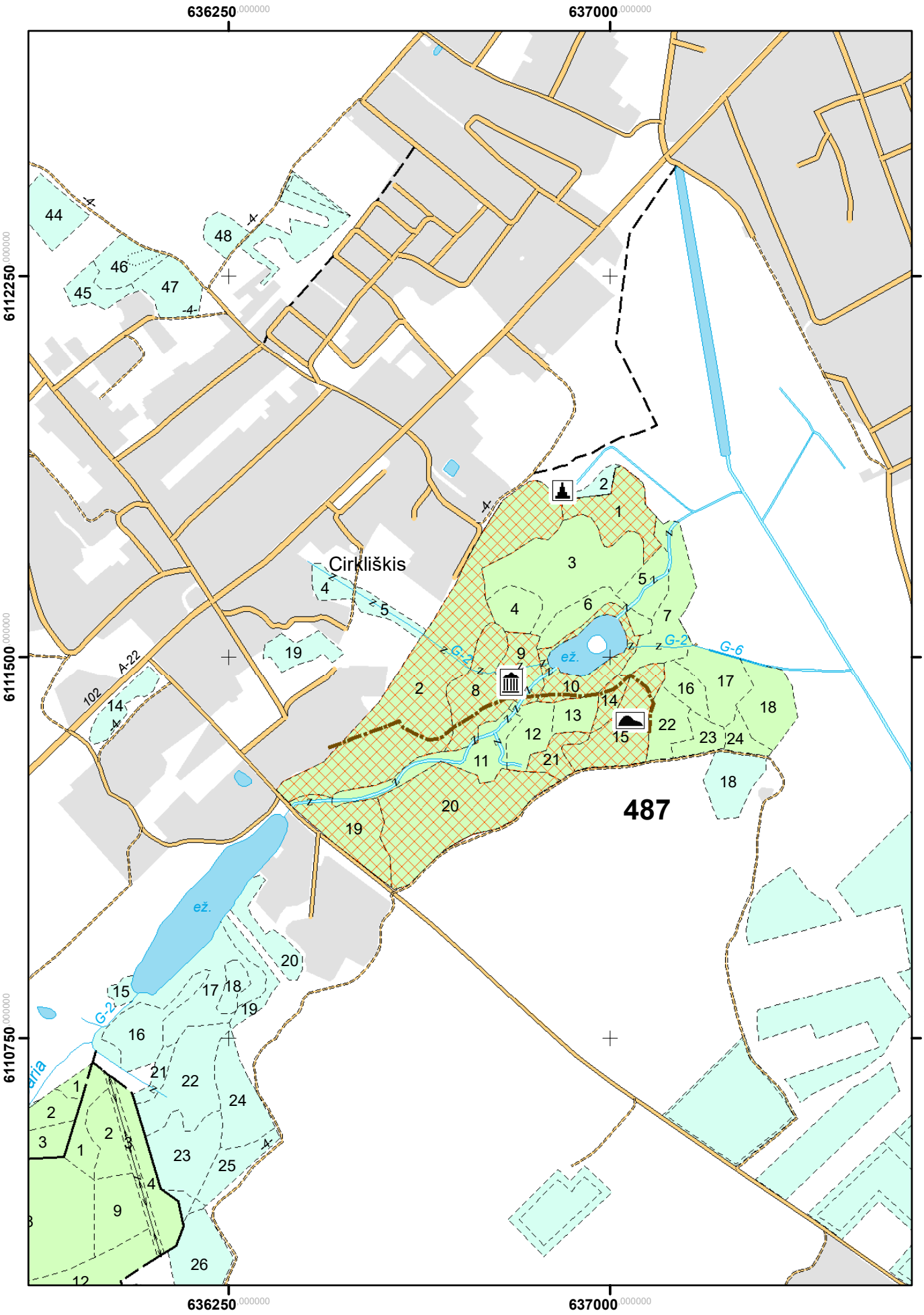
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

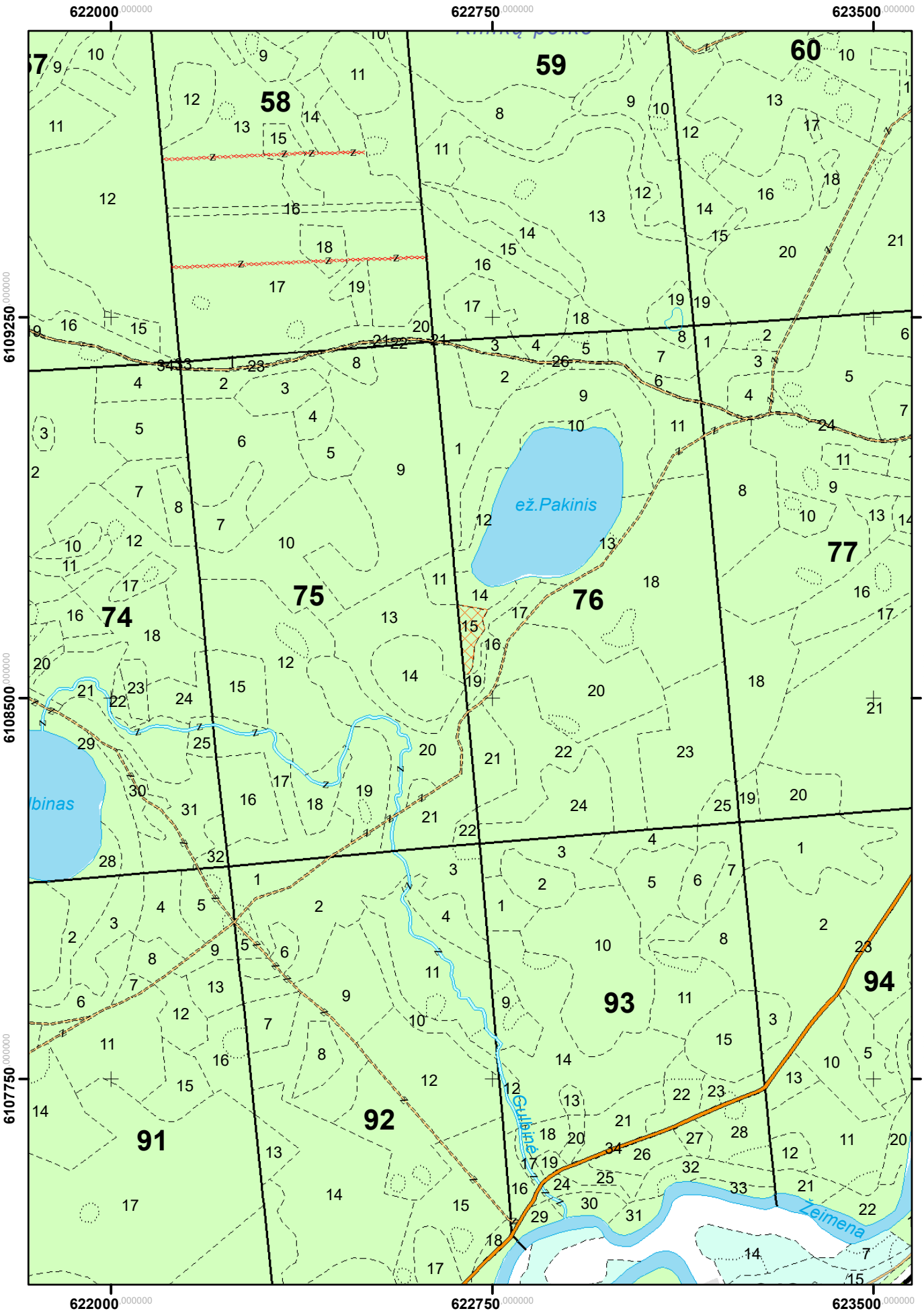
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

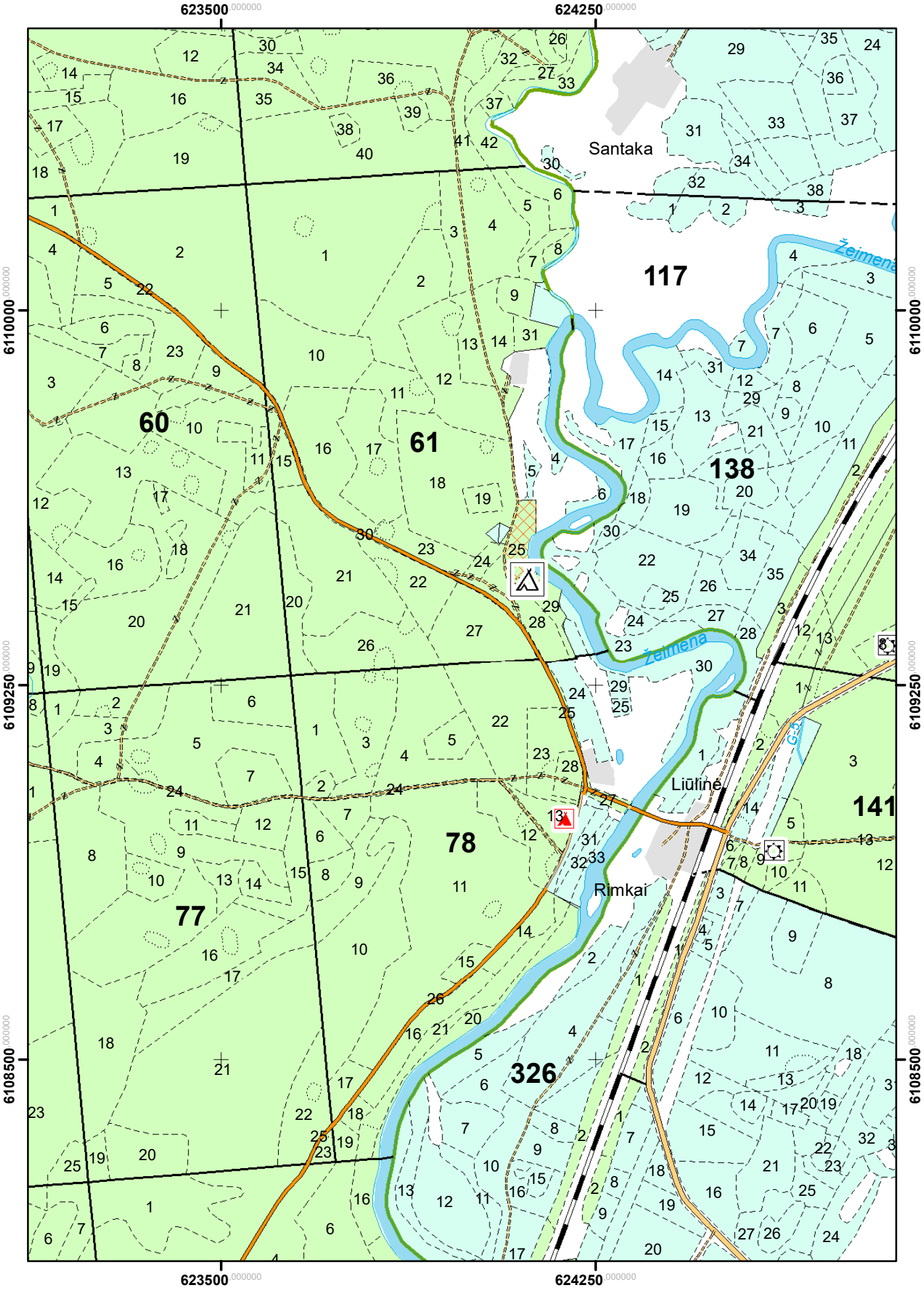
Aukštagirio girininkija

M 1 : 10 000

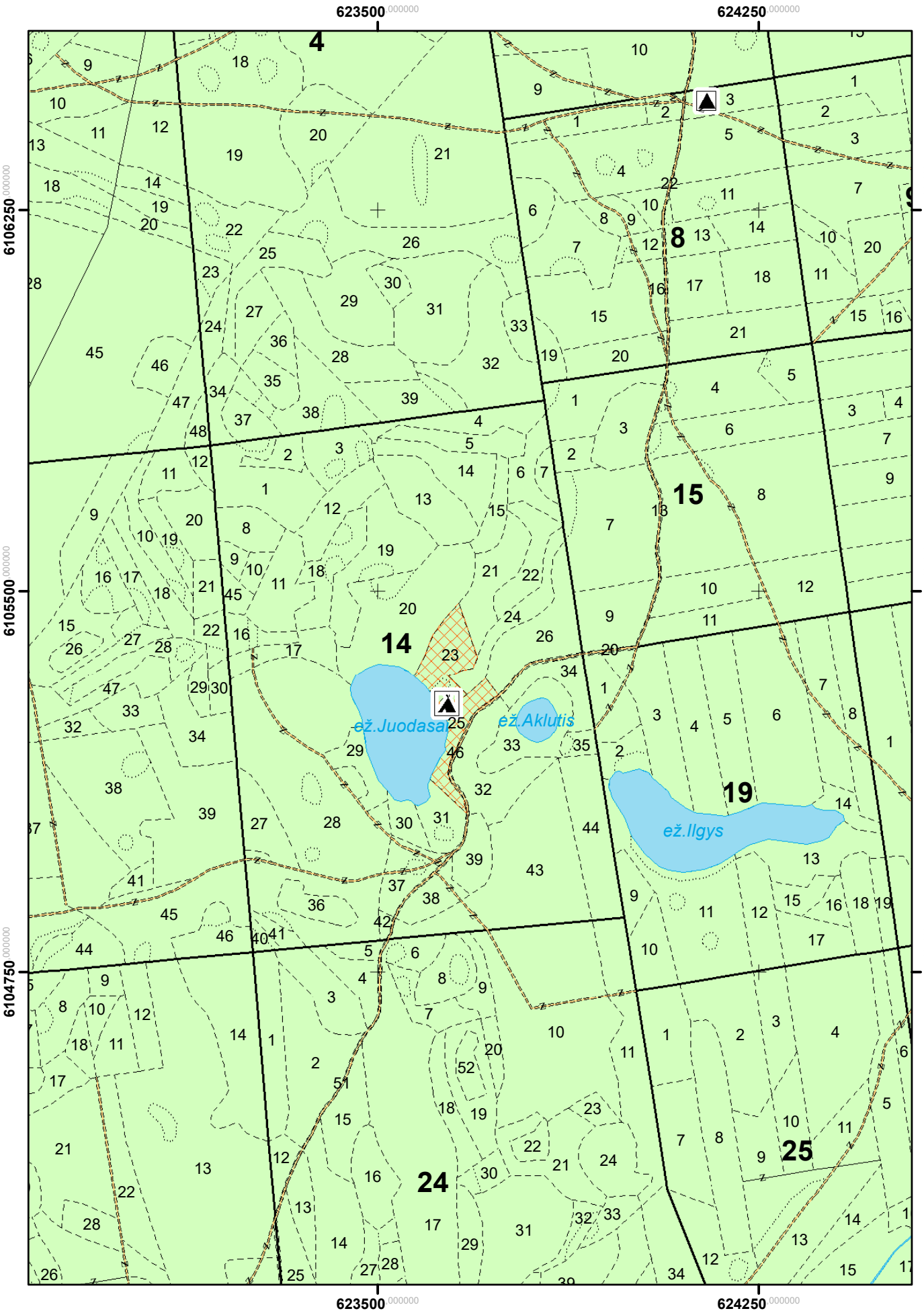
Aukštagirio girininkija

M 1 : 10 000

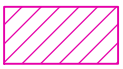
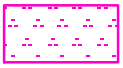
Sarios girininkija

M 1 : 10 000

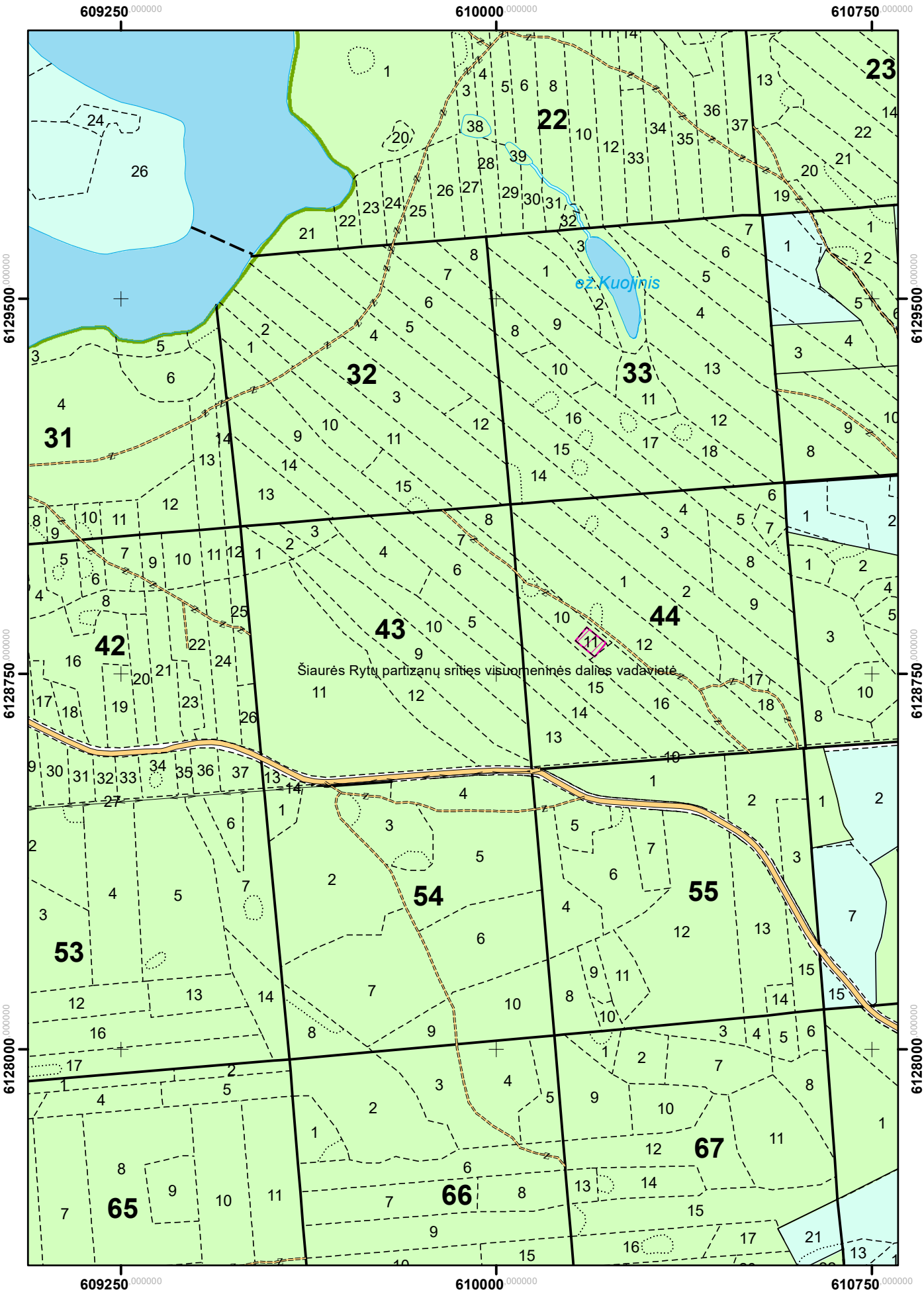
Kultūros paveldo objektų teritorijos

Sutartiniai ženklai

- Kultūros paveldo objektas
- Kultūros paveldo objektų teritorijos
- Kultūros paveldo objektų apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis
- Kultūros paveldo objektų vizualinės apsaugos pozonis
- Regioninio padalinio administruojami miškai
- Kitų naudotojų miškai

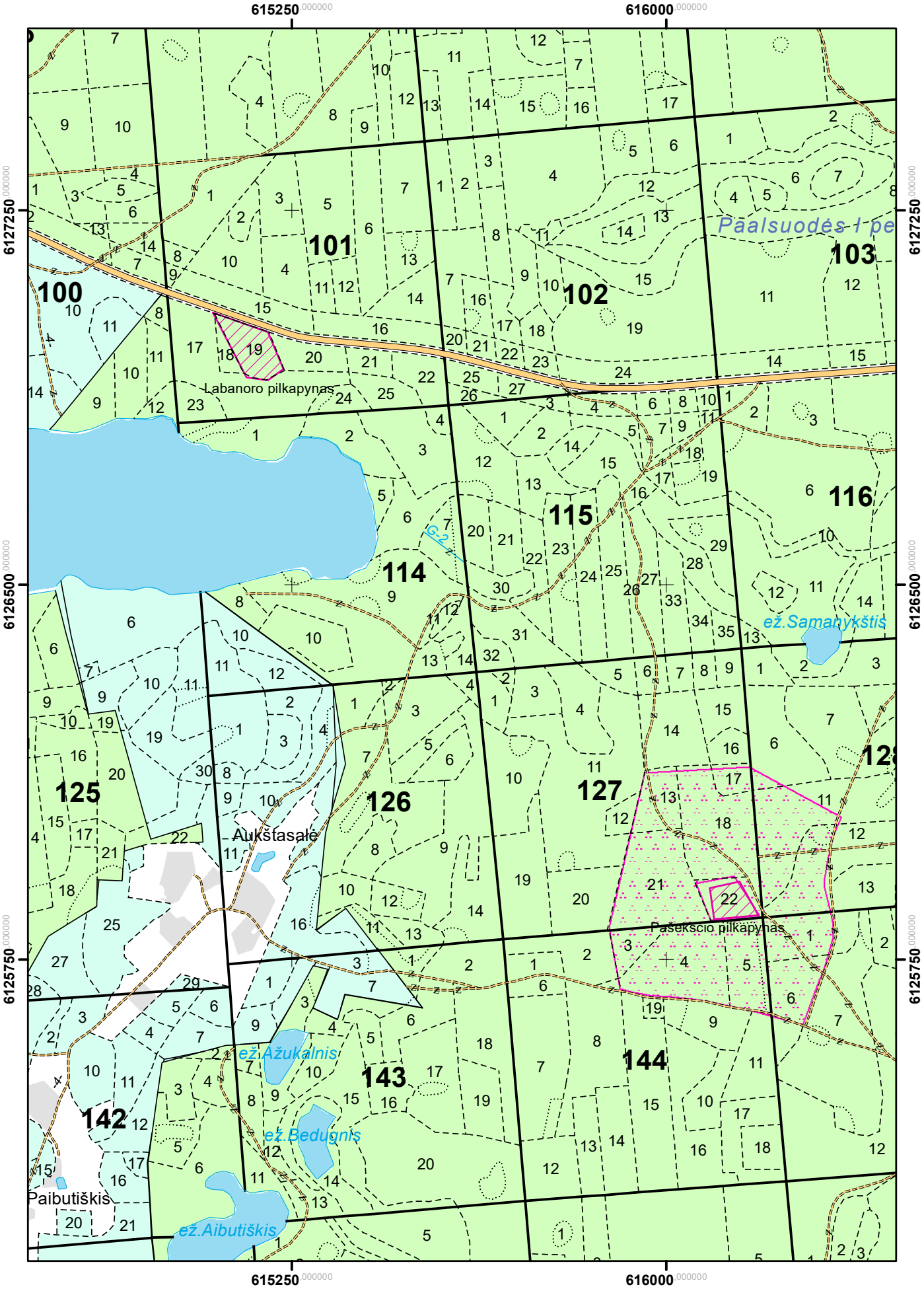
Labanoro girininkija

M 1 : 10 000

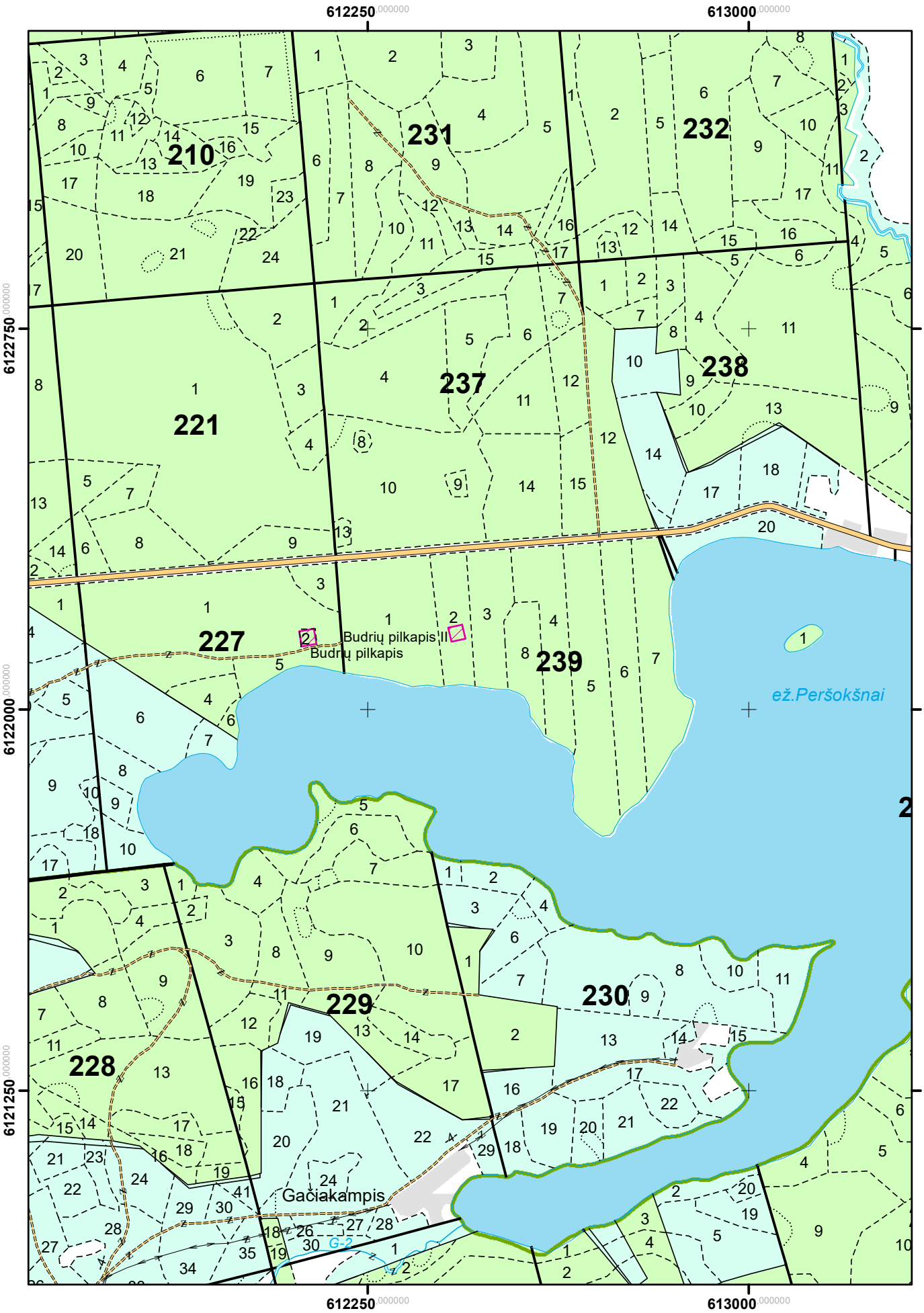
Labanoro girininkija

M 1 : 10 000

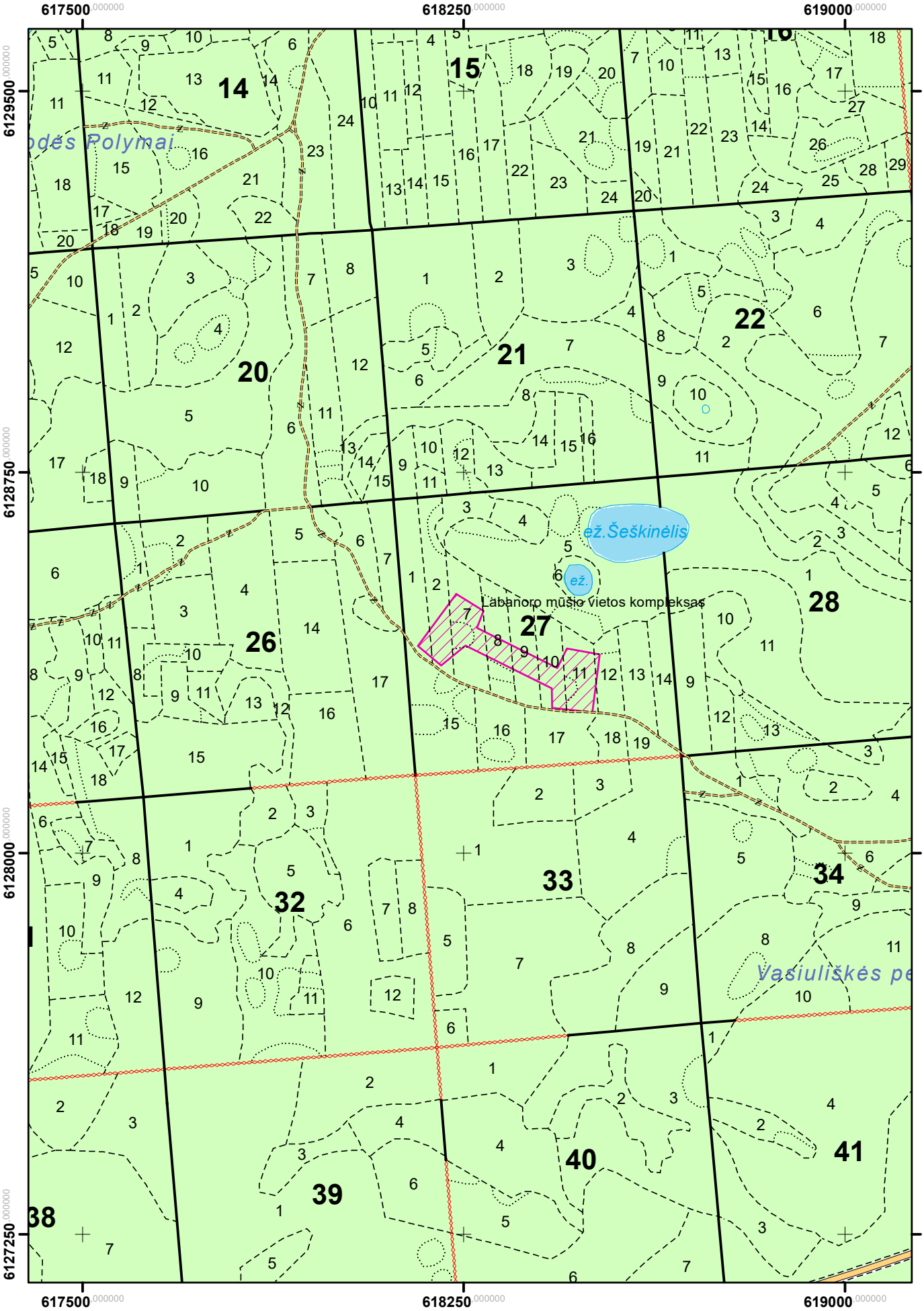
Labanoro girininkija

M 1 : 10 000

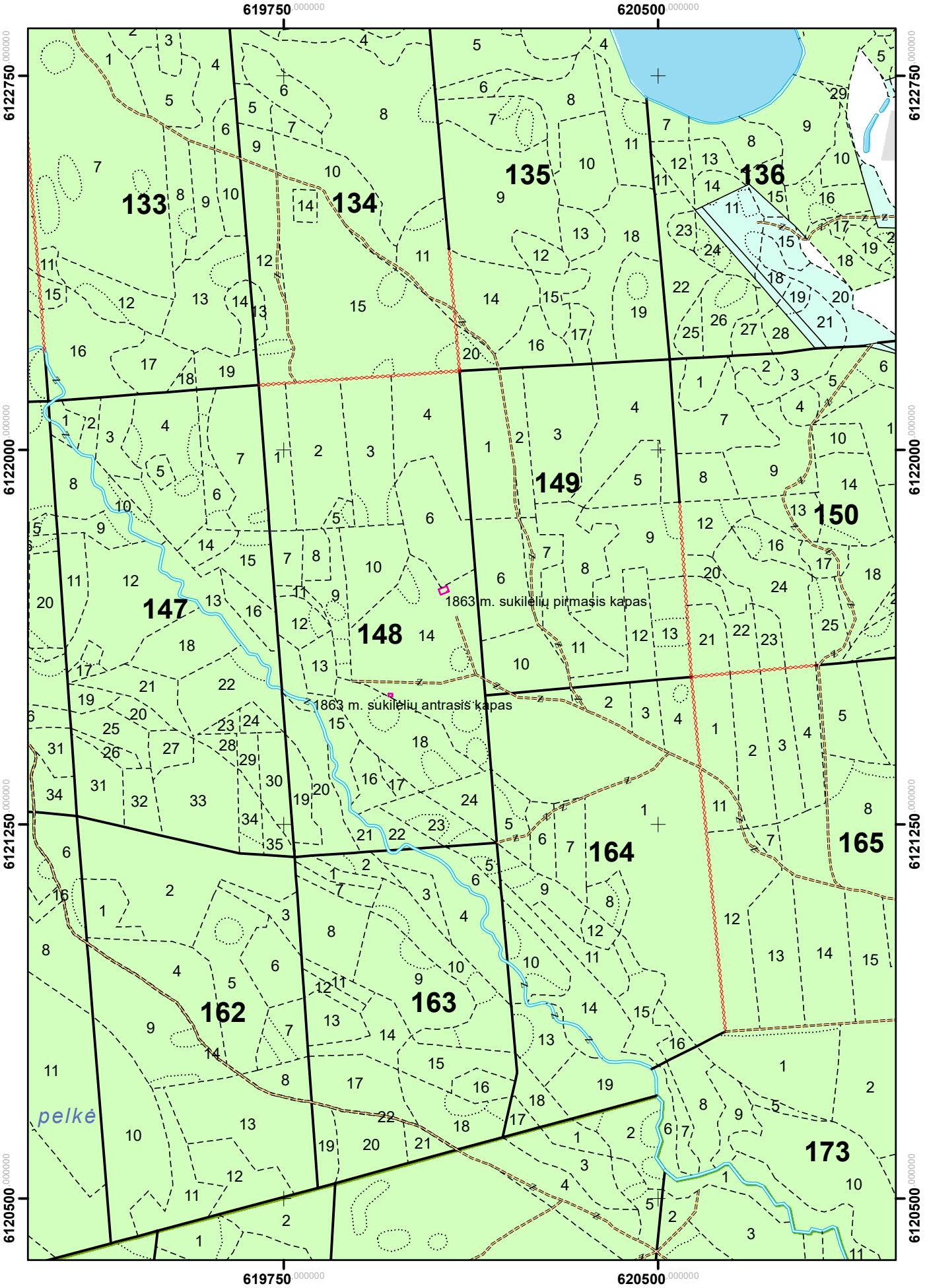
Antaliedės girininkija

M 1 : 10 000

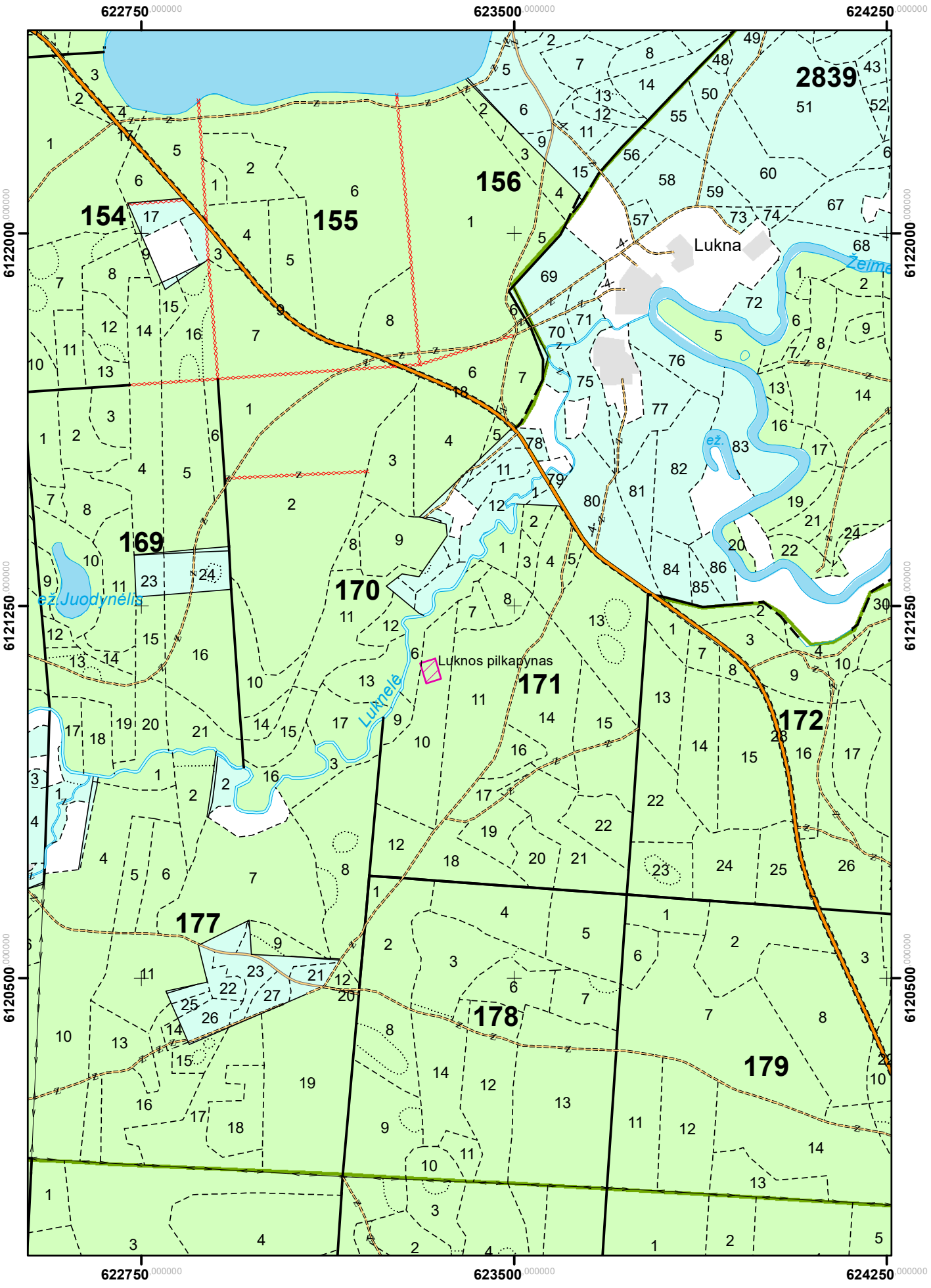
Antaliedės girininkija

M 1 : 10 000

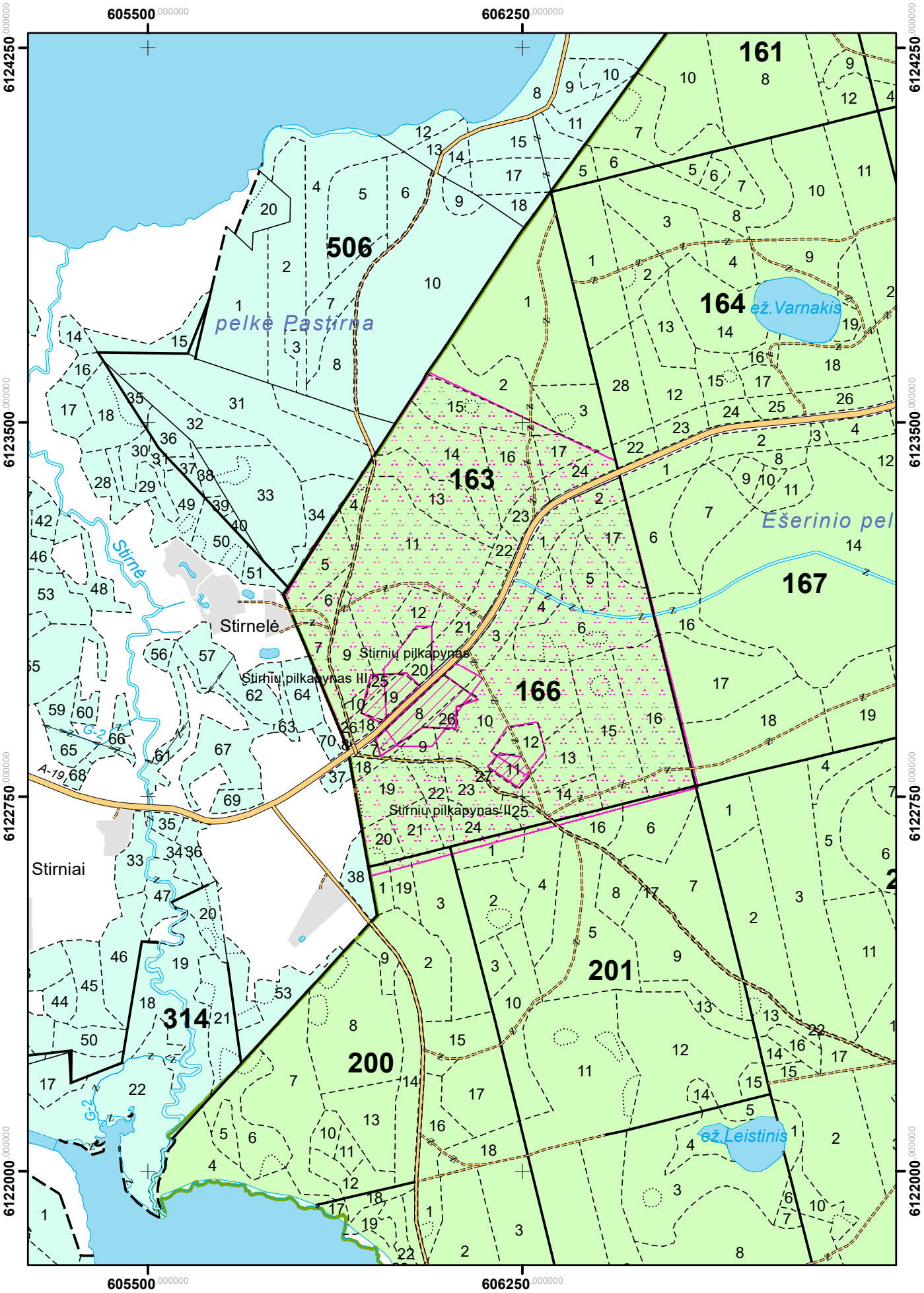
Antaliedės girininkija

M 1 : 10 000

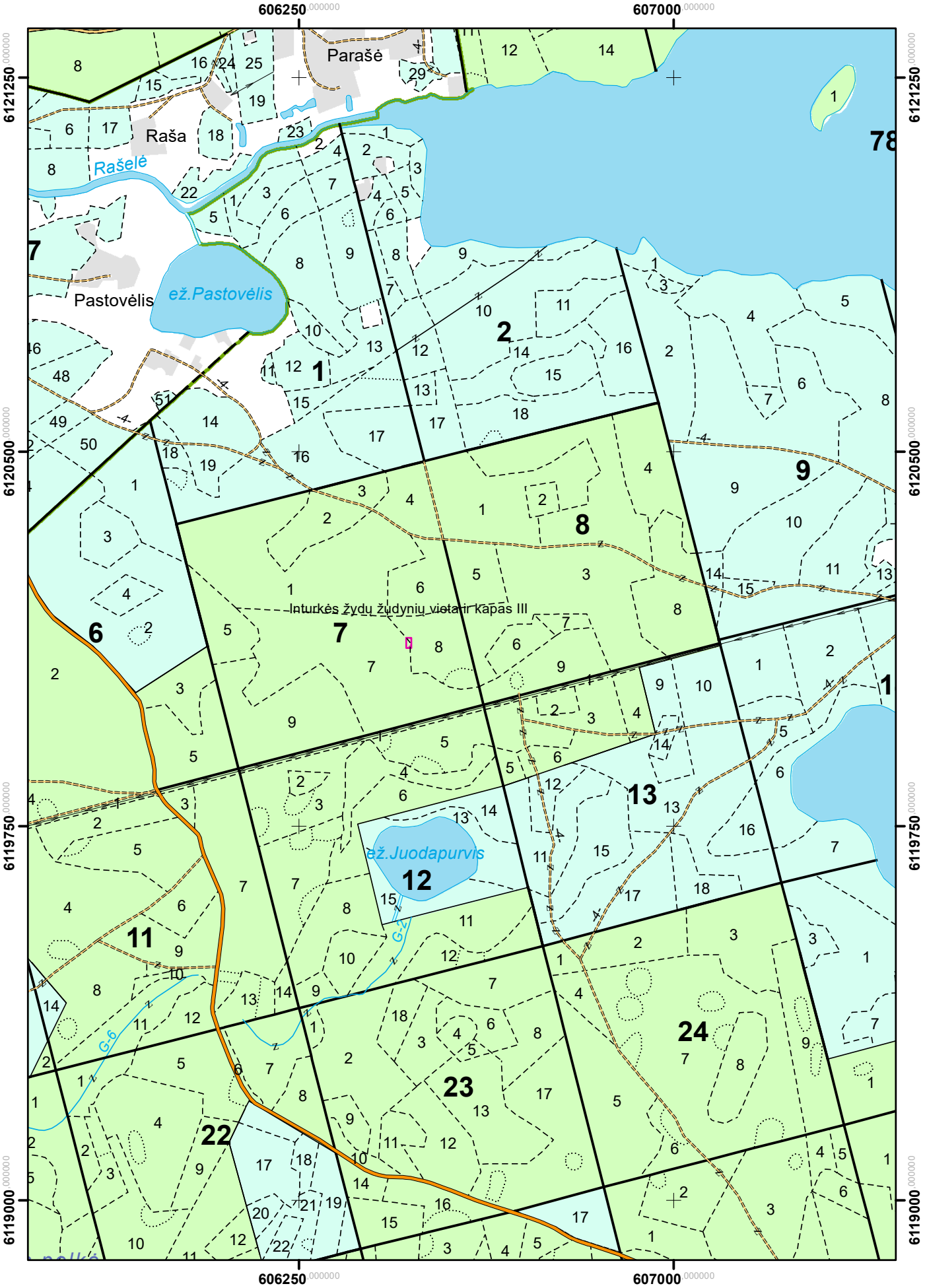
Lakajos girininkija

M 1 : 10 000

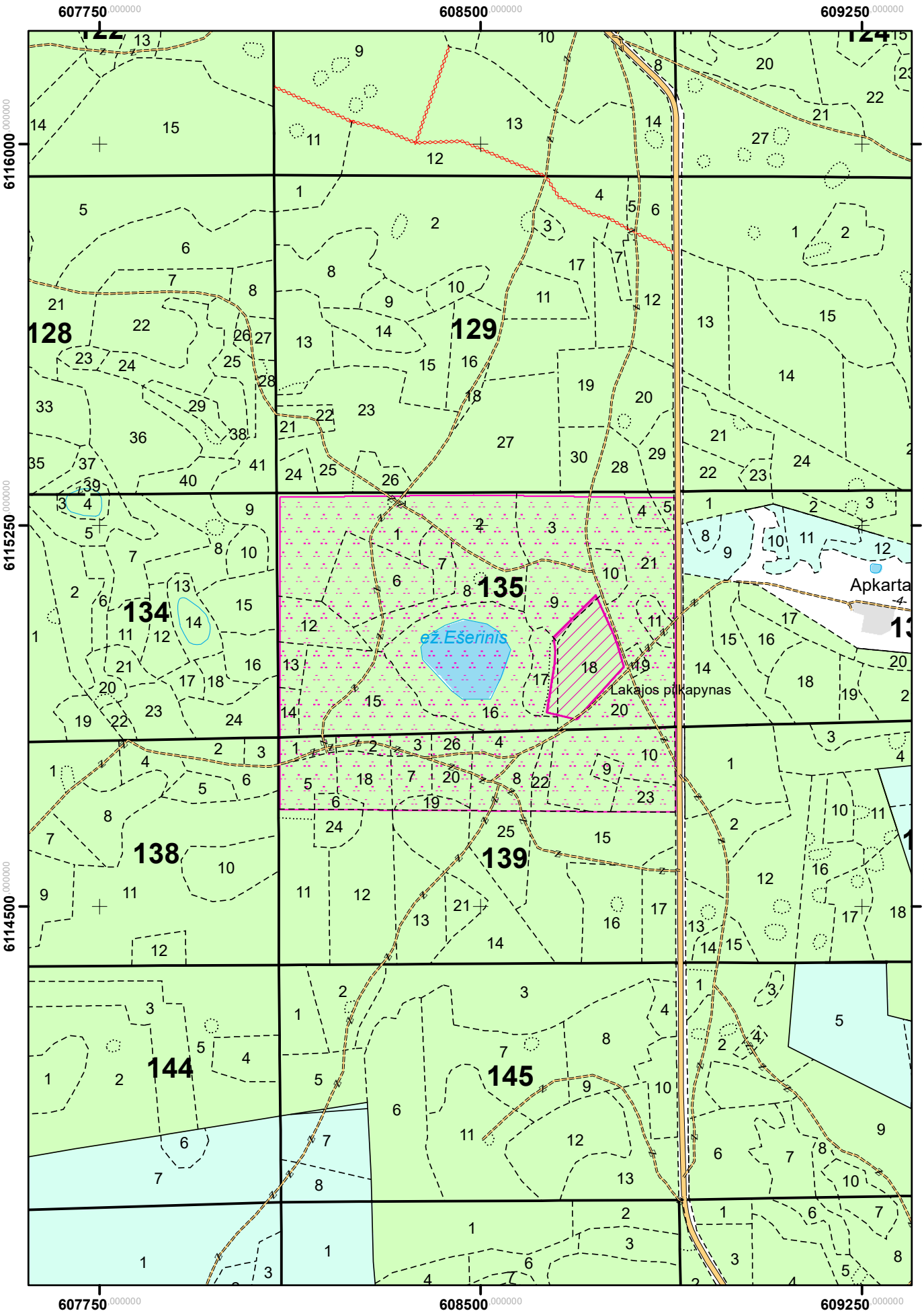
Lakajos girininkija

M 1 : 10 000

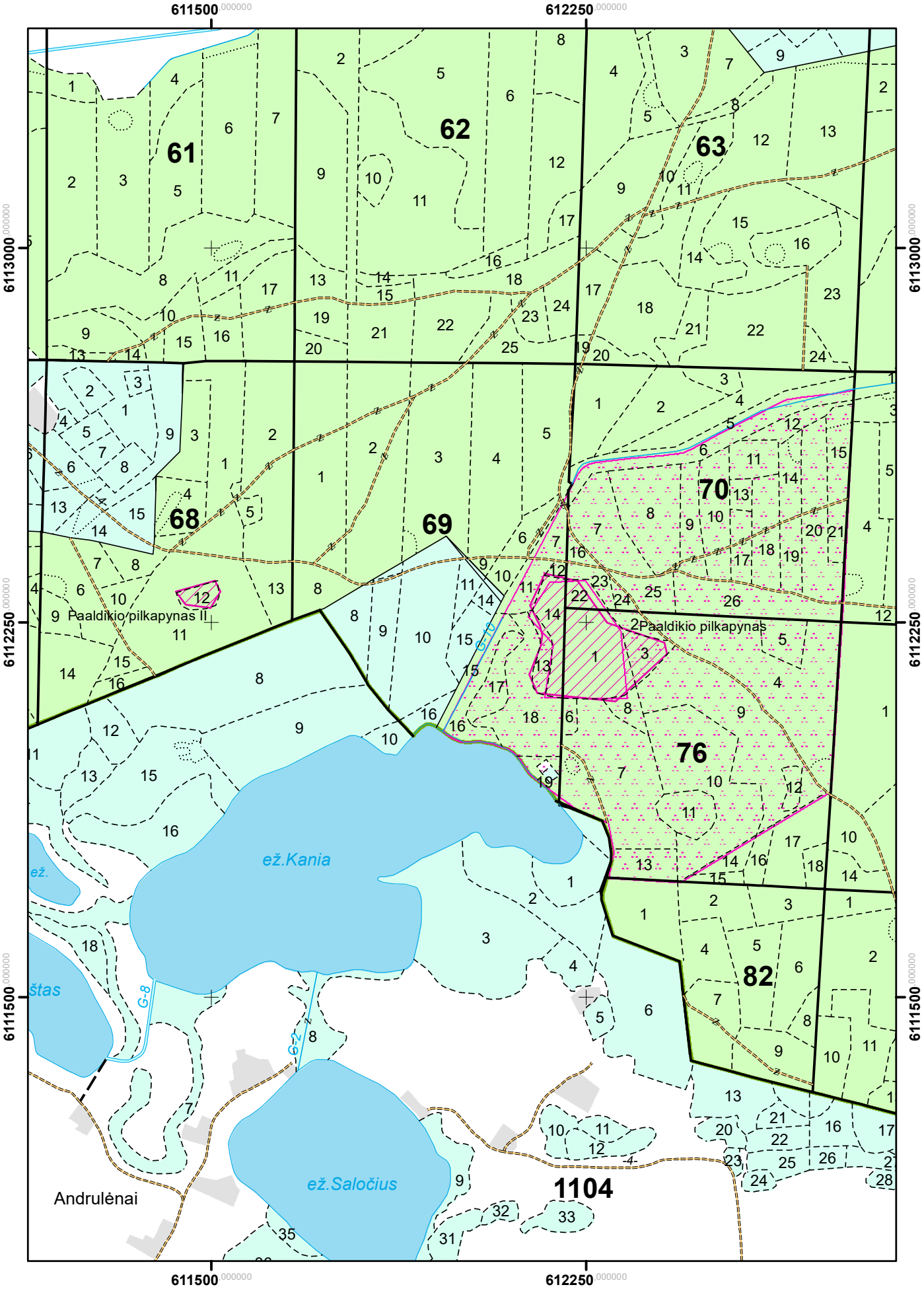
Lakajos girininkija

M 1 : 10 000

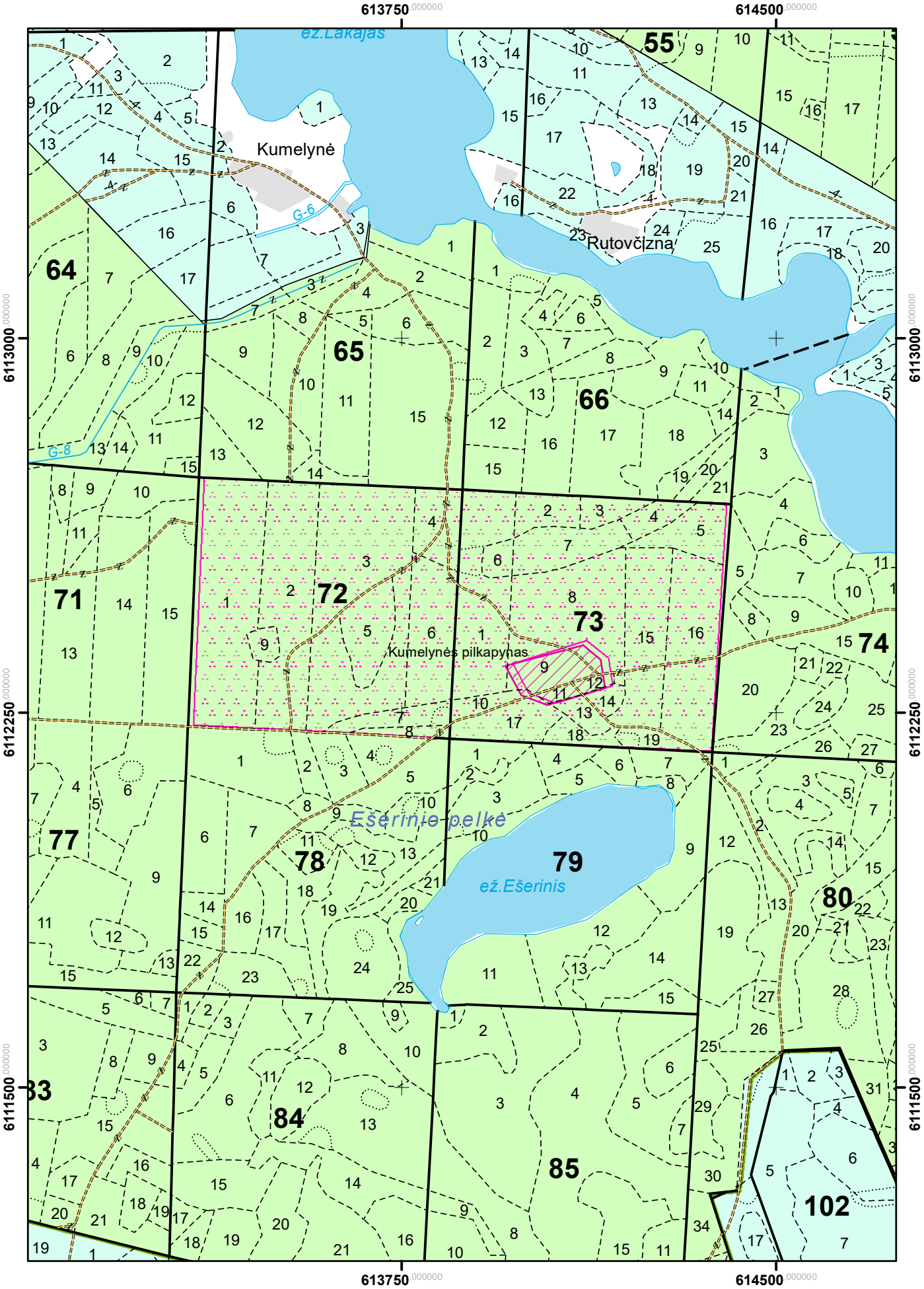
Pasiaurės girininkija

M 1 : 10 000

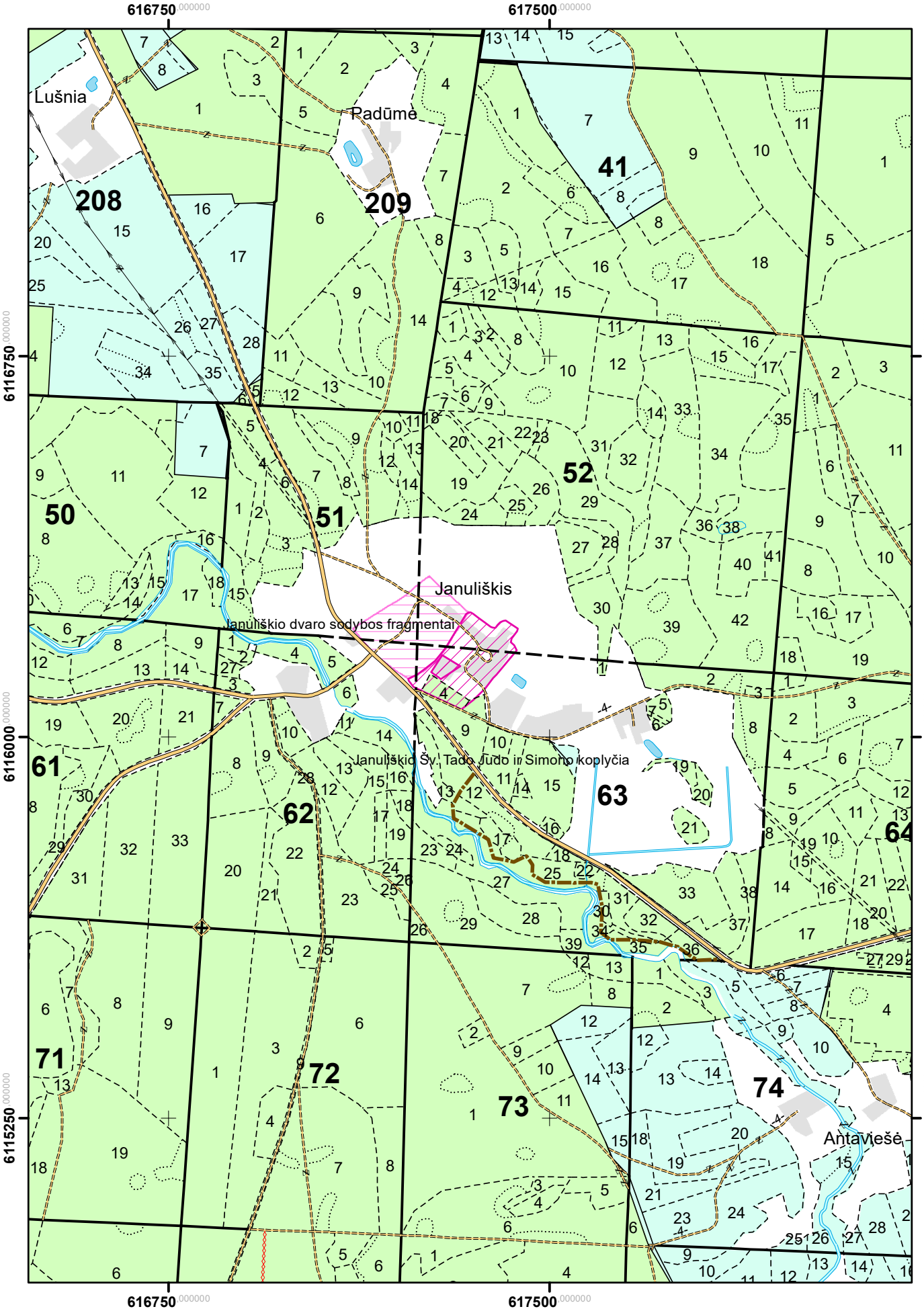
Pasiaurės girininkija

M 1 : 10 000

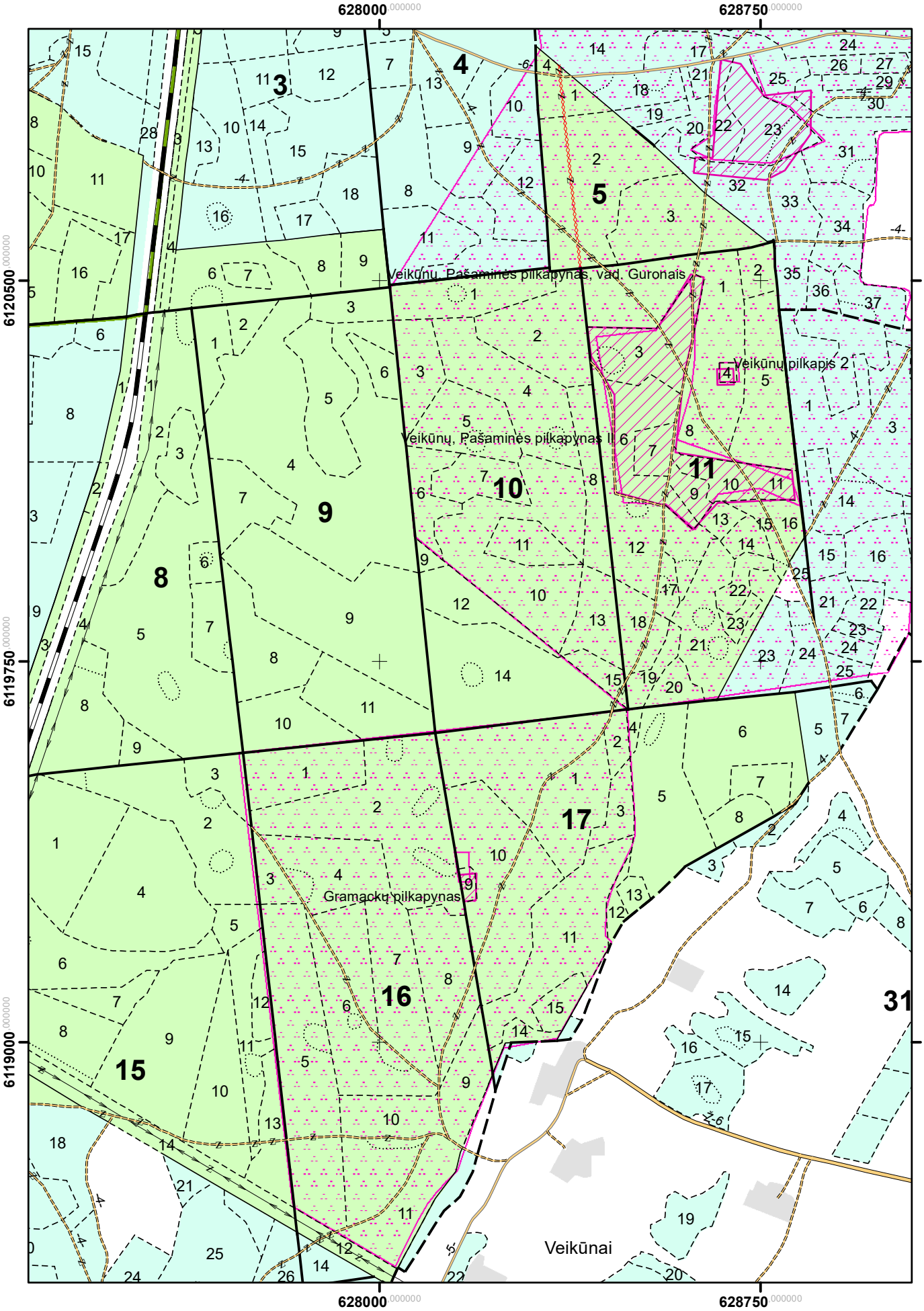
Januliškio girininkija

M 1 : 10 000

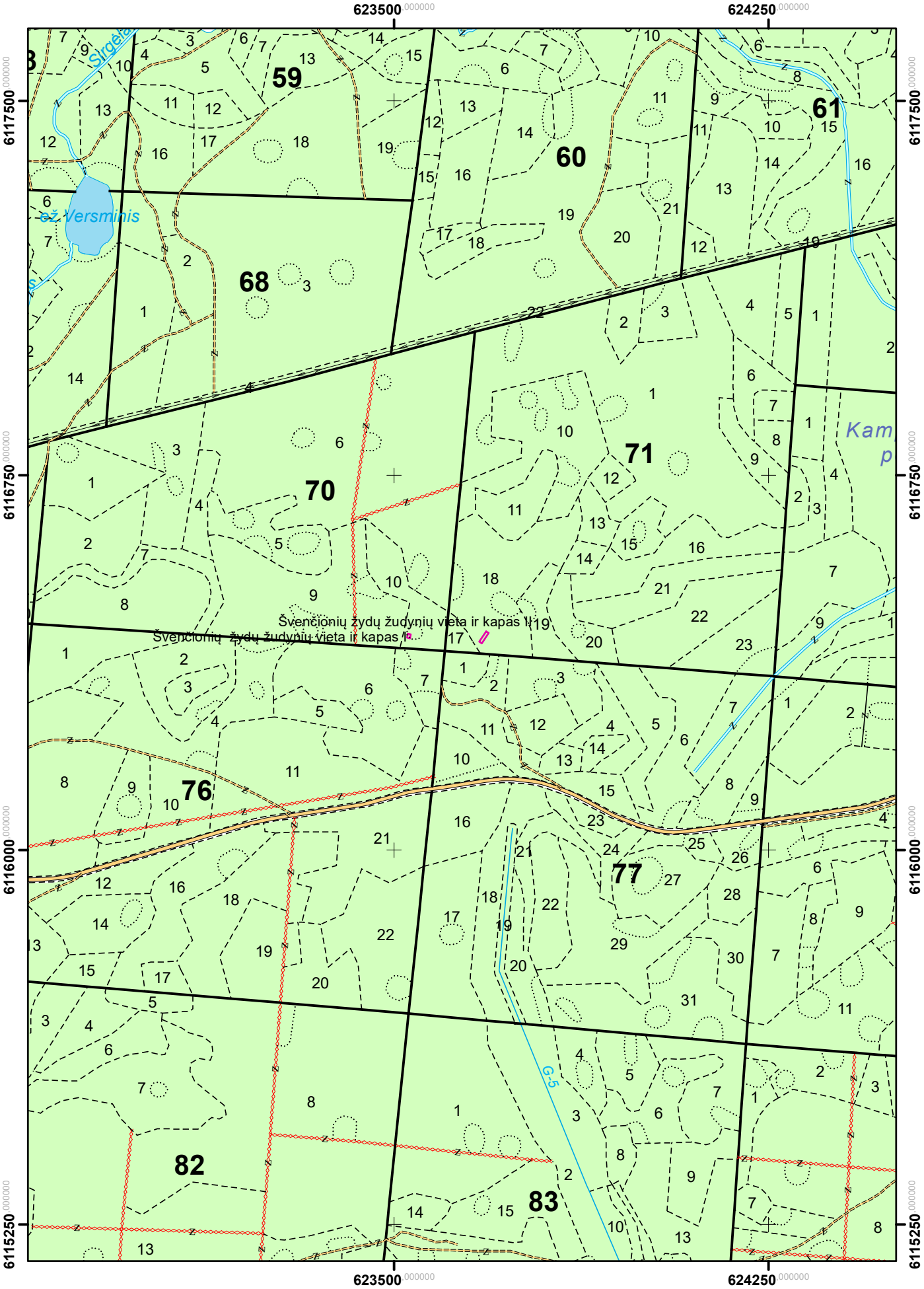
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

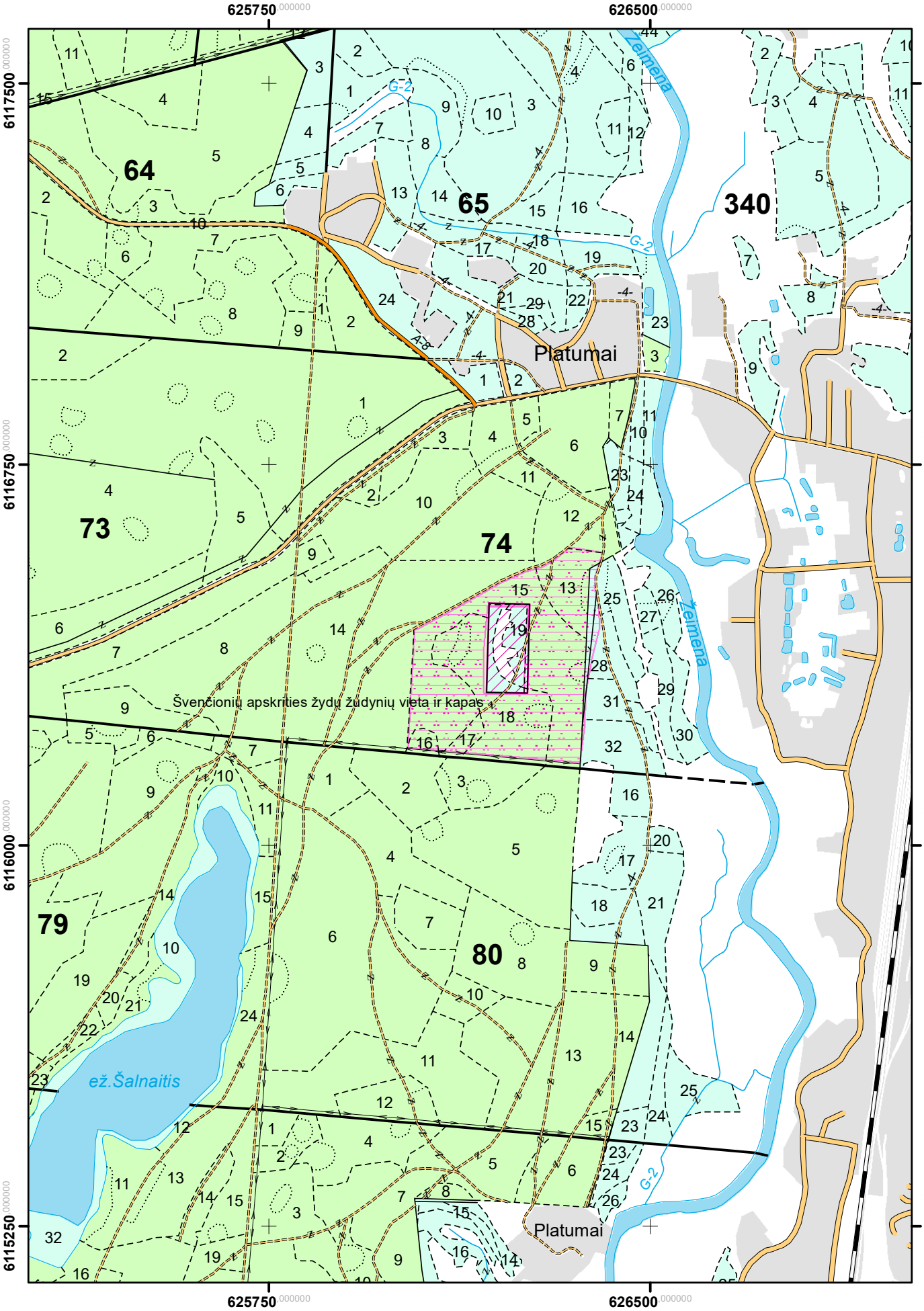
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

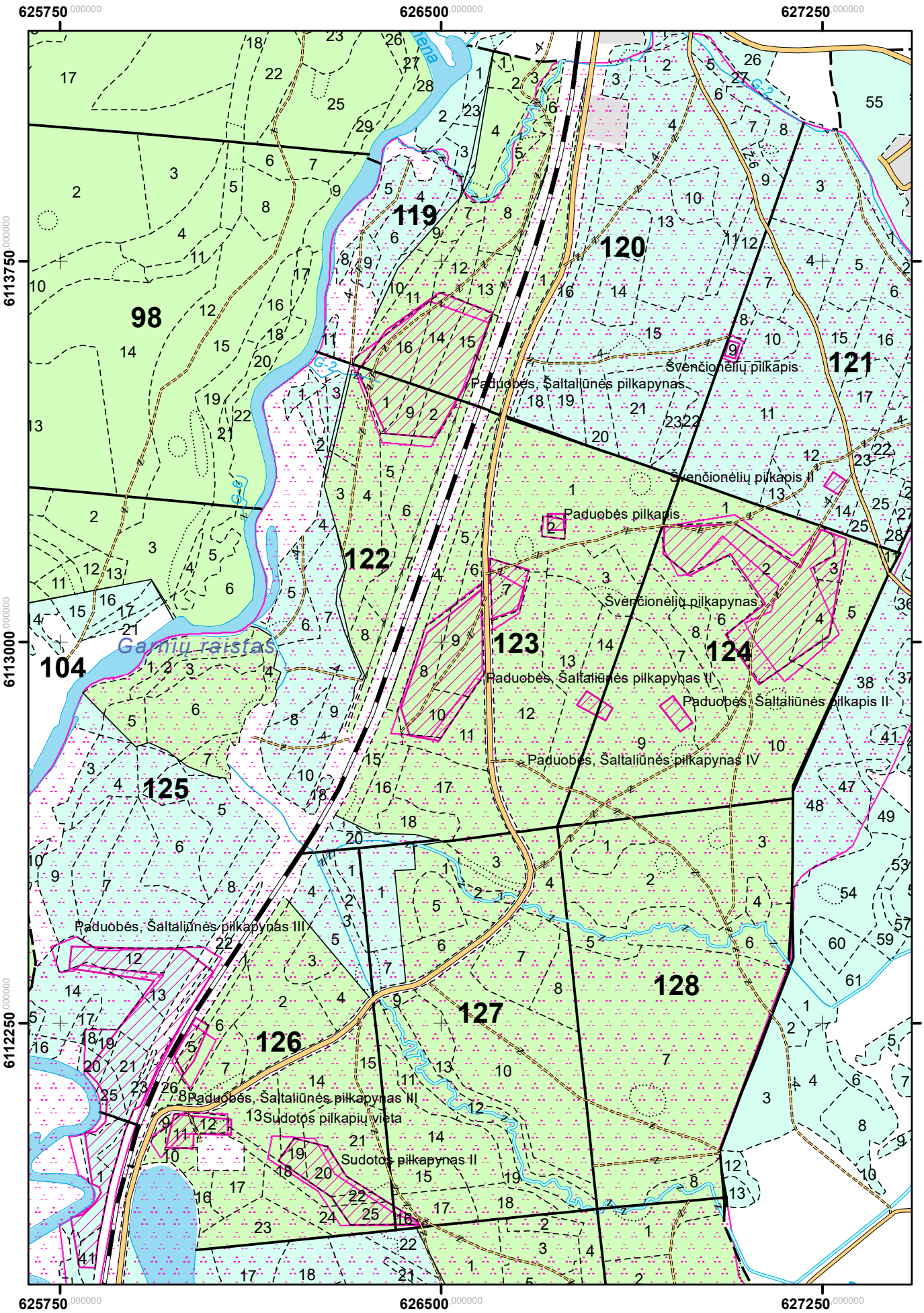
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

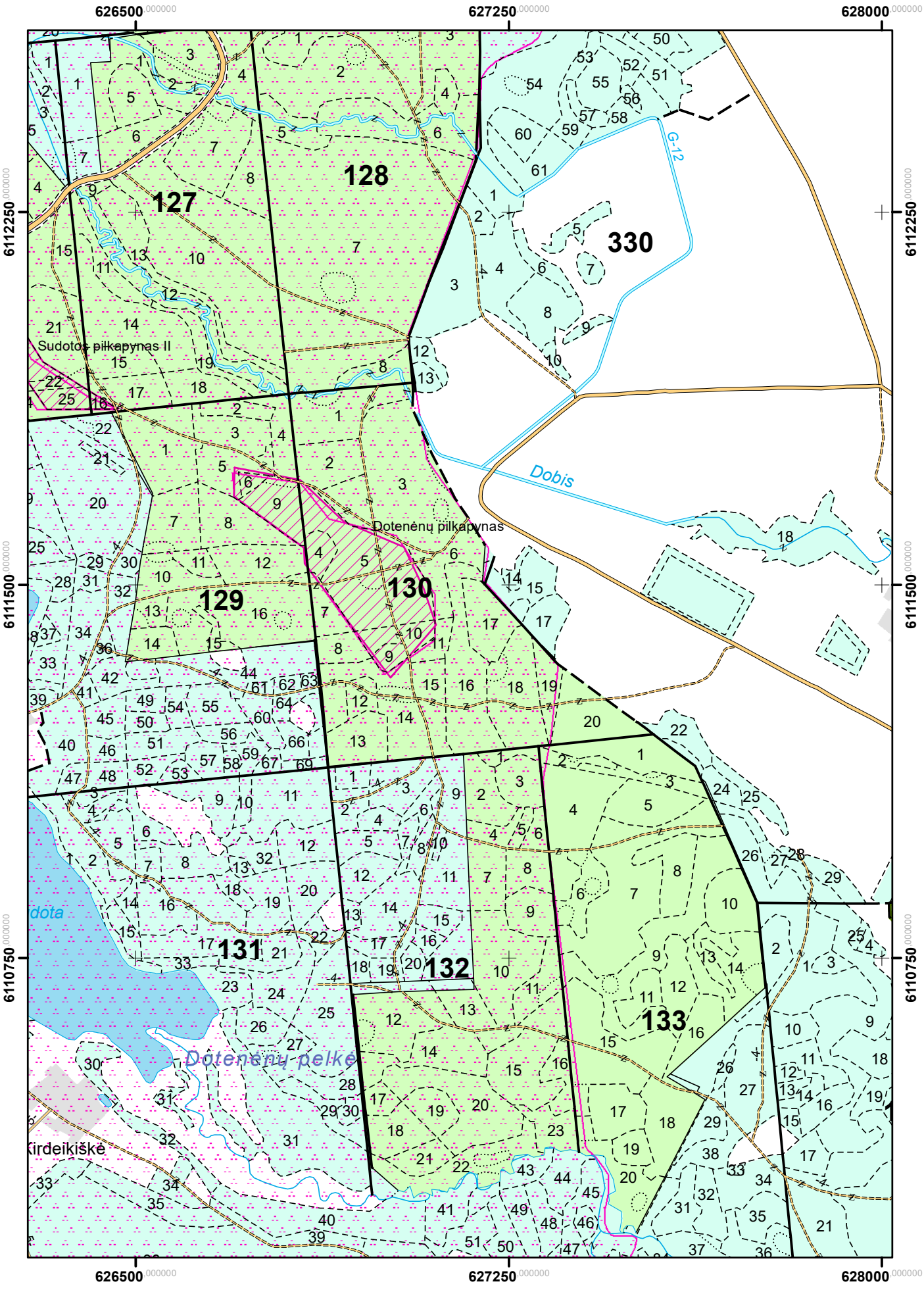
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

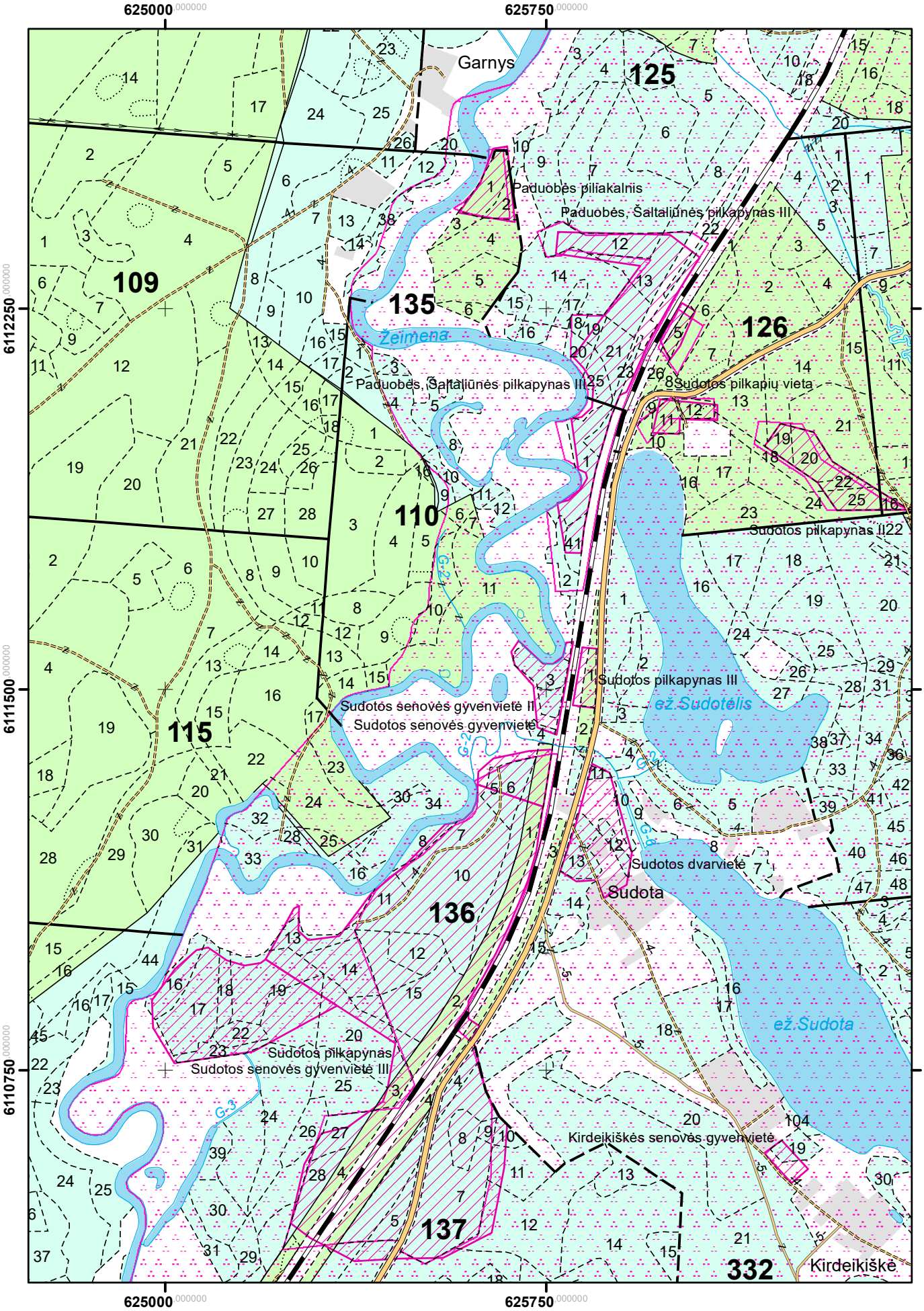
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

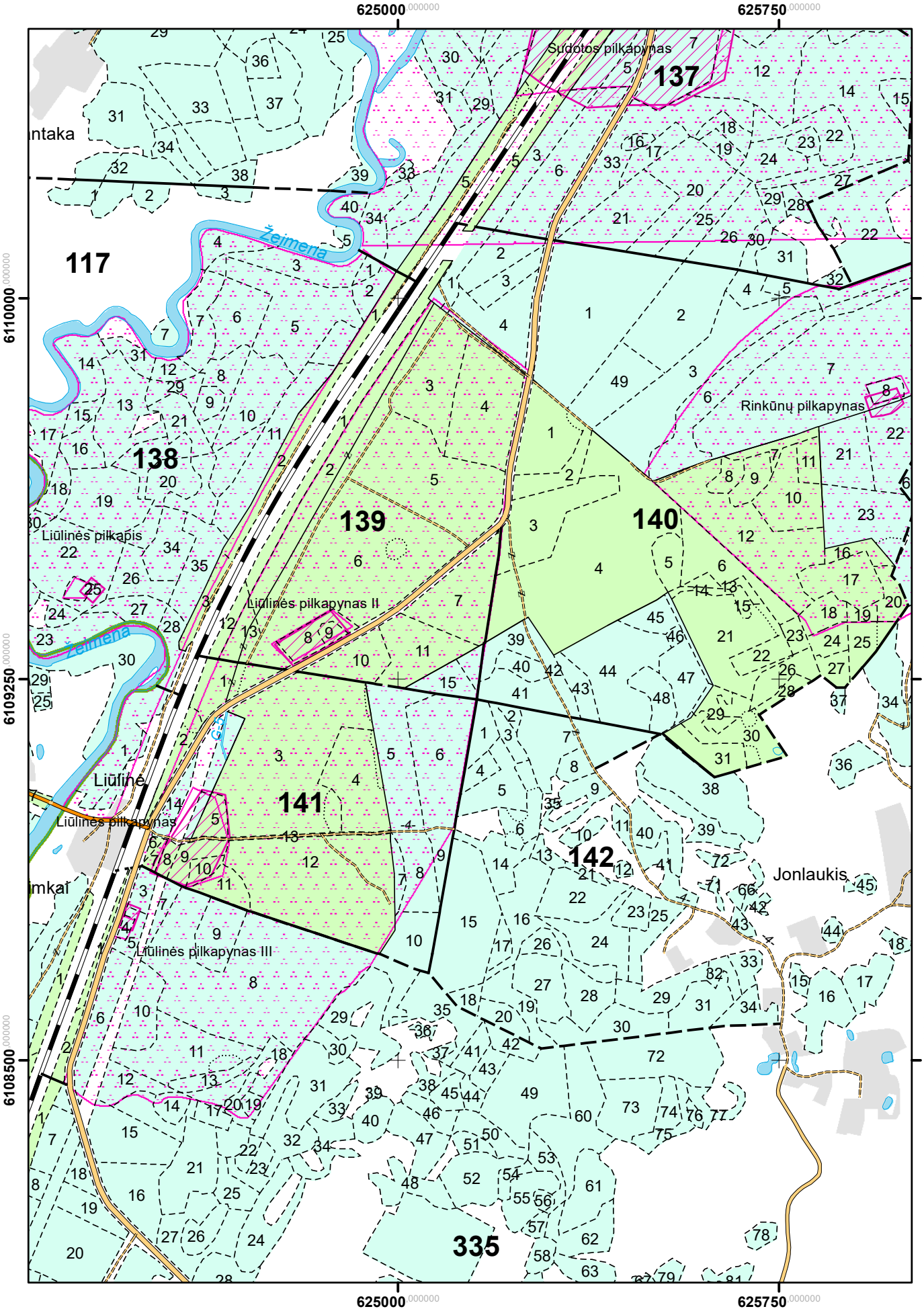
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

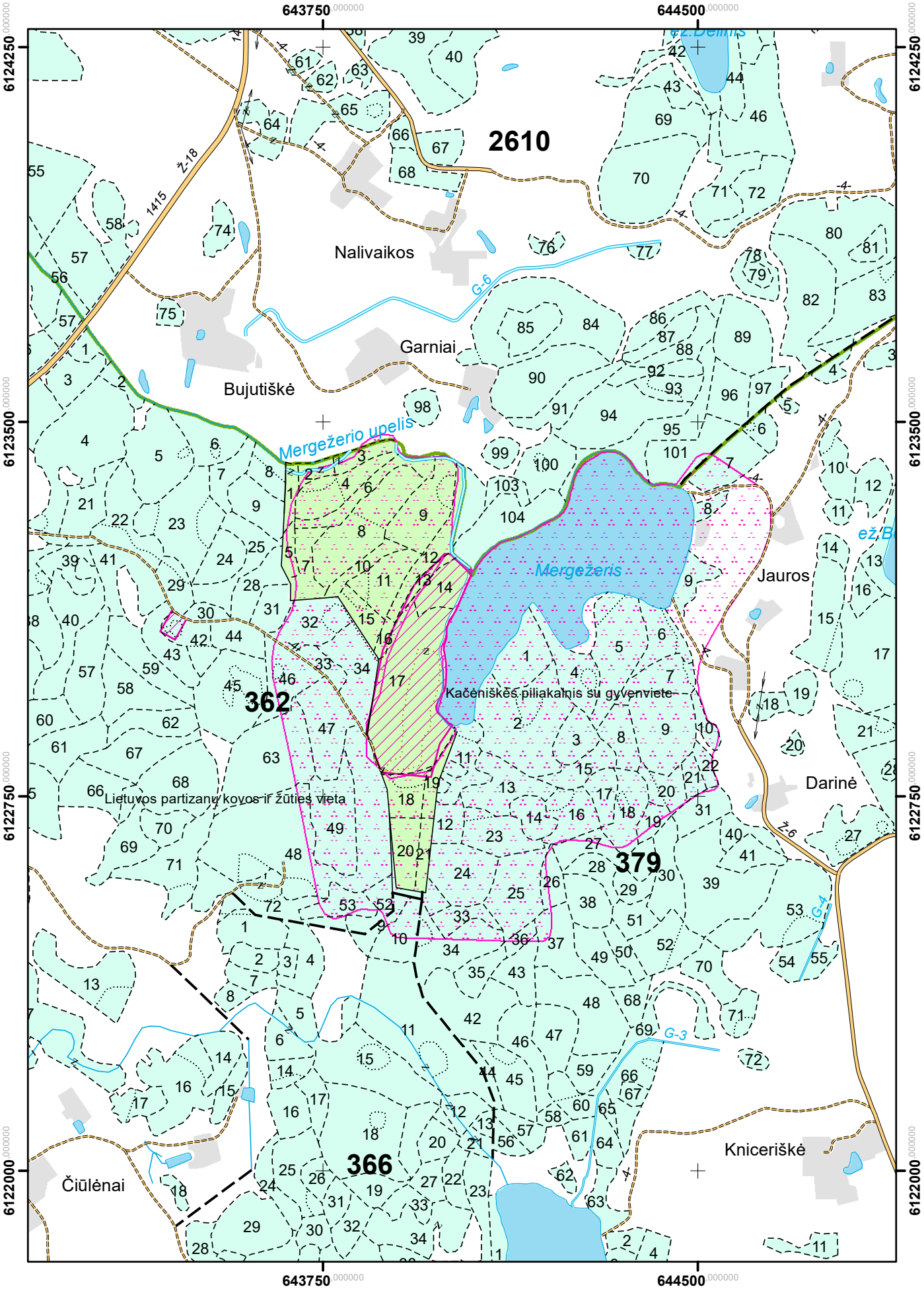
Žeimenos girininkija

M 1 : 10 000

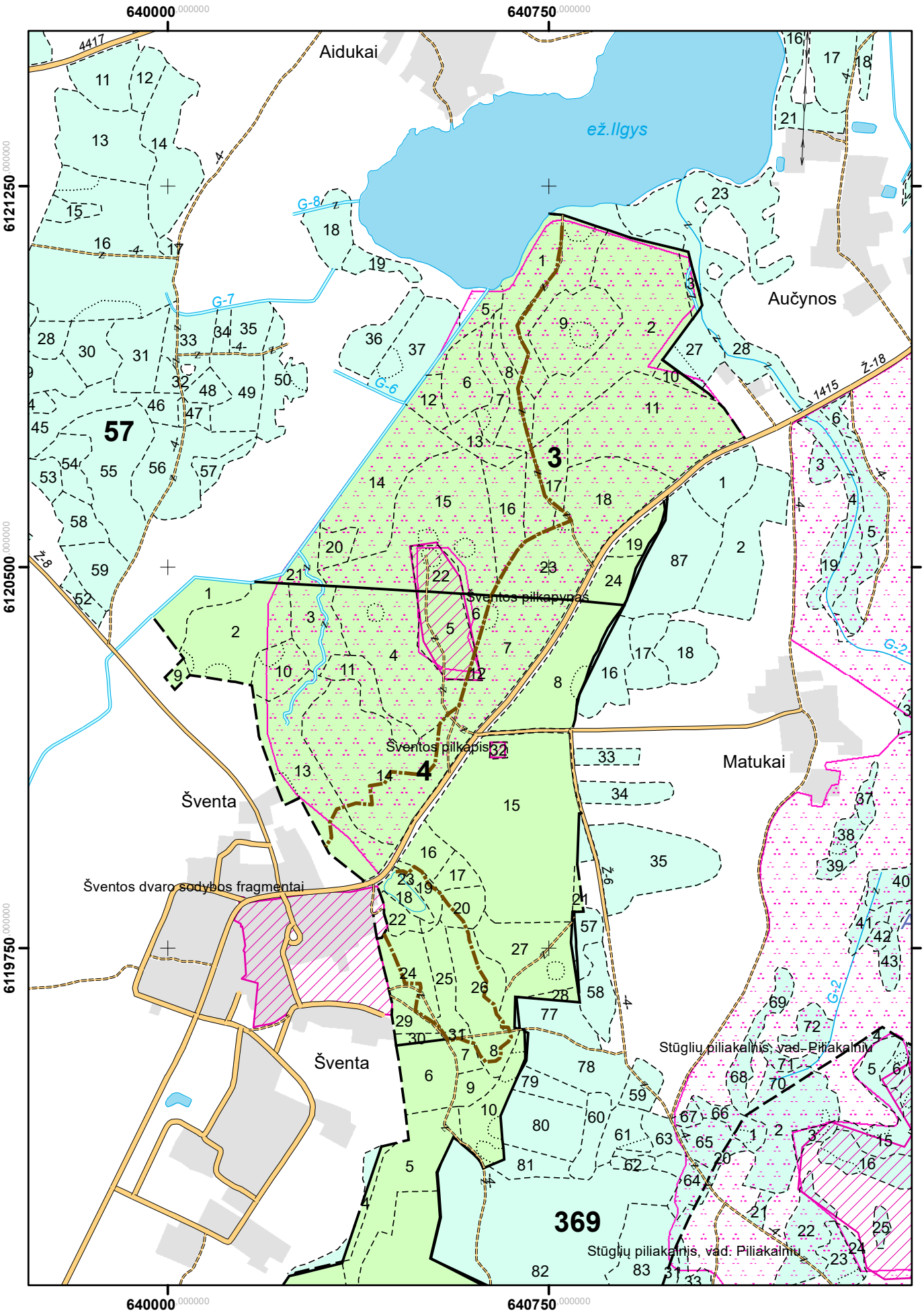
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

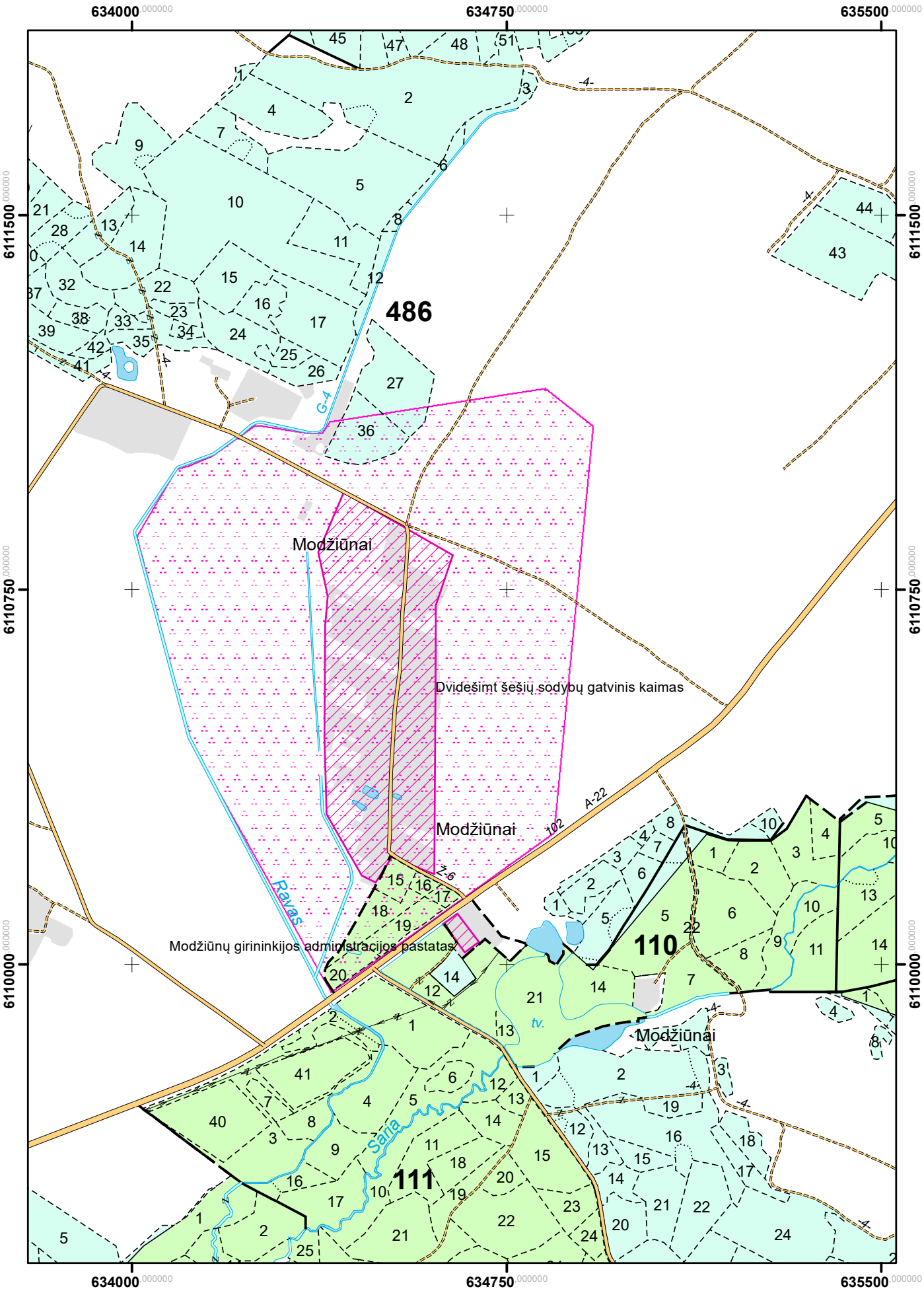
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

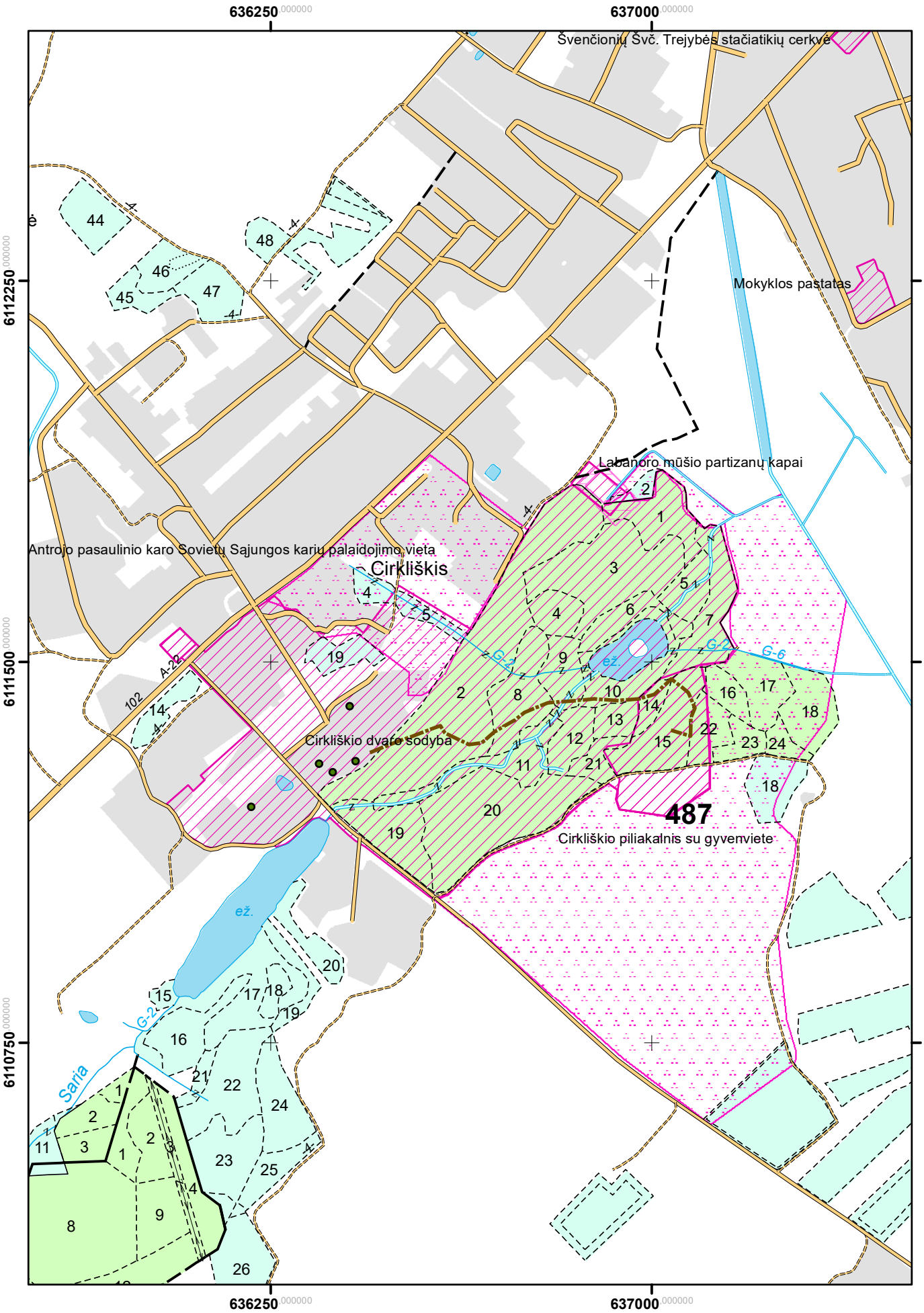
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

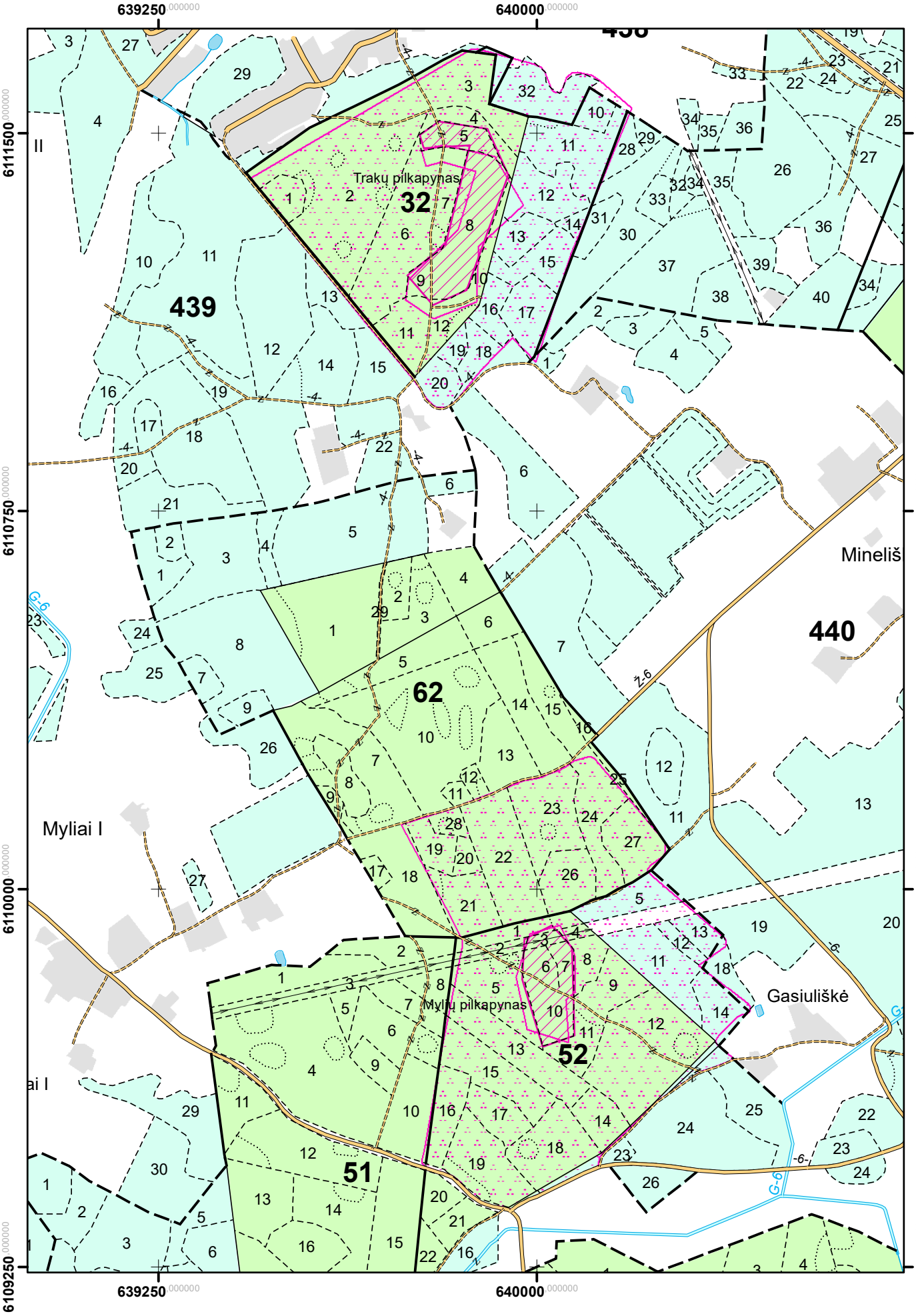
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

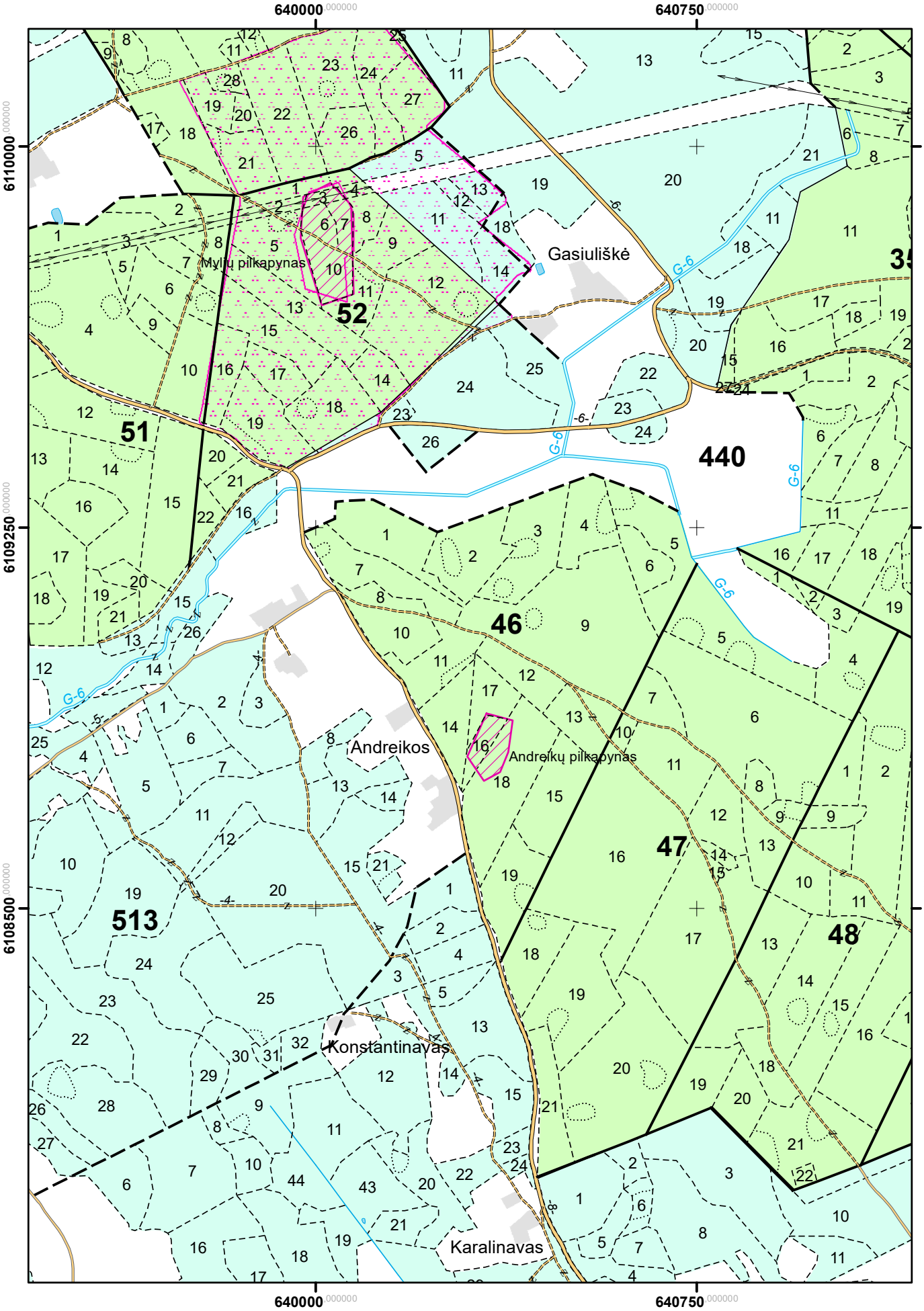
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

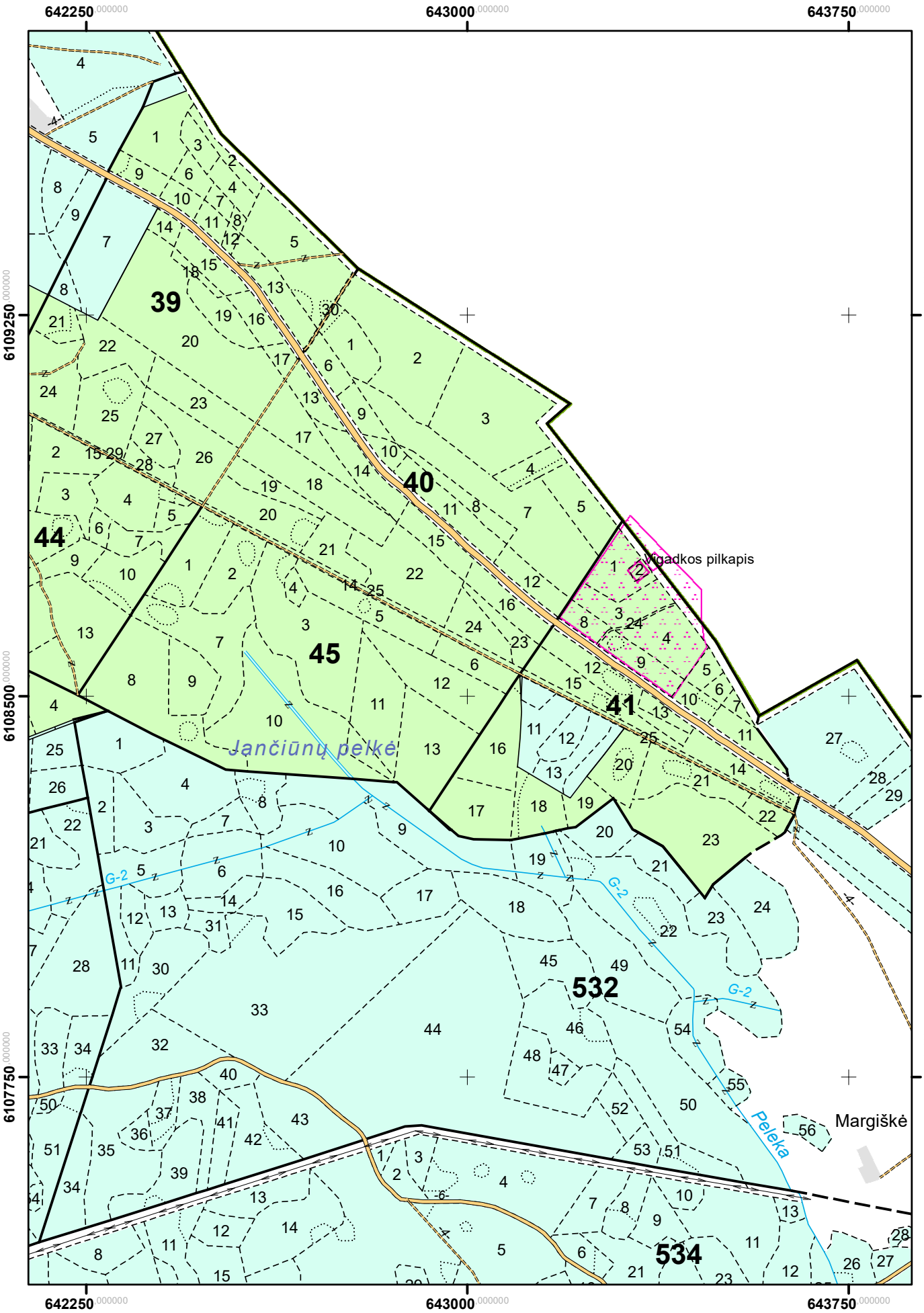
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

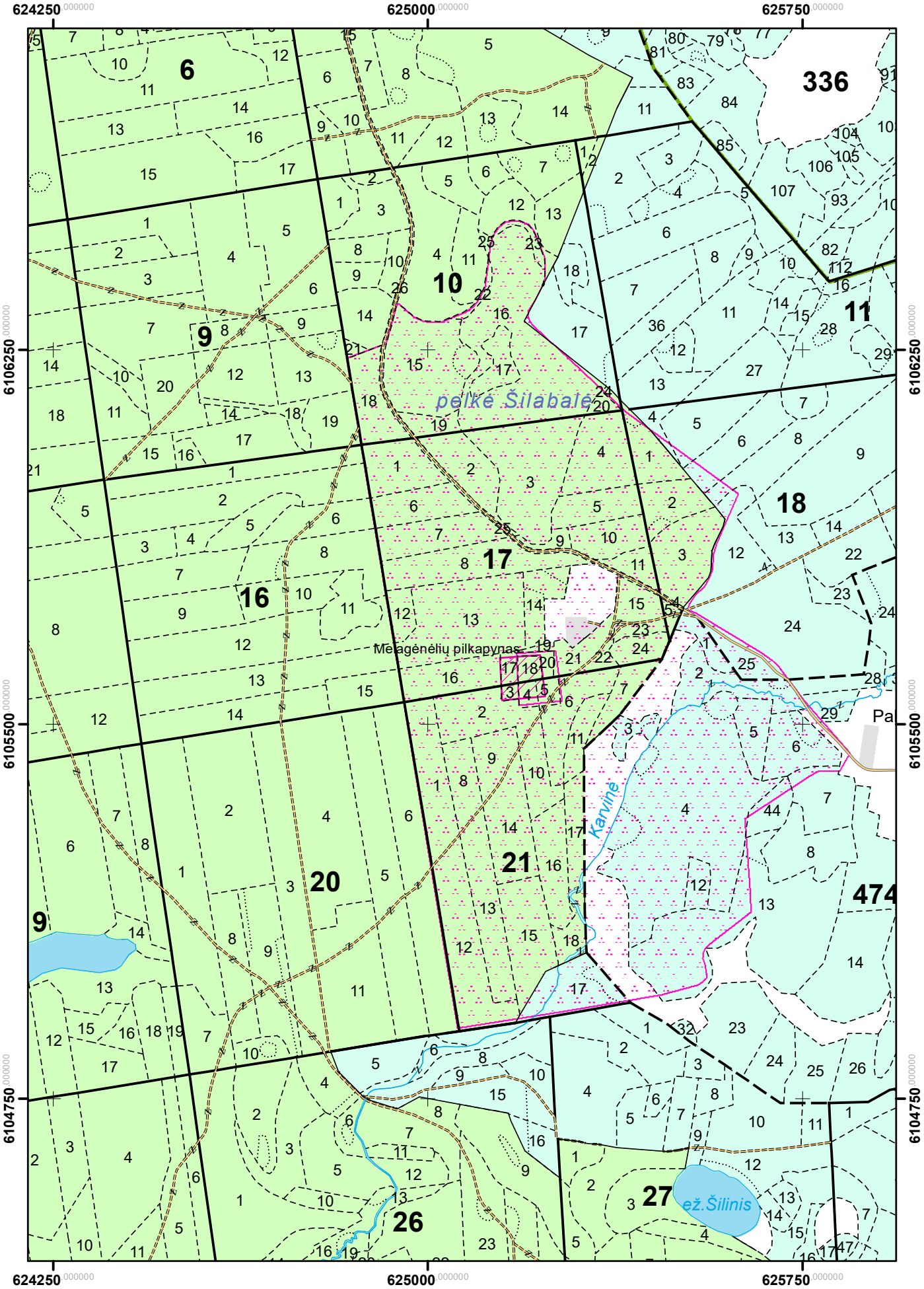
Švenčionių girininkija

M 1 : 10 000

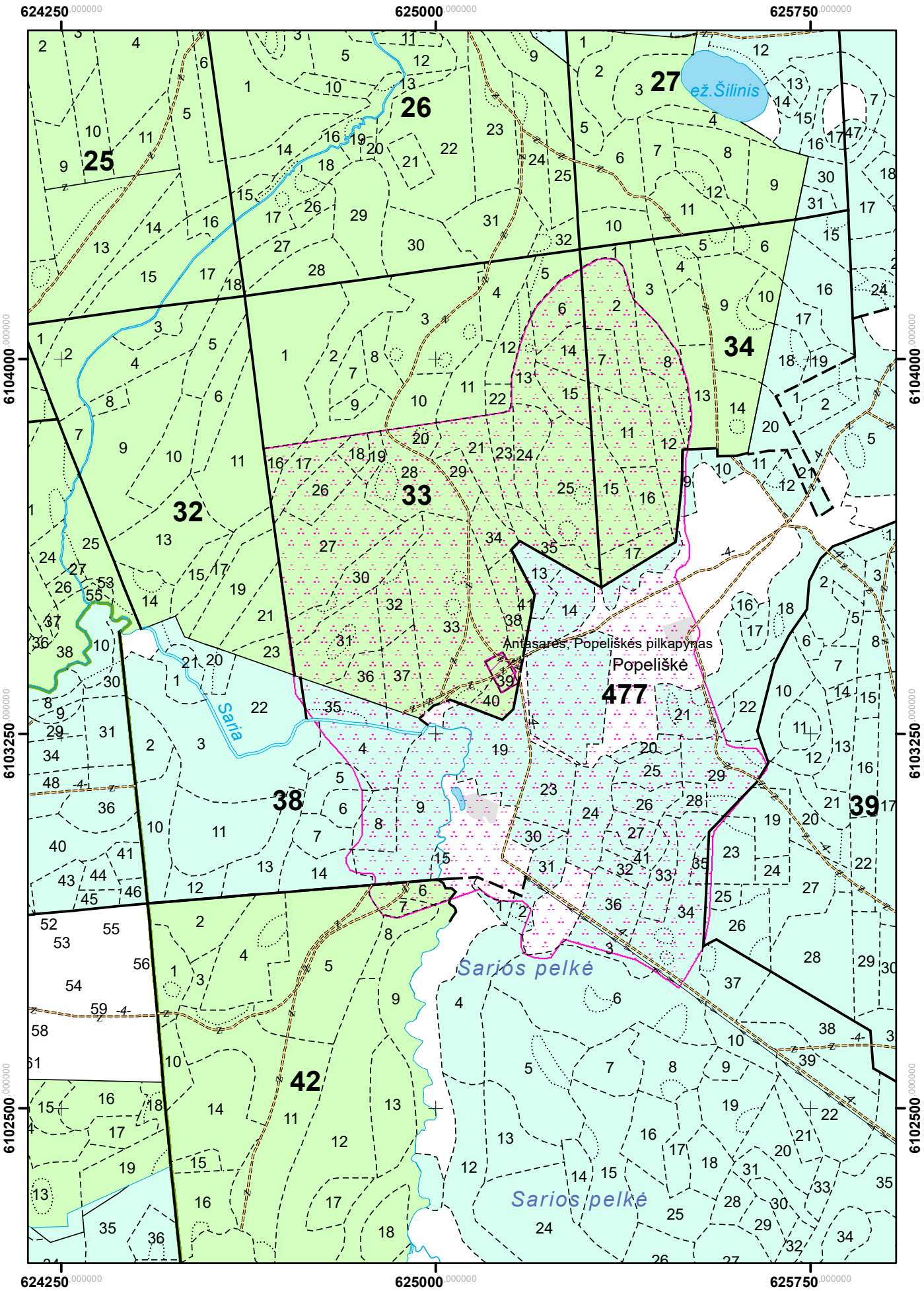
Sarios girininkija

M 1 : 10 000

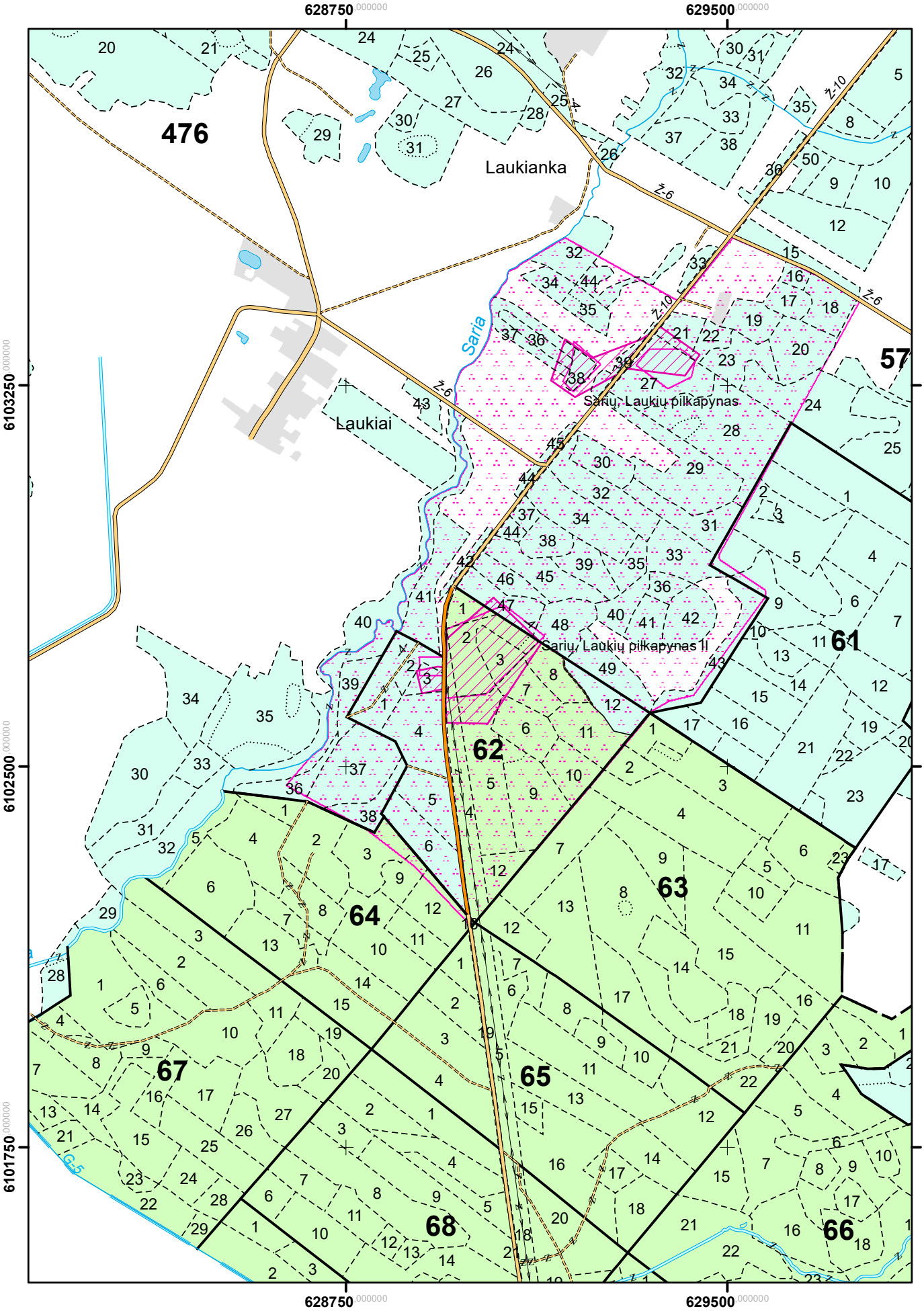
Sarios girininkija

M 1 : 10 000

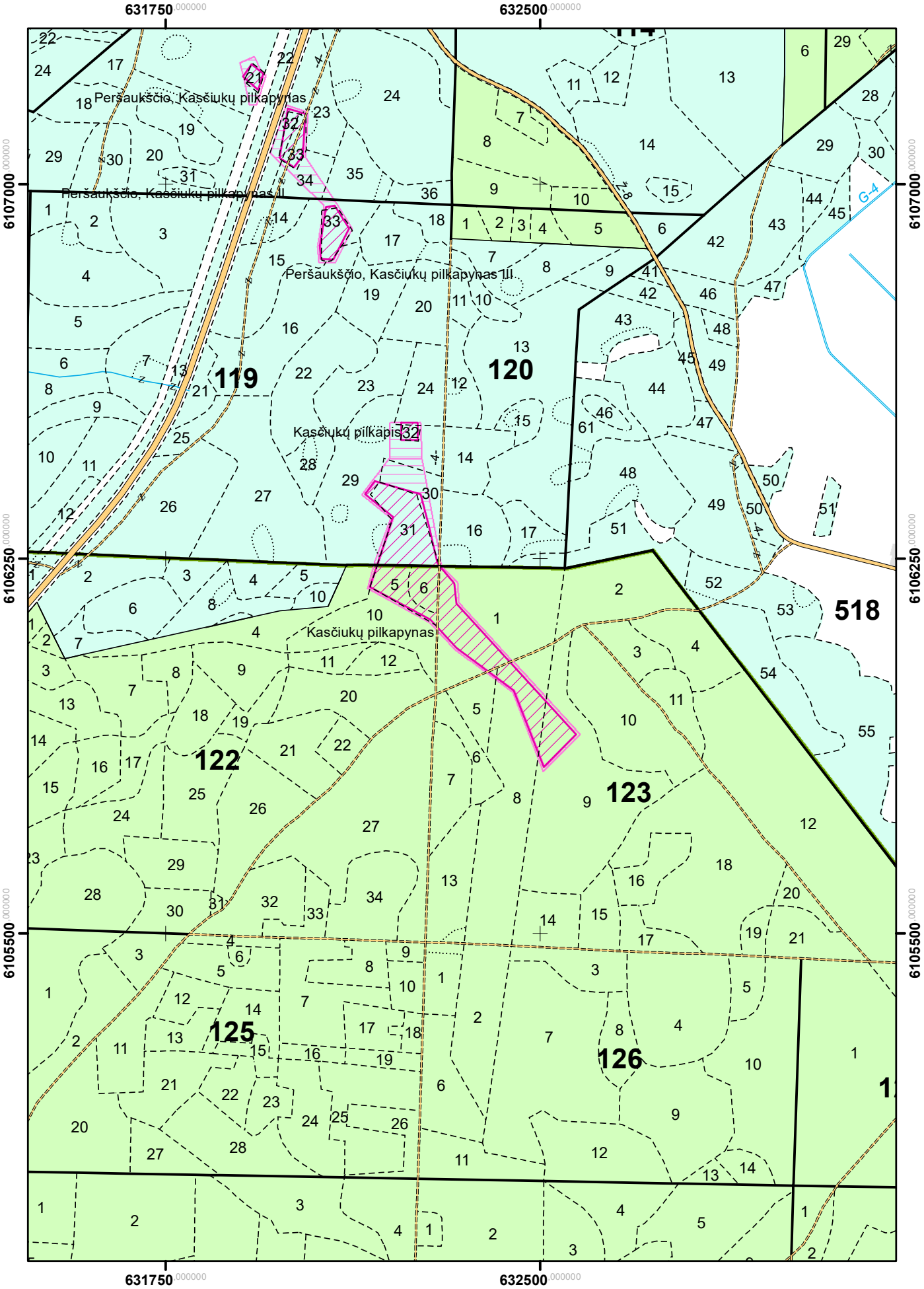
Sarios girininkija

M 1 : 10 000

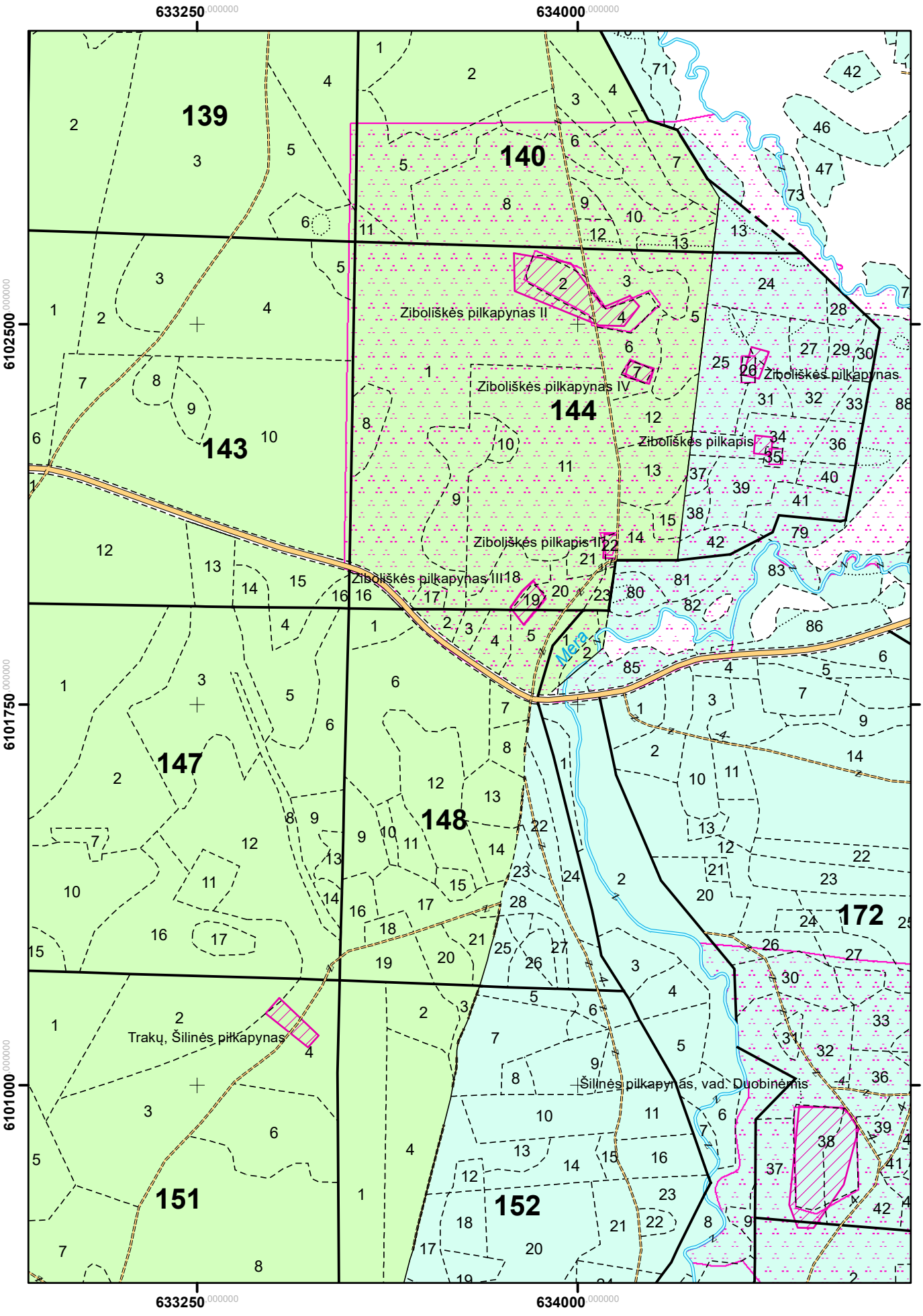
Geležnės girininkija

M 1 : 10 000

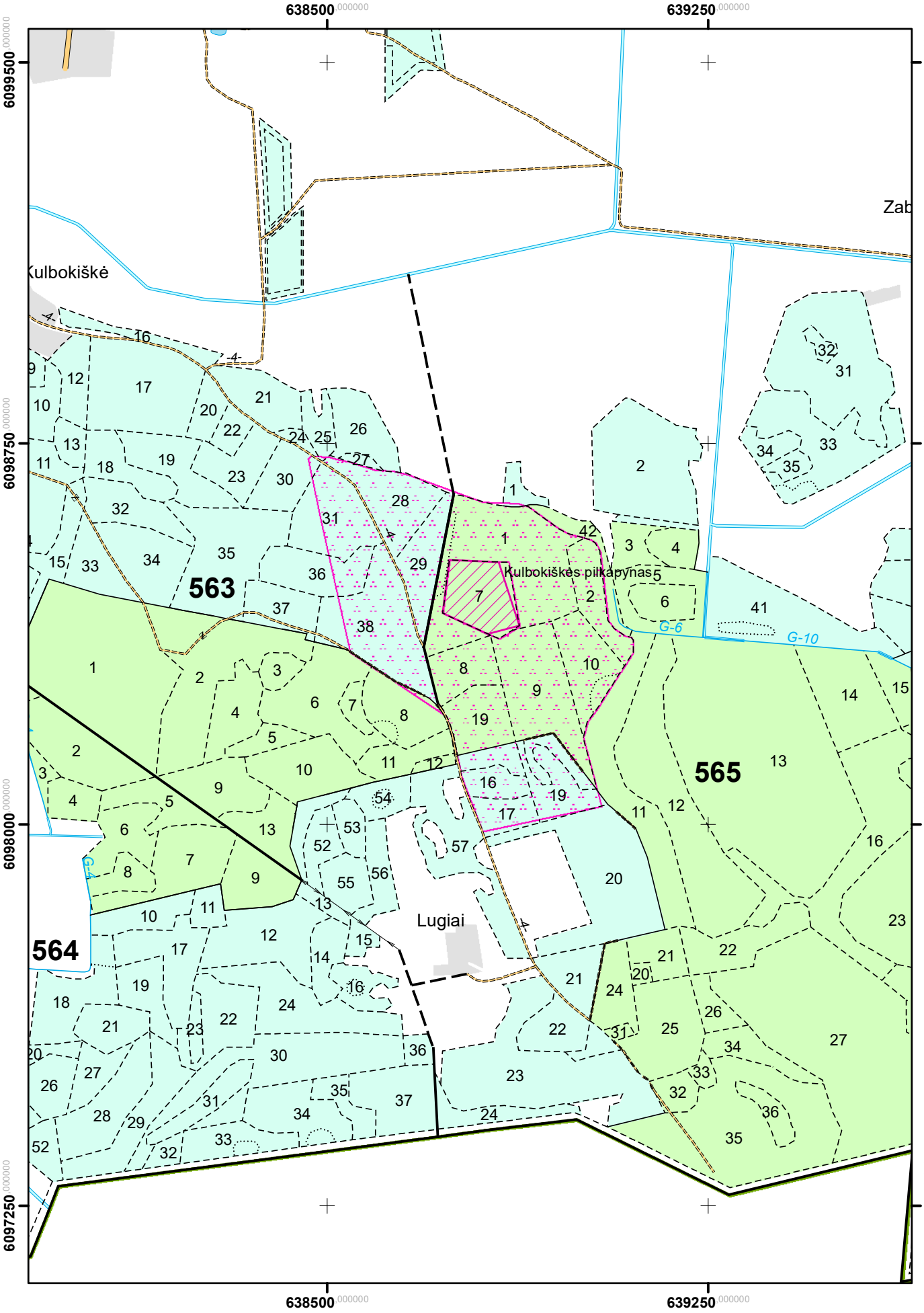
Geležinės girininkija

M 1 : 10 000

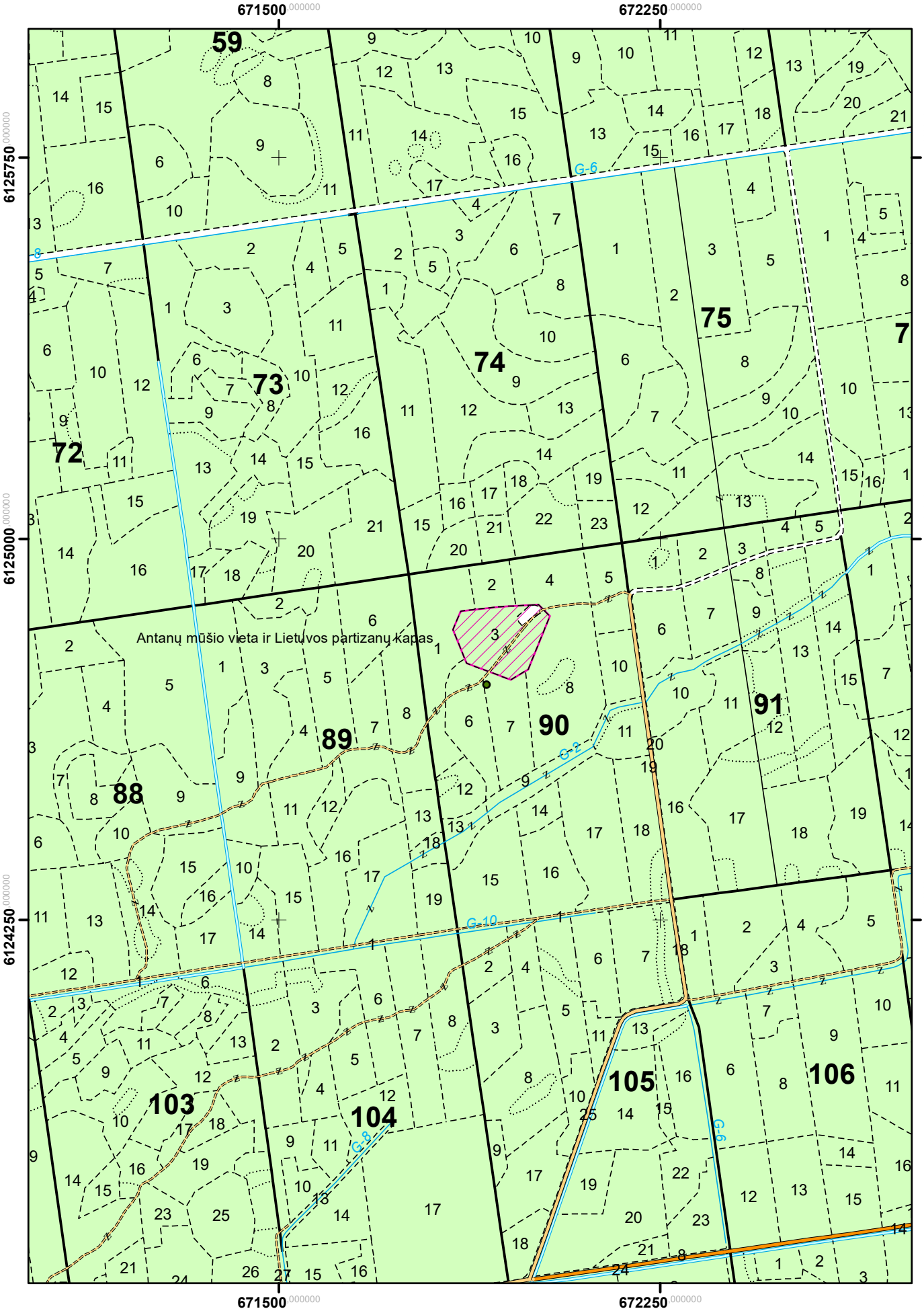
Geležnės girininkija

M 1 : 10 000

Adutiškio girininkija

M 1 : 10 000

Adutiškio girininkija

M 1 : 10 000

